

สมรรถนะของเด็กปฐมวัย ในการพัฒนาตามวัย 3-5 ปี

แนวแนะสำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครอง
Guidelines for Parents or Guardians

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ

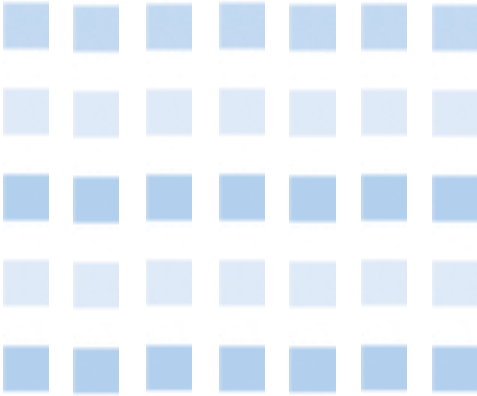

สมรรถนะของเด็กปฐมวัย ในการพัฒนาตามวัย3-5ปี:

แนวแนะสำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครอง
Guidelines for Parents or Guardians

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ

372.21

ส 691 ส

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

สมรรถนะของเด็กปฐมวัยในการพัฒนาตามวัย 3-5 ปี : แนวแนะสำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครอง

กรุงเทพฯ : 2552

116 หน้า

1. สมรรถนะของเด็กปฐมวัย
2. เด็กปฐมวัย
3. ชื่อเรื่อง

สมรรถนะของเด็กปฐมวัยในการพัฒนาตามวัย 3 - 5 ปี : แนวแนะสำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครอง

สิ่งพิมพ์ สกศ.

พิมพ์ครั้งที่ 1

จำนวน

ผู้จัดพิมพ์เผยแพร่

อันดับที่ 55/2552

กันยายน 2552

2,000 เล่ม

สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาระการเรียนรู้

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ

99/20 ถนนสุขุมวิท เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300

โทรศัพท์ 0-2668-7123 ต่อ 2512, 2523

โทรสาร 0-2243-1129, 0-2668-7329

Website : <http://www.onec.go.th>

ผู้พิมพ์

บริษัท แพลน ฟอว์ คิดส์ จำกัด

1/999 อาคารภูมิสิริพล ถนนกำแพงเพชร 6 แขวงสีกัน

เขตดอนเมือง กรุงเทพฯ 10210

โทรศัพท์ 0-2575-2559

โทรสาร 0-2575-2659

กิตติกรรมประกาศ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา และองค์กรทุนเพื่อเด็กแห่งประเทศไทย (ยูนิเซฟ) ประเทศไทย ได้ดำเนินการศึกษาวิจัยและจัดพิมพ์เอกสารสมรรถนะของเด็กปฐมวัย ในการพัฒนาตามวัย (อายุ 3 - 5 ปี) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มความเข้าใจเกี่ยวกับความสามารถแสดงออกหรือพฤติกรรมตามวัยของเด็กในด้านต่างๆ ว่าเด็กสามารถทำอะไรได้ (can do) ในแต่ละช่วงอายุ 3 ปี 4 ปี และ 5 ปี ตัวชี้วัดเชิงพฤติกรรม ส่วนหลัก 7 ด้าน แบ่งเป็น 39 สมรรถนะและตัวชี้วัดเชิงพฤติกรรม 419 ข้อ ตัวชี้วัดเหล่านี้สามารถนำไปใช้เทียบเคียงกับพฤติกรรมของเด็กในแต่ละช่วงวัยได้

ในกรณีที่เด็กยังไม่สามารถแสดงพฤติกรรมตามวัยได้ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ควรมีส่วนร่วม ในการทำกิจกรรมกับเด็กเพื่อพัฒนาเด็กให้มีสมรรถนะตามวัยนั้นๆ คณะทำงานโครงการฯ จึงได้จัดทำเอกสาร **สมรรถนะของเด็กปฐมวัยในการพัฒนาตามวัย 3 - 5 ปี : แนวแนะ สำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครอง** ขึ้น เพื่อช่วยให้พ่อแม่ ผู้ปกครองใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาเด็ก

ผู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการจัดทำเอกสารฉบับนี้ คือ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ที่มีส่วนร่วม ในการวิจัย รวมทั้งนักวิชาการและผู้ทรงคุณวุฒิ โดยเฉพาะ ดร.สายสุรี จุติกุล คุณเรืองศักดิ์ ปิ่นประทีป อาจารย์ธิดา พิทักษ์สินสุข แพทย์หญิงนิตยา คชภักดี และคุณทิพย์สุดา สุขเมธเสนีย์ สำนักงานฯ ขอขอบคุณไว้ ณ โอกาสนี้ รวมทั้งองค์กรทุนเพื่อเด็กแห่งประเทศไทย (ยูนิเซฟ) ประเทศไทย ที่ให้การสนับสนุนโครงการฯ อันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาของประเทศไทย

สำนักงานฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาเด็กต่อไป

(รองศาสตราจารย์ธงทอง จันทรางศุ)
เลขาธิการสภาการศึกษา

ความนำ

ที่มาของสมรรถนะด้านต่าง ๆ และพฤติกรรมบ่งชี้

สมรรถนะด้านต่าง ๆ ของเด็กปฐมวัยและพฤติกรรมบ่งชี้ของเด็ก ไม่ได้เป็นเรื่องใหม่สำหรับประเทศไทย แต่ที่ใช้กันในปัจจุบันจะไม่มีครบทุกด้าน และมีพฤติกรรมบ่งชี้จำนวนน้อยตัว ทั้งนี้เพื่อความสะดวกในการทำความเข้าใจได้อย่างรวดเร็ว แต่เป็นเหตุให้เป็นข้อจำกัดในการใช้ประโยชน์

ในต่างประเทศ ทั้งประเทศที่พัฒนาแล้วและกำลังพัฒนา ผู้เชี่ยวชาญด้านเด็กและองค์กรที่เกี่ยวกับการพัฒนาเด็กได้ให้ความสนใจสมรรถนะและพฤติกรรมบ่งชี้มากขึ้น ส่วนหนึ่งเป็นเพราะตระหนักถึงความสำคัญมากของการพัฒนาเด็กในช่วงปฐมวัย อีกส่วนหนึ่ง คือ การพัฒนาวิชาการด้านนี้ที่เพิ่มรายละเอียดน่าจะช่วยให้อาจารย์ผู้ปกครอง ผู้ดูแลเด็ก ครูอาจารย์เข้าใจเด็ก และวิธีการเลี้ยงดูเด็กให้ได้คุณภาพดียิ่งขึ้น และสามารถสร้างแนวแนะให้อาจารย์ผู้ปกครอง ครูอาจารย์มากขึ้น

คณะศึกษาศาสตร์ที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา แต่งตั้งขึ้นโดยได้รับการสนับสนุนจากองค์กรทุนเพื่อเด็กแห่งประเทศไทย (ยูนิเซฟ) ประเทศไทย จึงได้ค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารทั้งในและต่างประเทศ จากนั้นได้มีการปรึกษาหารือกับผู้เชี่ยวชาญจากมหาวิทยาลัยและองค์กรที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ สรุปเป็นร่าง ทำการทดสอบด้วยการสังเกตเด็ก รวมทั้งสอบถามเพิ่มเติมจากพ่อแม่ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ และผู้ดูแลเด็กเป็นเบื้องต้น ก่อนที่จะทำการวิจัยภาคสนาม จำนวนเด็กที่ได้เฝ้าสังเกตมี 600 คน จากหลายๆ จังหวัดทุกภาคภูมิศาสตร์ และได้รับข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดทำ “แนวแนะ” จากผู้ปกครอง ผู้ดูแลเด็ก และครูอาจารย์อีกเป็นจำนวนมาก

วิธีใช้เอกสารนี้

เรื่องที่ต้องทำความเข้าใจก่อนอ่านรายละเอียด คือ

1. แม้ว่าพฤติกรรมบ่งชี้จะมีเป็นจำนวนมาก (419 ข้อ) ซึ่งถือว่ามากที่สุดที่เคยมีผู้ศึกษาในประเทศไทย แต่ก็ยังไม่ได้ครอบคลุมพฤติกรรมทั้งหมดที่แสดงพัฒนาการของเด็กในวัย 3 - 5 ปี

อย่างไรก็ดี พฤติกรรมบ่งชี้ที่ปรากฏนี้เป็นการ “บ่งชี้” คร่าวๆ ในแต่ละด้าน เพื่อช่วย

ให้ผู้ชี้เอกสารนี้ “เห็นภาพ” ว่าพฤติกรรมในแต่ละด้านน่าจะมีอะไรได้บ้าง

2. การกำกับอายุของเด็กในวงเล็บหลังแต่ละพฤติกรรม เป็นอายุประมาณการว่าเด็กน่าจะทำได้ประมาณอายุนั้นๆ ไม่ใช่เป็นอายุตายตัว สำหรับเรื่องนี้พ่อแม่ผู้ปกครอง ผู้ดูแลเด็ก ครูอาจารย์ หรือผู้อ่าน ต้องเข้าใจด้วยว่า

2.1 อายุ 3 ปี ครอบคลุม 3 ปี 1 วัน ถึง 3 ปี 11 เดือน 29 วัน ดังนั้น เมื่อระบุว่า “5 ปี” ก็จะหมายรวมจาก 5 ปี 1 วัน ถึง 5 ปี 11 เดือน 29 วัน

2.2 อายุเหล่านี้เป็นเพียง “ประมาณการ” ในความเป็นจริงเด็กบางคนอาจสามารถแสดงพฤติกรรมนั้นได้ เช่น ถ้าเขียนว่า (3 ปี) อาจหมายความว่าทำได้ ตั้งแต่อายุ 2 ปี 11 เดือน หรือก่อนนั้น หรือทำได้เมื่ออายุ 4 ปี 1 เดือน เป็นต้น ซึ่งยังอาจอยู่ในเกณฑ์ปกติ (โปรดดูข้อ 4. ประกอบ)

3. พ่อแม่ผู้ปกครอง ผู้ดูแลเด็ก ครูอาจารย์ หรือผู้ชี้เอกสาร หรือผู้อ่านควรเข้าใจว่าพฤติกรรมของเด็กจะต่อเนื่อง ไม่มีพฤติกรรมใดที่แสดงได้ชัดๆ ทันที หรือมี “จุดตัด” ที่ชัดเจน เช่น เด็กจะค่อยๆ หัดแปร่งฟันไปเรื่อยๆ โดยมีผู้ใหญ่ช่วยเหลือแนะนำ ไม่ใช่อยู่มาวันหนึ่งเด็กจะรู้จักแปร่งฟันได้เองด้วยวิธีที่ถูกต้องร้อยเปอร์เซ็นต์ พฤติกรรมจะค่อยเป็นค่อยไป และค่อยๆ พัฒนา

4. มีความแตกต่างระหว่างบุคคล และมีความแตกต่างของอัตราการพัฒนาด้านต่างๆ สำหรับเด็กแต่ละคนที่ถือว่ายังอยู่ในเกณฑ์ปกติ พ่อแม่ผู้ปกครองจึงไม่ควรวิตกกังวลเกินไป ถ้าเด็กบางคนพัฒนาช้า ยกเว้นในกรณีที่สังเกตเห็นว่าช้ามากไปเกินพอดีก็ควรปรึกษาแพทย์ได้ เป็นเรื่องๆ และเป็นรายๆ ไป

การวิจัยที่ได้ข้อมูลเหล่านี้ยังเป็นข้อมูลเบื้องต้น ซึ่งคณะผู้วิจัยยังต้องวิจัยเพิ่มเติมในอนาคต เพื่อให้ทราบชัดเจนยิ่งขึ้นว่า เด็กไทยมีสมรรถนะในการแสดงออกพฤติกรรมต่างๆ เป็น “ปกติฐาน” (norm) ตามอายุต่างๆ ให้มีรายละเอียดมากขึ้น

5. ที่สำคัญที่สุด คือ เอกสารฉบับนี้ **ไม่ใช่** แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก และไม่ใช่แบบประเมินพ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้ดูแลเด็ก หรือครูอาจารย์ ไม่มีการสอบตกรอบได้ แต่เป็นเพียง**คู่มือช่วยชี้แนะ**ว่า เด็กมีสมรรถนะแสดงพฤติกรรมต่างๆ ได้เมื่ออายุประมาณ

เท่าใด และพ่อแม่ผู้ปกครอง ผู้ดูแลเด็ก และครูอาจารย์ สามารถสังเกตและจัดกิจกรรมต่างๆ ที่หลากหลายให้เด็ก เพื่อเอื้อให้เด็กพัฒนาพฤติกรรมต่างๆ ได้ตามธรรมชาติ ตามวัย และตามศักยภาพที่เด็กมีได้อย่างไร

6. เพื่อช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้ดูแลเด็ก ครูอาจารย์ ในการพัฒนาเด็ก สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้จัดทำเอกสารอีกฉบับหนึ่งที่สามารถใช้ควบคู่กันไปได้ คือ “บทความเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย” ซึ่งผู้สนใจสามารถติดต่อขอได้จากสำนักงานฯ

อนึ่ง ถ้าผู้อ่านมีข้อสังเกตหรือข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้เอกสารฉบับนี้เพิ่มเติม โปรดแจ้งให้สำนักงานฯ ทราบด้วย จะเป็นพระคุณยิ่ง

แนวแนะหลักในการปฏิบัติต่อลูก ของพ่อแม่ ผู้ปกครอง

ในการอบรมเลี้ยงดูลูกเพื่อให้ลูกสามารถพัฒนาได้อย่างเต็มที่และดีที่สุดเท่าที่พ่อแม่ผู้ปกครองจะทำได้ มีหลักที่น่ายึดถือเป็นแนวแนะพอสังเขปได้อย่างน้อย 12 ข้อ คือ

1. รักลูกอย่างไม่มีเงื่อนไข

โดยปกติพ่อแม่ก็จะรักลูกกันทั้งนั้น อย่างน้อยในจิตใจของพ่อแม่ที่จะสำนึกว่า คนๆนี้เป็นลูกของเรา เราชักลูกของเรา

แต่ในบางโอกาส พ่อแม่ก็อาจเผลอสร้างเงื่อนไข โดยที่อาจไม่รู้ตัวก็ได้ เช่น เวลาลูกทำอะไรที่ไม่ถูกใจ ก็อาจพูดไปว่า “ทำอย่างนี้ไม่ดี ไม่รักแล้วนะ” หรือดิดสินบนโดยใช้ความรัก เช่น “ลูกทำอย่างนี้ ๆ สิ แม่ (พ่อ) รักตายเลย”

บางครั้งเงื่อนไขที่ว่านั้นก็กลายเป็นสิ่งของวัตถุหรืออาหาร มากกว่าความอบอุ่นทางใจ เช่น “ลูกทำอย่างนี้สิ แล้ว พ่อ (แม่) จะได้ไปซื้อ...ให้ลูกไป เอะไหม?”

พ่อแม่จะต้องหัดไม่วางเงื่อนไขในการให้ความรักแก่ลูก แต่แสวงหาวิธีรักลูกที่สร้างความอบอุ่นและความไว้วางใจ พร้อมรักลูกโดยปราศจากเงื่อนไขใด ๆ

2. เข้าใจว่าการเรียนรู้ของลูกเริ่มตั้งแต่ปฏิสนธิ (หรือบางตำราว่าก่อนปฏิสนธิเสียอีก) และการเรียนรู้เป็นแบบค่อยเป็นค่อยไปและต่อเนื่อง

ที่ว่าการเรียนรู้ของลูกเริ่มก่อนปฏิสนธิ คงจะหมายความว่า ก่อนตั้งครรภ์ พ่อแม่ควรมีความพร้อมทั้งด้านกาย ใจ จิตใจ สังคม และเศรษฐกิจ ที่จะจะมีลูก และยินดีที่จะได้มีโอกาสพัฒนามนุษย์ตัวน้อย ๆ นี้ให้ดีที่สุด

วิชาการด้านพัฒนาคนนั้นพยายามบอกพ่อแม่ว่า พอเริ่มตั้งครรภ์ก็ต้องให้ร่างกายและจิตใจแม่อยู่ในสภาพสมบูรณ์ ระมัดระวังต่าง ๆ ต่อลูกที่ผ่านทางแม่ มีการฝากครรภ์และตรวจครรภ์ตามที่แพทย์กำหนด มีการเฝ้าระวัง ดูแล สร้างสิ่งเร้าที่เหมาะสมนอกครรภ์ที่จะกระทบถึงลูกในครรภ์ ฯลฯ พ่อเองก็มีบทบาทสำคัญที่จะช่วยเอื้อให้แม่มีสุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดีขณะตั้งครรภ์

เมื่อลูกเกิดแล้วตั้งแต่วินาทีแรก ลูกก็สัมผัสกับสิ่งแวดล้อมใหม่แล้ว และค่อย ๆ เริ่ม

การเรียนรู้ตามวัย มีการเรียนรู้ทุกวันทุกนาที ค่อย ๆ ผ่านประสาทสัมผัสทั้งปวงที่นำสู่ “การคิด” ในสมองน้อย ๆ ของลูก จนลูกสามารถบังคับกล้ามเนื้อต่าง ๆ และประสานการสัมผัสกับการแสดงออกทางร่างกาย ทางวาจา ทางอารมณ์ และทางสังคม การเรียนรู้เหล่านี้เป็นกระบวนการมหัศจรรย์ที่นักวิทยาศาสตร์ยังไม่สามารถสร้างหุ่นยนต์ให้เรียนรู้เหมือนการเรียนรู้ของเด็กเล็ก ๆ ได้

พ่อแม่ต้องทราบและซาบซึ้งว่าตนเองมีส่วนสำคัญที่สุดในการเรียนรู้อันมหัศจรรย์นี้ ต้องเข้าใจว่าทุกวัน ทุกนาที มีความสำคัญกับลูก และต้องเข้าใจว่า กระบวนการการเรียนรู้ต่อเนื่อง และสำคัญมากในปฐมวัย เฉพาะอย่างยิ่งพัฒนาการของสมอง ซึ่งเป็นไปอย่างรวดเร็วในช่วงอายุนี้

3. ในวัยปฐมวัยนี้ พ่อแม่ต้องเข้าใจว่าในการเรียนรู้ทุกอย่าง ต้องให้ลูกมีส่วนร่วมและมีส่วนแสดงความคิดเห็น

เด็ก ๆ เรียนรู้จากการกระทำของตนเอง เช่น ถ้าอยากหัดให้แปรงฟัน ลูกก็จะต้องมีโอกาสจับแปรงสีฟัน ช่วยบีบยาสีฟันใส่แปรง และใช้แปรงสีฟันของตน ถ้าอยากหัดให้สวมเสื้อ ลูกก็ต้องมีส่วนหยิบเสื้อผ้าจากตู้ มาจับผ้าใส่เองโดยอาจลองผิดลองถูก หรืออยากหัดให้รับประทานอาหารเอง ก็จะต้องจับช้อน ตักอาหารใส่ปากซึ่งก็ต้องเลอะเทอะเปรอะเปื้อนบ้างเป็นธรรมดา

ลูกอาจต้องการให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ เพราะสามารถพูดได้แล้ว รวมทั้งเรื่องที่ตนเองกระทำอยู่ เช่น กับข้าวนี้อร่อยหรือไม่อร่อย รังดูมันเล็กไปหรือใหญ่ไป เพลงนี้สนุกดี หรืออยากไปเล่นกับเพื่อนคนนี้ได้ไหม ฯลฯ

4. ลูกเรียนรู้ผ่านการพูดคุยกับเพื่อน กับพ่อแม่ กับครูหรือพี่ดูแลเด็ก และกับผู้ใหญ่คนอื่น ๆ เรียนรู้ผ่านการเล่น การฟังนิทาน การมีผู้อื่นอ่านหนังสือให้ฟัง การอ่านหนังสือและดูรูปเอง การเล่าเรื่องหรือประสบการณ์ของตนเอง การมีกิจกรรมศิลปะและดนตรี กิจกรรมในบ้าน และประสบการณ์ตรงอื่นๆ

การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ดังกล่าว เป็นเรื่องที่พ่อแม่ ผู้ปกครองควรสนับสนุนส่งเสริมอย่างยิ่ง

5. ความสำคัญของการฟัง การถาม และการสังเกต

ลูกในวัยนี้ต้องการมีผู้ฟังและเต็มไปด้วยคำถามในสมองของเขา เพราะเขากำลังเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมที่เขาสังเกตเห็นและสงสัย เช่น เมื่อได้ฟังนิทานมีคำบอกเล่าว่า พระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก ลูกก็อาจถามว่าขึ้นไปไหนและตกไปไหน พระจันทร์กับพระอาทิตย์

แตกต่างกันอย่างไร เป็นต้น เมื่อลูกพบอะไรมา ก็อยากเล่า ซึ่งสำหรับผู้ใหญ่อาจเป็นเรื่องเล็กน้อยหรืออาจไม่มีสาระ แต่เขาอยากเล่าเพราะสำคัญสำหรับเขา พ่อแม่ควรตั้งใจฟังและให้ความสนใจใจลูก เช่น พบไส้เดือนอยู่บนทางเดิน หรือมีหนอนอยู่บนใบไม้ พ่อแม่อาจแสดงความสนใจและถามต่อ เช่น แล้วไส้เดือนตัวยาวไหม? มันทำอะไรอยู่? หนอนนอนเฉย ๆ หรือมันกำลังกินใบไม้? หนอนสีอะไร? ฯลฯ การเปิดโอกาสให้ลูกได้สังเกตโดยใช้การสัมผัส ผ่านการเห็น การดู การฟัง การจับต้องและสัมผัส การสูดกลิ่น การได้ลิ้มรส จะเป็นการตั้งต้นการเรียนรู้ที่ดีที่สุด

6. เข้าใจว่าความรู้สึกผิดชอบชั่วดี หรือจริยธรรมของลูกตั้งต้นด้วยการมีวินัยในตนเอง

การมีวินัยในตนเอง คือความสามารถในการบังคับพฤติกรรมของตนด้วยตนเองซึ่งเป็นวุฒิภาวะประเภทหนึ่งที่มีมนุษย์ทุกคนควรมี

ในระดับปฐมวัย เด็ก ๆ จะเริ่ม หรือควรเริ่มหัดให้มีวินัยในตนเองเกี่ยวกับพฤติกรรมกิจวัตร โดยค่อย ๆ เรียนรู้และบังคับตนเองได้ที่ละน้อย อาทิ การควบคุมตนเองให้แบ่งปันอย่างน้อยก่อนนอน และหลังตื่นนอน การควบคุมตนเองเกี่ยวกับการขับถ่าย การอาบน้ำ การแต่งตัว การรู้จักล้างมือ การรู้จักเก็บของเล่น การรู้จักทิ้งขยะในที่ทิ้งขยะ การไม่ทุบตีทำร้ายผู้อื่น การรู้จักฟังคนอื่นพูด การมีสัมมาคารวะตามสมควร การไม่แย่งของของคนอื่น การเข้าแถวตามลำดับ ฯลฯ

เด็กจะเริ่มจากการรู้จักปฏิบัติตนในแต่ละด้าน และภายหลังจะเริ่มพัฒนาความเข้าใจ “หลักการ” เชิงจริยธรรมและความรู้สึกผิดชอบชั่วดี เช่น เราไม่ควรรังแกคนอื่น เราควรช่วยคนอื่นและมีเมตตา เราเคารพผู้อื่นในฐานะเขาเป็นบุคคลเหมือนเรา ฯลฯ

พ่อแม่ต้องคอยสนับสนุนและเอื้อให้ลูกได้มีโอกาสฝึกการมีวินัยในตนเอง โดยค่อยทำค่อยเป็นไป โดยพ่อแม่ก็ต้องมีวินัยในตนเองด้วยเป็นแบบอย่าง

7. พ่อแม่ต้องไม่กดดันลูกหรือเร่งลูกให้ทำอะไร หรือเร่งลูกในการพัฒนา

ด้วยความเข้าใจผิดหรือคิดผิดๆ พ่อแม่บางคนต้องการเร่งลูกให้เรียนรู้เร็วๆ จะได้เป็นเด็กเก่งกว่าลูกคนอื่น (ซึ่งพ่อแม่หลายๆ คนต้องการให้ลูกแสดงออกว่า “เก่ง” เพราะนั่นหมายความว่าพ่อแม่ก็เก่งด้วย คือ “ได้หน้า” ไปพร้อมๆกัน) พ่อแม่บางคนต้องการให้ลูก “เก่ง” ในเรื่องต่างๆ เพื่อจะได้ไป “สอบเข้า” ประถมปีที่หนึ่งในโรงเรียนที่มีชื่อเสียง เป็นต้น อันที่จริงแล้ว การ “เร่ง” ลูก หรือ กัดดันให้ลูกเรียนรู้เร็วๆ จนเกินกำลังของเด็กเอง เป็นผลร้ายต่อเด็กมากกว่าจะเป็นผลดี การถูกกดดันจะสร้างความเครียดให้แก่เด็ก และแก่พ่อแม่เองเมื่อเด็ก

ทำไม่ได้ วิธีการที่ดีที่สุด คือสร้างสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก และ让孩子พัฒนาไปตามธรรมชาติของเขา

8. ไม่ใช่วิธีบังคับจิตใจ หรือก้าวร้าว หรือทำร้ายทารุณลูก

ในบางกรณี ลูกอาจทำอะไรไม่ถูกใจ ไม่เชื่อฟังหรือที่เราชอบใช้คำว่า “ดื้อ” (ซึ่งไม่ควรใช้กับเด็ก) พ่อแม่หวังดีก็อาจใช้วิธีบังคับจิตใจ เช่น เวลาเด็กไม่ยอมกินยา ไม่ยอมอาบน้ำ ไม่ยอมกินผักผลไม้ เกล็ดเกลียด่างเหตุผลนานาประการ เพื่อจะไม่ทำตามที่คุณใหญ่อยากให้ทำ ฯลฯ เหล่านี้ล้วนเป็นเรื่องปกติสำหรับเด็กวัยนี้

พ่อแม่คงจะต้องใช้วิธีหลอกล่อให้เด็กสนใจที่จะทำ อธิบายขยายความให้เข้าใจเหตุและผล ใช้วิธีใจเย็น ๆ ค่อย ๆ พูดจา ชักชวนและหวานล่อมากกว่าดูด่าว่ากล่าว ประชดหรือเขี่ยนตี พ่อแม่มีกรายงานว่า ใช้วิธีที่ “เป็นบวก” ได้ผล แต่คงต้องยอมเหนื่อยเล็กน้อย การใช้อำนาจก้าวร้าวรุนแรงมีผลเสียทางจิตใจและสร้างให้ลูกของเรากลายเป็นคนก้าวร้าวรุนแรงไปด้วย ซึ่งเราคงไม่ต้องการให้เป็นเช่นนั้น

9. ลูกอยู่ได้อย่างมีความสุขเมื่อวางใจพ่อแม่ได้ รู้สึกปลอดภัยทั้งทางกาย ทางจิตใจ ทางสังคมและอารมณ์

ความวางใจและความรู้สึกปลอดภัย (security) เป็นเรื่องสำคัญ เป็นความสัมพันธ์ระหว่างลูกกับพ่อแม่ที่ต้องให้ความสำคัญมากขึ้นในการเลี้ยงดูเด็กปัจจุบัน

พ่อแม่ต้องให้ลูกเกิดความมั่นใจว่า ไม่ว่าจะลูกจะประพฤติปฏิบัติอย่างไร พ่อแม่ก็จะยังรัก ให้อภัย หวังดี ให้ความอบอุ่น ให้การยอมรับ ไม่เกลียดชัง ยินดีช่วยเหลือ เอาใจใส่ห่วงใย เป็นที่พึ่งได้เสมอ ความรู้สึกเหล่านี้เป็นรากฐานที่เสริมสร้างบุคลิกภาพเชิงบวกของเด็กที่เมื่อโตขึ้นเขาจะสามารถมีภูมิคุ้มกันนี้ไปต่อสู้กับชีวิตต่อไปในอนาคตของเขา ถ้าเขารู้สึกบกพร่อง หรือรู้สึก “ขาด” ความรู้สึกดี ๆ เหล่านี้ไปในช่วงชีวิตนี้ เขาก็จะรู้สึกบกพร่องและรู้สึก “ขาด” ไปตลอดชีวิต และด้วยความรู้สึกนี้ เขาก็จะ “ขาดเขย” ด้วยวิธีการต่างๆ ที่อาจเป็นไปในทางลบ ที่อาจไม่เป็นผลดีต่อตัวเขาเอง

10. ให้ลูกมีโอกาสเรียนรู้ สัมผัส และสนใจสังเกตตัวเอง รวมทั้งสิ่งแวดล้อมรอบตัว ทั้งสิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิต

หลายคนเข้าใจว่า เด็กปฐมวัยเด็กเกินไปที่จะเข้าใจเรื่องเหล่านี้ ซึ่งเป็นความเข้าใจผิดอย่างมาก จริงๆ แล้วขึ้นอยู่กับการชี้ชวนของพ่อแม่ผู้ปกครองเป็นอันมาก เช่น เด็กจะสนใจตนเองว่าทำไมต้องตัดผม ทำไมผมยาวได้ ทำไมต้นไม้โตได้ ทำไมดอกไม้เหี่ยว โรงพยาบาล

มีไว้เพื่ออะไร หมอคือใคร ตำรวจคือใคร ก้อนหินต่างจากใบไม้อย่างไร ฯลฯ คำถามและความสนใจเหล่านี้มีไม่รู้จบ ถ้าพ่อแม่ผู้ปกครองชวนคุยชวนถาม ชวนคิด (ในระดับพัฒนาการของเขา) อย่างทอดทิ้งสมรรถนะเหล่านี้ของเด็ก จะทำให้เขาเสียโอกาสในการพัฒนาความรู้หรืออยากเห็นของเด็ก

11. เข้าใจเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็ก

ลูกที่เกิดจากพ่อแม่เดียวกันก็แตกต่างกัน ความแตกต่างมีทั้งร่างกาย จิตใจ ความคิด ลักษณะอารมณ์ การแสดงออก ฯลฯ และทั้งหมดเป็นเรื่องธรรมดา และตามธรรมชาติที่สำคัญ คือ เราต้องตระหนักและเคารพให้เกียรติกันในเรื่องความแตกต่างนี้ เช่น ต้องไม่เปรียบเทียบระหว่างเด็กโดยหวังจะให้ลูกเราทำตัวดีขึ้น ซึ่งภายหลังอาจไปส่งเสริมให้เด็กมีปมด้อยและปมแข็ง ความแตกต่างทำให้พ่อแม่ต้องคิดหาวิธีการแปลกใหม่ที่เน้นการพัฒนาเด็กแต่ละคน

ความแตกต่างระหว่างบุคคลทำให้โลกเราน่าอยู่และน่าสนใจ และเป็นวิถีชีวิตของมนุษย์ที่ทำให้เราแตกต่างไปจากหุ่นยนต์

12. ยึดหลัก “ประโยชน์สูงสุดสำหรับเด็ก” เป็นสำคัญไม่ว่าอะไรจะเกิดขึ้น

พ่อแม่ที่มีลูกแล้วต้องยอมรับว่ามีความรับผิดชอบสูงต่อลูกแต่ละคนอย่างแน่นอน ในกระบวนการที่แสดงความรับผิดชอบนั้น การให้ความสำคัญแก่ลูกน่าจะเป็นเรื่องที่ยิ่งใหญ่ที่สุด และน่าจะมากกว่าการทำมาหากินเสียอีก ผู้ที่รักการทำมาหากิน และรักเงินทองจะต้องดำรงชีวิตอย่างมีสมดุลระหว่างการงานกับความรับผิดชอบในการเลี้ยงดูลูก (มิฉะนั้นก็ไม่ควรมีลูก?) อนุสัญญาสิทธิเด็กที่ประเทศไทยเป็นรัฐภาคีได้ให้ความสำคัญยิ่งยวดต่อเด็กทุกคนที่เกิดมา และได้เสนอไว้ว่า ในการตัดสินใจเรื่องใดที่เกี่ยวกับลูกหรือเด็ก ขอให้คำนึงว่าผลประโยชน์สูงสุดตกอยู่กับเด็กก่อนอื่นใด และในกรณีนี้สหประชาชาติได้รณรงค์ทั่วโลกให้ประพฤติดุปฏิบัติต่อเด็กตามหลักการดังกล่าว

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	3
ความนำ	4
ที่มาของสมรรถนะด้านต่างๆ และพฤติกรรมบ่งชี้	4
วิธีใช้เอกสารนี้	4
แนวแนะหลักในการปฏิบัติต่อลูกของพ่อแม่ ผู้ปกครอง	7
สมรรถนะของเด็กด้านต่างๆ	
■ ส่วนหลัก 1 (Domain 1) : การเคลื่อนไหวและสุขภาพร่างกาย (Motor Development and Physical Well-Being)	21
■ ส่วนย่อย (Sub-domain) : 1.1 การเคลื่อนไหว (Motor Skill Development)	22
ด้าน (Area) : 1.1.1 การเคลื่อนไหวและการทรงตัวโดยใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ (Gross Motor)	22
หัวข้อที่ 1 สมรรถนะ (Competency) : เด็กสามารถแสดงความแข็งแรง และประสานการทำงานของกล้ามเนื้อมัดใหญ่ (Children demonstrate strength and coordination of movements using large muscles)	
ด้าน (Area) : 1.1.2 การเคลื่อนไหวโดยใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก (Fine Motor)	24
หัวข้อที่ 2 สมรรถนะ (Competency) : เด็กสามารถแสดงความแข็งแรงและ ประสานการทำงานของกล้ามเนื้อมัดเล็ก (Children demonstrate strength and coordination of movements using small muscles)	
ด้าน (Area) : 1.1.3 ประสาทสัมผัสกับการเคลื่อนไหว (Sensorimotor)	26
หัวข้อที่ 3 สมรรถนะ (Competency) : เด็กสามารถใช้ประสาทสัมผัสต่างๆ (เช่น การเห็น ได้ยิน ภายสัมผัส ฯลฯ) เป็นการนำในการเคลื่อนไหว (Children are able to use their senses (e.g: sight, hearing, touch etc.) to guide their movement)	
■ ส่วนย่อย (Sub-domain) : 1.2 สุขภาพร่างกาย (Physical Well - Being)	28
ด้าน (Area) : 1.2.1 โภชนาการ (Nutrition)	

สารบัญ

หน้า

หัวข้อที่ 4	สมรรถนะ (Competency) : เด็กรับประทานอาหารหลาย ๆ ชนิดที่มีประโยชน์และปลอดภัย (Children eat a variety of nutritious and safe food)	
ด้าน (Area) : 1.2.2	สมรรถภาพทางกาย (Physical Fitness)	30
หัวข้อที่ 5	สมรรถนะ (Competency) : เด็กแสดงความแข็งแรงและความทนทานทางร่างกาย (Children demonstrate physical strength and endurance)	
ด้าน (Area) : 1.2.3	ความปลอดภัย (Safety)	32
หัวข้อที่ 6	สมรรถนะ (Competency) : เด็กแสดงออกว่ามีความเข้าใจเกี่ยวกับความปลอดภัย (Children express understanding of safety)	
ด้าน (Area) : 1.2.4	การช่วยเหลือและดูแลตนเอง (Autonomy and Personal Care)	35
หัวข้อที่ 7	สมรรถนะ (Competency) : เด็กสามารถช่วยเหลือและพึ่งตนเองได้ในกิจวัตรของตน (Children demonstrate autonomy in daily living)	
■ ส่วนหลัก 2 (Domain 2) :	พัฒนาการด้านสังคม (Social Development)	39
■ ส่วนย่อย (Sub-domain) :	2.1 การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ใหญ่ (Interaction with Adults)	40
หัวข้อที่ 8	สมรรถนะ (Competency) : เด็กแสดงทักษะในการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ใหญ่ (Children interact with adults with appropriate social skills)	
■ ส่วนย่อย (Sub-domain) :	2.2 การมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนเด็ก (Interaction with Peers)	42
หัวข้อที่ 9	สมรรถนะ (Competency) : เด็กแสดงทักษะทางสังคมเชิงบวกกับเพื่อนเด็กด้วยกัน (Children demonstrate positive social skills with peers)	
■ ส่วนย่อย (Sub-domain) :	2.3 พฤติกรรมการปรับตัวทางสังคม (Adaptive Social Behavior)	44

สารบัญ

หน้า

- หัวข้อที่ 10 สมรรถนะ (Competency) : เด็กแสดงความตระหนักรู้ว่าพฤติกรรม
มีผลกระทบต่อบุคคลและสิ่งแวดล้อม (Children demonstrate
awareness of their own behavior and its effect on other
people and environment)
- ส่วนย่อย (Sub-domain) : 2.4 เห็นคุณค่าของความแตกต่าง (Appreciating Diversity) 46
- หัวข้อที่ 11 สมรรถนะ (Competency) : เด็กตระหนักรู้ เห็นคุณค่า และ
ยอมรับนับถือในความเหมือนและความแตกต่างระหว่างบุคคล
(Children recognize, appreciate, and respect similarities
and differences in people of diversity)
-
- ส่วนหลัก 3 (Domain 3) : พัฒนาการด้านอารมณ์ (Emotional Development) 49
 - ส่วนย่อย (Sub-domain) : 3.1 ความคิดเกี่ยวกับตนเอง (Self Concept) 50
- หัวข้อที่ 12 สมรรถนะ (Competency) : เด็กสามารถรับรู้เกี่ยวกับตนเอง และ
ตระหนักรู้ว่าตนชอบหรือไม่ชอบอะไร (Children are able to
perceive themselves as unique individuals and demonstrate
awareness of preference)
- ส่วนย่อย (Sub-domain) : 3.2 การควบคุมอารมณ์ตนเอง (Emotional Self-Control) 52
- หัวข้อที่ 13 สมรรถนะ (Competency) : เด็กปฏิบัติตามกฏระเบียบและ
กิจวัตรและคุมอารมณ์ได้ตามสมควร (Children follow rules and
daily routine and demonstrate appropriate level of emotional
control)
- ส่วนย่อย (Sub-domain) : 3.3 สมรรถนะของตนเอง (Self-Efficacy) 54
- หัวข้อที่ 14 สมรรถนะ (Competency) : เด็กแสดงความเชื่อมั่นในความสามารถ
ของตน (Children demonstrate belief in their abilities)
-

สารบัญ

หน้า

- ส่วนหลัก 4 (Domain 4) : พัฒนาการด้านการคิดและสติปัญญา (Cognitive Development) 57
- ส่วนย่อย (Sub-domain) : 4.1 ความจำ (Memory) 58
หัวข้อที่ 15 สมรรถนะ (Competency) : เด็กสามารถแสดงการจำเบื้องต้น
(Children demonstrate basic memory skills)
- ส่วนย่อย (Sub-domain) : 4.2 การสร้างหรือพัฒนาความคิด (ที่เป็นการคิดเบื้องต้น) (Concept Formation) 60
หัวข้อที่ 16 สมรรถนะ (Competency) : เด็กสามารถแสดงความคิดพื้นฐานในเรื่องเกี่ยวกับเวลา ช่องว่าง (space) ตำแหน่งแหล่งที่ คุณลักษณะ ฯลฯ รวมทั้งการจัดกลุ่มสิ่งต่างๆ ที่อยู่แวดล้อม
(Children demonstrate understanding about time, space, positioning, characteristic etc., including grouping objects in the environment)
- ส่วนย่อย (Sub-domain) : 4.3 ตรรกวิทยา และความมีเหตุผล (Logic and Reasoning) 62
หัวข้อที่ 17 สมรรถนะ (Competency) : เด็กแสดงความเข้าใจเกี่ยวกับเหตุและผล (Children demonstrate understanding of reasoning)
- ส่วนย่อย (Sub-domain) : 4.4 การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking) 64
หัวข้อที่ 18 สมรรถนะ ก. (Competency A) : เด็กสามารถเปรียบเทียบ แยกแยะความเหมือน ความแตกต่าง และประเมินสถานการณ์
(Children are able to compare and separate similarities, differences and evaluate the situation)
หัวข้อที่ 19 สมรรถนะ ข. (Competency B) : เด็กสามารถแก้ปัญหาได้
(Children are able to solve problem)

สารบัญ

	หน้า
■ ส่วนย่อย (Sub-domain) : 4.5 ความตั้งใจจดจ่อ (Concentration)	67
หัวข้อที่ 20 สมรรถนะ (Competency) : เด็กสามารถจดจ่อกับการทำกิจกรรมด้วยความตั้งใจ (Children are able to concentrate on doing activities)	
■ ส่วนย่อย (Sub-domain) : 4.6 การคิดด้านคณิตศาสตร์ (Mathematics)	69
หัวข้อที่ 21 สมรรถนะ (Competency) : เด็กสามารถอ่านตัวเลข นับเลข และรู้จำนวน (Children are able to read, count, and understand numbers)	
■ ส่วนย่อย (Sub-domain) : 4.7 ความเข้าใจปรากฏการณ์ และวิธีการแสวงหาข้อเท็จจริงทางวิทยาศาสตร์ (Sciences)	72
ด้าน (Area) : 4.7.1 สิ่งแวดล้อมที่มีชีวิต (Living Things)	
หัวข้อที่ 22 สมรรถนะ (Competency) : เด็กแสดงพฤติกรรมอยากรู้อยากลอง โดยการมอง การฟัง การถาม จับต้อง และลงมือทำเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่มีชีวิตต่างๆ (Children express eagerness to learn and experiment by observing, listening, asking, touching, and experimenting about living things)	
ด้าน (Area) : 4.7.2 สิ่งแวดล้อมที่ไม่มีชีวิตในธรรมชาติ (Non-living Things)	75
หัวข้อที่ 23 สมรรถนะ (Competency) : เด็กแสดงพฤติกรรมอยากรู้อยากลอง โดยการมอง การฟัง การถาม จับต้อง และลงมือทำเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่ไม่มีชีวิตต่าง ๆ (Children express eagerness to learn and experiment by observing, listening, asking, touching, and experimenting about non-living things)	
■ ส่วนย่อย (Sub-domain) : 4.8 ความเข้าใจเกี่ยวกับสังคมรอบตัว (Social Studies)	77

สารบัญ

หน้า

ด้าน (Area) : 4.8.1 ครอบครัว (Family)	77
หัวข้อที่ 24 สมรรถนะ (Competency) : เด็กแสดงออกถึงความตระหนักรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะของครอบครัว และบทบาทของครอบครัว (Children demonstrate awareness of characteristics and roles of the family)	
ด้าน (Area) : 4.8.2 ชุมชนและสังคม (Community and Society)	79
หัวข้อที่ 25 สมรรถนะ (Competency) : เด็กแสดงออกถึงความตระหนักรู้เกี่ยวกับชุมชนของตน การพึ่งพาซึ่งกันและกัน และบทบาททางสังคมของคนต่าง ๆ (Children demonstrate awareness of their community, social dependency, and social roles of various people in the community)	
■ ส่วนย่อย (Sub-domain) : 4.9 มลภาวะและการรักษาสิ่งแวดล้อม (Pollution and Environmental Preservations)	81
หัวข้อที่ 26 สมรรถนะ (Competency) : เด็กแสดงพฤติกรรมรักษาสิ่งแวดล้อมและหลีกเลี่ยงมลภาวะ (Children preserve their environment and avoid pollutions)	
■ ส่วนย่อย (Sub-domain) : 4.10 ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณค่าเชิงเศรษฐกิจ (Economic Value)	83
หัวข้อที่ 27 สมรรถนะ (Competency) : เด็กแสดงออกถึงความตระหนักรู้เกี่ยวกับคุณค่าเชิงเศรษฐกิจของสิ่งต่างๆ (Children demonstrate awareness of economic value of various things)	
■ ส่วนหลัก 5 (Domain 5) : พัฒนาการด้านภาษา (Language Development)	85
■ ส่วนย่อย (Sub-domain) : 5.1 การเข้าใจและการใช้ภาษา (Language Comprehension and Usage)	86

สารบัญ

	หน้า
ด้าน (Area) 5.1.1 คำศัพท์ (Vocabulary)	86
หัวข้อที่ 28 สมรรถนะ (Competency) : เด็กสามารถรับรู้ เข้าใจ และใช้ คำศัพท์ได้ (Children are able to understand, and use vocabulary)	
ด้าน (Area) : 5.1.2 การเรียงคำให้เป็นประโยค (Syntax and Grammar)	88
หัวข้อที่ 29 สมรรถนะ (Competency) : เด็กแสดงพัฒนาการการใช้ไวยากรณ์ และการเรียงคำให้เป็นประโยค (Children demonstrate development in using grammar and sentence structure)	
ด้าน (Area) : 5.1.3 ความเข้าใจภาษา (Comprehension)	90
หัวข้อที่ 30 สมรรถนะ (Competency) : เด็กสามารถแสดงพฤติกรรม เข้าใจ ความหมายและจับใจความได้จากการฟังภาษาพูด (Children demonstrate language comprehension and concept understanding from speaking language)	
■ ส่วนย่อย (Sub-domain) : 5.2 การสื่อความหมาย (Communications)	92
ด้าน (Area) : 5.2.1 การสื่อความหมายด้วยภาษาพูด (Verbal Communication)	
หัวข้อที่ 31 สมรรถนะ (Competency) : เด็กสามารถรับรู้และใช้ภาษาพูด สื่อความหมายได้ตรงตามความต้องการของตน (Children are able to understand and use speaking language properly according to their needs)	
ด้าน (Area) : 5.2.2 การสื่อความหมายด้วยท่าทาง และสัญลักษณ์ (Non-verbal Communication)	94
หัวข้อที่ 32 สมรรถนะ (Competency) : เด็กสามารถสื่อความหมายอย่างมี ประสิทธิภาพด้วยสีหน้า ท่าทาง และสัญลักษณ์ (Children are able to communicate with facial expression, gestures and symbols efficiently)	
■ ส่วนย่อย (Sub-domain) : 5.3 การอ่านและการเขียน (Literacy)	96

สารบัญ

หน้า

ด้าน (Area) : 5.3.1 การอ่าน (Reading)	96
หัวข้อที่ 33 สมรรถนะ (Competency) : เด็กสามารถบ่งชี้และออกเสียง ตัวพยัญชนะ และคำง่ายๆ ได้ (Children are able to identify and pronounce letters, and simple words)	
ด้าน (Area) : 5.3.2 การเขียน (Writing)	99
หัวข้อที่ 34 สมรรถนะ (Competency) : เด็กสามารถเขียนตัวอักษร และ คำง่าย ๆ ได้ (Children are able to write letters, and simple words)	
<hr/>	
■ ส่วนหลัก 6 (Domain 6) : พัฒนาการด้านจริยธรรม (Moral Development)	101
■ ส่วนย่อย (Sub-domain) : 6.1 การมีวินัยในตนเอง (Self-Discipline)	102
หัวข้อที่ 35 สมรรถนะ (Competency) : เด็กสามารถแสดงพฤติกรรมควบคุม ตนเอง (Children demonstrate self-control)	
■ ส่วนย่อย (Sub-domain) : 6.2 การพัฒนาเกี่ยวกับความรู้ผิดชอบชั่วดี (Moral Development)	104
หัวข้อที่ 36 สมรรถนะ (Competency) : เด็กสามารถแสดงพฤติกรรมสะท้อน ความเข้าใจเกี่ยวกับการกระทำใดถูกหรือผิด (Children behave reflecting understanding of morality)	
<hr/>	
■ ส่วนหลัก 7 (Domain 7) : พัฒนาการด้านการสร้างสรรค์ (Creative Development)	107
■ ส่วนย่อย (Sub-domain) : 7.1 ศิลปะการแสดง (Performing Arts)	108
ด้าน (Area) : 7.1.1 ดนตรีและการเต้นตามดนตรี (Music and Dance)	108
หัวข้อที่ 37 สมรรถนะ (Competency) : เด็กสามารถแสดงพฤติกรรมทางดนตรี และเคลื่อนไหวตามดนตรี (Children are able to perform musical activities and move with music)	
ด้าน (Area) : 7.1.2 ศิลปะการละคร (Dramatic Arts)	110

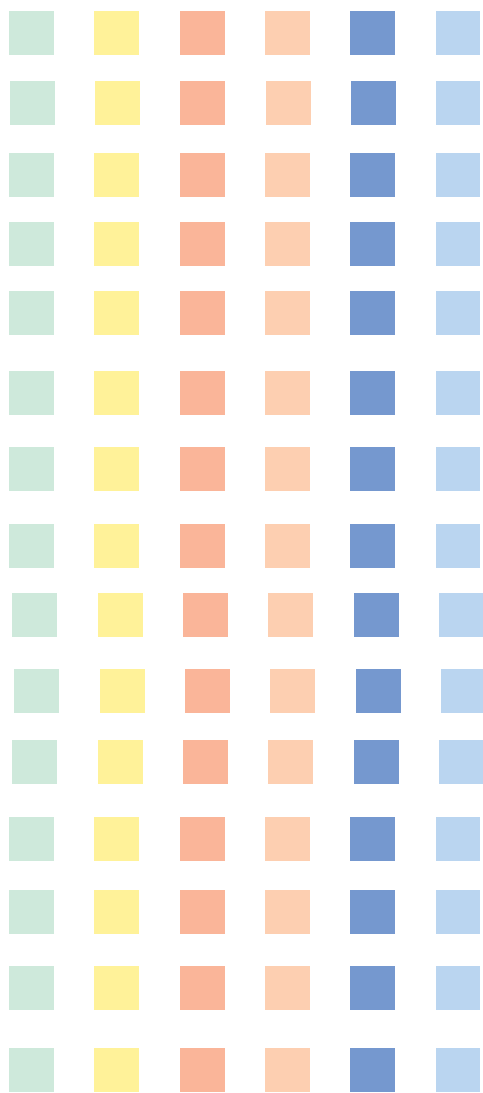
สารบัญ

หน้า

หัวข้อที่ 38	สมรรถนะ (Competency) : เด็กสามารถแสดงพฤติกรรมทาง ศิลปะการละคร (Children are able to perform in dramatic arts activities)	
■ ส่วนย่อย (Sub-domain) : 7.2 ทักษะศิลป์ (Visual Arts)		111
หัวข้อที่ 39	สมรรถนะ (Competency) : เด็กสามารถแสดงพฤติกรรมด้าน การวาด การปั้น และการประดิษฐ์ (Children are able to draw, sculpt and craft)	
<hr/>		
ภาคผนวก		
ก.	คณะผู้วิจัย	113
ข.	วิทยากร	113
ค.	ผู้สัมภาษณ์ภาคสนาม	113
ง.	โรงเรียนที่เก็บข้อมูลภาคสนาม	114
จ.	ผู้เข้าร่วมพิจารณาสมรรถนะของเด็กปฐมวัยในการพัฒนาตามวัย 3-5 ปี : แนวแนะสำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครอง	115

ส่วนหลัก 1 (Domain 1) :

การเคลื่อนไหวและสุขภาพะทางกาย
(Motor Development and Physical Well - Being)

ส่วนหลัก 1 : การเคลื่อนไหวและสูกภาวะทางกาย

1

ส่วนย่อย (Sub-domain) :

1.1 การเคลื่อนไหว (Motor Skill Development)

ด้าน (Area) : 1.1.1 การเคลื่อนไหวและการทรงตัว
โดยใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ (Gross Motor)

หัวข้อที่ 1 สมรรถนะ (Competency) : เด็กสามารถแสดงความแข็งแรง
และประสานการทำงานของกล้ามเนื้อมัดใหญ่

(Children demonstrate strength and coordination of
movements using large muscles)

พฤติกรรมบ่งชี้ (Indicators)

1. วิ่งได้ตรงไม่โซเซ และหยุดเองได้ (3 ปี)
2. กระโดด 2 เท้าอยู่กับที่ (3 ปี)
3. เดินตามเส้นเป็นวงกลม ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 2 เมตร (3 ปี)
4. วิ่งตามเส้นเป็นวงกลม ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 2 เมตร (3 ปี)
5. เดินขึ้นบันไดสลับเท้าได้ (3 ปี)
6. ขว้างลูกบอลไปข้างหน้าได้ แม่นยำพอควร (3 ปี)
7. เตะลูกบอลไปข้างหน้าให้เข้าช่องที่กำหนด (3 ปี)
8. กระโดด 2 เท้าข้ามสิ่งของเล็กๆ โดยไม่เซ (3 ปี)
9. ยืนขาเดียวโดยไม่เซ ประมาณ 3 วินาที (3 ปี)
10. เดินต่อเท้าไปข้างหน้าเป็นเส้นตรงโดยไม่ต้องกางแขน (4 ปี)
11. ปีนป่ายเครื่องเล่น (4 ปี)
12. เดินลงบันไดสลับเท้าได้ (4 ปี)
13. กระโดดขาเดียวอยู่กับที่ (4 ปี)
14. กระโดดขาเดียวไปข้างหน้าอย่างต่อเนื่องได้ (4 ปี)
15. วิ่งแบบก้าวกระโดด (skipping) หรือวิ่งแบบม้าควบ (galloping) (5 ปี)
16. เดินต่อเท้าถอยหลังเป็นเส้นตรง โดยไม่ต้องกางแขน (5 ปี)

แนวแนะสำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครอง (Guidelines)

กิจวัตร

1. พ่อแม่ชวนลูกให้ช่วยทำงานบ้านที่ใช้กำลังกาย เช่น กวาดใบไม้ ถูของ กวาดบ้าน ถูบ้าน ปิดฝุ่นเครื่องเรือน รดน้ำต้นไม้ ช่วยล้างรถ เก็บจานไปเก็บในที่ล้างจาน พับเก็บและแขวนเสื้อผ้า ตากเสื้อผ้า ชักเสื้อผ้าของตัวเอง(ชุดชั้นใน) จัดโต๊ะเก้าอี้ ฯลฯ

กิจกรรม

1. พ่อแม่ชวนลูกออกกำลังกายในบริเวณที่ปลอดภัย ในบ้าน ในสนามเด็กเล่น หรือสวนสาธารณะ เช่น เดิน วิ่ง กระโดด ปีนป่าย เล่นเครื่องเล่น โยนรับลูกบอล เตะบอล ชี้อักษรยาน ว่ายน้ำ หัดเดินบนไม้กระดานทรงตัว เดินบนล้อขางรถยนต์ กระโดดเชือก ฯลฯ

2. พ่อแม่ชวนลูกฝึกฝนทักษะการเคลื่อนไหว การทรงตัว รวมถึงการสอนทักษะใหม่ๆ สำหรับลูก เช่น ว่ายน้ำ วิ่งสามขา เดินกะลา กระโดดกบ ร่อนน้ำดื่มเอง เดินทรงตัวบนขอนไม้ เล่นการละเล่นไทยๆ เช่น มอญซ่อนผ้า เดินหลบหลีกสิ่งของที่กีดขวาง การเดินบนพื้นผิวที่ต่างกัน เช่น ทราบ โคลน ดิน และ เดินบนลูกกระพอน ฯลฯ

3. พ่อแม่ชวนลูกฝึกฝนทักษะการใช้ร่างกายที่ละข้าง เช่น เล่นตั้งเต กระต่ายขาเดียว เขย่งก้าวกระโดด กระโดดยาง ยกสิ่งของหรือภาชนะด้วยมือข้างเดียว (ทั้งมีและไม่มีของอยู่ภายใน) ยืนขาเดียว ฯลฯ

4. พ่อแม่ชวนลูกฝึกฝนการใช้ร่างกายสลับข้าง เช่น การขึ้นลงบันได วิ่งก้าวกระโดด วิ่งควมม้า การเต็นระบำ เดินกะลา ฯลฯ

5. พ่อแม่ชวนลูกฝึกฝนทักษะการห้อยโหน ปีนป่าย เล่นเครื่องเล่นสนาม และเล่นอย่างปลอดภัย

1

ส่วนหลัก 1 : การเคลื่อนไหวและสุขภาวะทางกาย

ส่วนย่อย (Sub-domain) :

1.1 การเคลื่อนไหว (Motor Skill Development)

ด้าน (Area) : 1.1.2 การเคลื่อนไหวโดยใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก (Fine Motor)

หัวข้อที่ 2 สมรรถนะ (Competency) : เด็กสามารถแสดงความแข็งแรงและประสานการทำงานของกล้ามเนื้อมัดเล็ก (Children demonstrate strength and coordination of movements using small muscles)

พฤติกรรมบ่งชี้ (Indicators)

17. ใช้มือจับดินสอหรืออุปกรณ์อื่นอย่างถูกวิธีในการขีดเขียน (3 ปี)
18. วาดรูปวงกลมตามวิธีที่มีผู้ทำให้ดู (3 ปี)
19. วาดรูปวงกลมตามรูปตัวอย่าง (3 ปี)
20. วาดรูปคนที่มีส่วนประกอบอย่างน้อยสามส่วน (3 ปี)
21. จับและใช้กรรไกรเล็กที่ปลายมนตัดกระดาษได้ (3 ปี)
22. ปักหมุดในช่อง ขนาดหมุดใหญ่ 1-2 ช่องได้ (3 ปี)
23. ร้อยลูกบิดขนาดเล็ก ประมาณเส้นผ่าศูนย์กลาง 1 ซม. (3 ปี)
24. วาดรูปสี่เหลี่ยมตามวิธีที่มีผู้ทำให้ดู (4 ปี)
25. วาดรูปสี่เหลี่ยมตามรูปตัวอย่าง (4 ปี)
26. วาดรูปคนที่มีส่วนประกอบห้าส่วน (4 ปี)
27. ใช้กรรไกรเล็กตัดกระดาษเป็นเส้นตรงยาว 6 นิ้ว ได้อย่างต่อเนื่อง (4 ปี)
28. พับกระดาษเป็นรูปร่างต่างๆโดยมีผู้ใหญ่ช่วย (4 ปี)
29. ผูกเชือก ร่มเป็นปม 1 ชั้น (4 ปี)
30. แก้มปมเชือก ร่ม 2 ชั้นได้ (4 ปี)
31. วาดรูปสามเหลี่ยมตามวิธีที่มีผู้ทำให้ดู (5 ปี)
32. วาดรูปสี่เหลี่ยมข้าวหลามตัดตามวิธีที่มีผู้ทำให้ดู (5 ปี)
33. วาดรูปสามเหลี่ยมตามรูปตัวอย่าง (5 ปี)
34. วาดรูปสี่เหลี่ยมข้าวหลามตัดตามรูปตัวอย่าง (5 ปี)
35. วาดรูปคนที่มีส่วนประกอบหกส่วน (5 ปี)

36. วาดรูปคนที่มีส่วนประกอบสิบส่วน (5 ปี)
37. ใช้กรรไกรตัดกระดาษตามรอยเส้นโค้งหรือเป็นรูปร่างง่ายๆ (5 ปี)
38. พับกระดาษ เป็นรูปร่างต่างๆ ด้วยตนเอง (5 ปี)

แนวแนะสำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครอง (Guidelines)

กิจวัตร

1. พ่อแม่ชวนลูกให้ช่วยทำงานบ้านที่เน้นการใช้หัวแม่มือกับนิ้วชี้ เช่น เด็ดผัก ไข่มั้หนึบ ไข่ตะเกียบ ไข่คึมคึบสิ่งของ ไข่ซ้อนส้อม จับไม้พายทาขาว ทาแยม ฯลฯ
2. พ่อแม่ชวนลูกทำงานบ้านเพื่อให้ลูกได้ออกกำล้งมือ และนิ้วมือ เช่น ช่วยบิดผ้า ช่วยหยิบของไข่ ฯลฯ
3. พ่อแม่สอนให้ลูกได้ใช้สองมือทำงานร่วมกันด้วยตนเอง เช่น ผูกและแก้ปมเชือก รongเท้า กลัดกระดาษเสื่อ ใส่เข็มขัด
4. พ่อแม่ชวนลูกทำงานบ้านที่เน้นการใช้ตากับมือประสานกัน เช่น จัดโต๊ะอาหาร เด็ดผัก เตรียมอาหาร ฯลฯ

กิจกรรม

1. พ่อแม่ชวนลูกทำกิจกรรมที่ต้องใช้กรรไกร และสอนวิธีการใช้อย่างปลอดภัย (ใช้กรรไกรปลายมน)
2. พ่อแม่ชวนลูกทำกิจกรรมให้ลูกได้วาด ขีดเขียน บั้บ และระบายสี
3. พ่อแม่ชวนลูกทำกิจกรรมที่ได้ใช้สองมือทำงานร่วมกัน เช่น ร้อยลูกปัด ผูกและแก้ปมเชือก ร้อยดอกไม้ พับผ้า พับกระดาษ
4. พ่อแม่ชวนลูกทำกิจกรรมที่ให้ลูกได้ใช้เครื่องเขียนและอุปกรณ์ศิลปะที่หลากหลายที่ช่วยพัฒนากล้ามเนื้เล็ก เช่น สีเทียน พู่กัน สีไม้ สีเมจิก (ไร้สารพิษ) การทำศิลปะโดยใช้วัสดุตามธรรมชาติและวัสดุอื่นๆ ที่มีลักษณะต่างกันเช่นใบไม้ ฯลฯ
5. พ่อแม่ชวนลูกเล่นเกมที่ใช้บัตรเพื่อจะได้หยิบ จัดและเรียงบัตรในมือได้ เช่น การต่อภาพ
6. ให้ลูกมีโอกาสได้เล่นเกมที่ใช้ความประณีตในการได้ใช้มือและตา เช่น อีตัก หมากเก็บลูกหิน ไข่แทนบ/มือหยิบเม็ดถั่วที่มีลักษณะขนาดต่างกัน คัดแยกวัสดุอุปกรณ์ที่มีความแตกต่างกัน เช่น การคัดแยกถั่ว สนเข็ม ทอยเส้น โดมิโน ฯลฯ
7. จัดมุมโดมมหนึ่งของบ้านให้เป็นมุมน้ำ มุมทรายและมุมปั้นแบ่งเพื่อให้ลูกได้เล่นทุกวัน

1

ส่วนหลัก 1 : การเคลื่อนไหวและสภาวะทางกาย

ส่วนย่อย (Sub-domain) :

1.1 การเคลื่อนไหว (Motor Skill Development)

ด้าน (Area) : 1.1.3 ประสาทสัมผัสกับการเคลื่อนไหว
(Sensorimotor)

หัวข้อที่ 3 สมรรถนะ (Competency) : เด็กสามารถใช้ประสาทสัมผัสต่าง ๆ

(เช่น การเห็น ได้ยิน กายสัมผัส ฯลฯ) เป็นการนำในการเคลื่อนไหว

(Children are able to use their senses. (e.g. : sight, hearing, touch etc.)
to guide their movement)

พฤติกรรมบ่งชี้ (Indicators)

39. ย่อเข้าเวลากระโดดลงบันไดขั้นสุดท้าย (3 ปี)
40. วิ่งรอบโต๊ะโดยไม่ชนโต๊ะ (3 ปี)
41. มุดอุโมงค์ หรือลอดใต้โต๊ะ โดยหัวไม่ชน (3 ปี)
42. รินน้ำจากขวดใส่ถ้วยหรือขันโดยไม่หก (3 ปี)
43. จัดวางสิ่งของหรือวัสดุซ้อนหรือต่อกันให้เป็นรูปร่างต่างๆ ตามตัวอย่างที่ตั้งใจให้ดูโดยวางของซ้อนสลับหว่างให้เป็นสะพาน (ด้วยของ 3 ชั้น) (3 ปี)
44. รับลูกบอลขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 8 นิ้ว ที่โยนมาจากระยะ 2 เมตร โดยรับด้วยสองมือ (3 ปี)
45. เดินถือถ้วยใส่น้ำค่อนถ้วยโดยไม่หก จากด้านหนึ่งของห้องไปอีกด้านหนึ่ง ระยะทางประมาณ 4 เมตร (3 ปี)
46. ยื่นมือรับถ้วยใส่น้ำค่อนถ้วย (3/4 ถ้วย) แล้วส่งต่อให้เพื่อนได้โดยไม่หก (3 ปี)
47. รับลูกบอลขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 8 นิ้ว ที่กระดอนขึ้นจากพื้นได้ด้วยมือทั้งสอง (4 ปี)
48. เคลื่อนไหวร่างกายตามที่ตกลงกันให้คู่กับสัญญาณเสียงที่ผู้ใหญ่ทำขึ้น โดยเด็กไม่เห็นต้นเสียง (4 ปี)
49. จัดวางสิ่งของหรือวัสดุซ้อนหรือต่อกันให้เป็นรูปร่างต่างๆ ตามตัวอย่างที่ตั้งใจให้ดู โดยวางของซ้อนเป็นบันได 3 ชั้น (ด้วยของ 6 ชั้น) (4 ปี)
50. เคลื่อนไหวร่างกายตามที่ตกลงกันให้คู่กับสัญญาณเสียงที่ผู้ใหญ่ทำขึ้น โดยเด็กเคลื่อนไหวร่างกาย 2 แบบต่อกันเมื่อได้ยินสัญญาณเสียง 2 ชนิดต่อกัน (4 ปี)
51. จัดวางสิ่งของหรือวัสดุซ้อนหรือต่อกันให้เป็นรูปร่างต่างๆ ตามตัวอย่างที่ตั้งใจให้ดูโดยวางของซ้อนเป็นบันได 4 ชั้น (ด้วยของ 10 ชั้น) (5 ปี)

แนวแนะสำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครอง (Guidelines)

กิจวัตร

1. พ่อแม่ชวนลูกสังเกตโดยใช้ประสาทสัมผัสต่างๆ ได้แก่ การมองดู การฟัง การลิ้มรส การดมกลิ่น การสัมผัส รวมถึงการรับรู้ความรู้สึกภายในร่างกายตนเอง เช่น ทิว ทุ่งนอน ปวดท้อง ปวดอุจจาระ ปัสสาวะ ฯลฯ
2. พ่อแม่ชวนลูกฝึกการใช้กล้ามเนื้อเล็กอย่างประณีต เช่น การสนเข็ม ร้อยดอกไม้

กิจกรรม

1. พ่อแม่ชวนลูกสำรวจสิ่งต่างๆ รอบตัว แล้วเคลื่อนที่อย่างปลอดภัยโดยไม่ชน เช่น มุดหรือลอดใต้โต๊ะ วิ่งหลบเสา วิ่งไม่ชนกัน ฯลฯ
2. พ่อแม่ชวนลูกฝึกฝนการใช้ประสาทสัมผัส เช่น ปิดตาเดินรอบโต๊ะ คลำของที่อยู่ในภาชนะมิดชิดแล้วบอกลักษณะสิ่งของได้ เล่นดินเปียก ททรายแห้ง เล่นน้ำ การเดินสัมผัสพื้นที่แตกต่างกัน เช่น ดิน หญ้า ฝึกสังเกตในชีวิตประจำวัน เช่น เมื่อได้ยินเสียงน้ำหยดให้ไปปิด สัมผัสของนุ่มหรือของเหลว ทายลักษณะที่คนหนึ่งทำ เช่น ทายการเขียนตัวอักษร/ตัวเลขบนหลัง ให้มีโอกาสได้สัมผัสและลิ้มรส และเคี้ยวผัก ผลไม้ที่มีรูปร่างลักษณะทั้งพื้นผิว เนื้อ รสชาติที่ต่างกัน เช่น นุ่ม อ่อน แข็ง ส่งด้วยน้ำโดยไม่หก วิ่งหลบสิ่งกีดขวาง รับส่งลูกบอล รับลูกบอลที่กระดอนขึ้นจากพื้น โยนบอลลงตะกร้า เคลื่อนไหวร่างกายตามสัญญาณที่กำหนด ฯลฯ
3. พ่อแม่ชวนลูกฝึกทักษะการเคลื่อนไหวอย่างปลอดภัยโดยสังเกตสิ่งแวดล้อม เช่น ย่อเข้าเวลากระโดด ก้มศีรษะ เก็บแขนขาเวลามุด หรือลอดใต้โต๊ะหรืออุโมงค์ การเบี่ยงตัวหลบของที่มีอันตราย การใช้บันไดเลื่อน(จังหวัดการก้าว) การใช้ทางม้าลาย การใช้ลิฟท์ ฯลฯ
4. พ่อแม่ชวนลูกฝึกการใช้กล้ามเนื้อเล็กอย่างประณีต เช่น การต่อบล็อก ต่อข้อของตามแบบ เล่นภาพตัดต่อ ไขแหวน/มือหยิบเม็ดถั่วที่มีลักษณะขนาดต่างกัน คัดแยกวัสดุอุปกรณ์ที่มีความแตกต่างกัน เช่น การคัดแยกถั่ว ทอยเส้น โดมิโน การไขตะเกียบ การหยิบสิ่งของด้วยนิ้วสองนิ้ว ฯลฯ

ส่วนหลัก 1 : การเคลื่อนไหวและสุขภาพทางกาย

1

ส่วนย่อย (Sub-domain) :

1.2 สุขภาวะทางกาย (Physical Well - Being)

ด้าน (Area) : 1.2.1 โภชนาการ (Nutrition)

หัวข้อที่ 4 สมรรถนะ (Competency) : ได้รับประทานอาหารหลาย ๆ ชนิดที่มีประโยชน์และปลอดภัย (Children eat a variety of nutritious and safe food)

พฤติกรรมบ่งชี้ (Indicators)

52. กินอาหารหลากหลายที่มีประโยชน์ครบ 5 หมู่ และดื่มน้ำอย่างเพียงพอ โดยมีผู้ใหญ่ช่วยเหลือแนะนำ (3 ปี)
53. มีส่วนร่วมในการเตรียมอาหารที่มีประโยชน์ (เช่น เด็ดผัก ตีไข่ ฯลฯ) (4 ปี)
54. แยกของที่กินได้ออกจากของที่กินไม่ได้ (4 ปี)
55. บอกได้ว่าอาหารใดไม่ควรกิน (5 ปี)
56. ไข่นอกกลางดักอาหารที่เป็นสำหรับรวม (5 ปี)

แนวแนะสำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครอง (Guidelines)

กิจวัตร

1. พ่อแม่ทำอาหารที่มีประโยชน์ให้ครบ 5 หมู่ พอดีคำ มีสีสັນ และลักษณะน่ารับประทาน ให้ลูกรับประทานอาหาร และหมุนเวียนเปลี่ยนอาหารเพื่อให้ลูกรับประทานอาหารหลากหลายชนิด
2. พ่อแม่ชวนลูกพูดคุย ชี้ชวน และสอนให้ลูกแยกแยะ สิ่งที่ได้รับประทานได้และรับประทานไม่ได้ สิ่งที่เป็นประโยชน์และไม่เป็นประโยชน์ เช่น พ่อแม่ชวนลูกเล่นเกมอะไรเอ่ยรับประทานได้ อะไรเอ่ยรับประทานไม่ได้
3. พ่อแม่ชวนลูกไปซื้อและร่วมเตรียมอาหารด้วยกัน ตามระดับความสามารถของลูก เช่น ไปตลาดด้วยกัน ช่วยล้างผัก จัดสัมใส่ตะกร้า พร้อมกับชวนลูกคุยถึงคุณค่า และการรักษาความสะอาดของการประกอบอาหาร
4. พ่อแม่ชี้ชวนให้ลูกดูอาหารที่ควรรับประทาน เช่น สะอาด ปลอดภัย และอาหารที่ไม่ควรรับประทาน เช่น เก็บค้างไว้นาน / หมดอายุ ผักที่ไม่สด สีสันฉูดฉาด อาหารสุกๆ ดิบๆ ของหมักดอง ของปิ้งย่าง ของทอดที่ไหม้เกรียม นมที่ทิ้งไว้นาน หรือหมดอายุ
5. พ่อแม่เป็นแบบอย่างในการรับประทานอาหารอย่างถูกสุขลักษณะ เช่น ล้างมือก่อนรับประทานอาหาร รับประทานเป็นเวลา รับประทานเป็นที่เป็นทาง และใช้ช้อนกลางเมื่อรับประทานอาหารร่วมกับผู้อื่น
6. พ่อแม่สอนลูกให้ใช้ห้องน้ำอย่างถูกสุขลักษณะ เช่น ใส่ใจในเรื่องของแผ่นรองนั่งของโถชักโครก

กิจกรรม

1. ชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูงของลูกเป็นระยะๆ ทุก 3 - 6 เดือน บันทึกไว้ แล้วนำมาเทียบกับกราฟในสมุดสุขภาพ ถ้าลูกมีน้ำหนักเกิน ควรดูแลควบคุมอาหารหวานจัด มันจัด ถ้าลูกมีน้ำหนักน้อยกว่าเกณฑ์ ควรดูแลให้รับประทานอาหารให้มีปริมาณมากขึ้น และครบ 5 หมู่ และถ้าพบว่าลูกมีส่วนสูงไม่เพิ่มขึ้นหรือส่วนสูงน้อยกว่าเกณฑ์ ควรพาไปพบแพทย์

ส่วนหลัก 1 : การเคลื่อนไหวและสุขภาพทางกาย

1

ส่วนย่อย (Sub-domain) :

1.2 สุขภาพทางกาย (Physical Well - Being)

ด้าน (Area) : 1.2.2 สมรรถภาพทางกาย (Physical Fitness)

หัวข้อที่ 5 สมรรถนะ (Competency) : เด็กแสดงความแข็งแรงและความทนทานทางร่างกาย (Children demonstrate physical strength and endurance)

พฤติกรรมบ่งชี้ (Indicators)

57. ทำกิจกรรมที่มีการเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่องอย่างน้อย 10-15 นาที วันละ 2-3 รอบ (3 ปี)
58. นอนหลับได้เพียงพอ ตื่นนอนตอนเช้าอย่างสดชื่น และพร้อมที่จะทำกิจกรรมต่างๆ (3 ปี)
59. ไม่ง่วงเหงาหาวนอนในเวลากลางวัน ยกเว้นเวลาที่กำหนดให้นอนพัก (3 ปี)
60. เล่นออกกำลังกายอย่างอิสระหรือที่กำหนดให้รวมกันอย่างน้อย 60 นาทีต่อวัน โดยแต่ละช่วงสามารถทำติดต่อกันได้ 15 นาที (เช่น วิ่ง เดิน ปั่นจักรยาน เล่นกีฬา ฯลฯ) (3 ปี)
61. ทิ้ง ยก หรือแบกของน้ำหนักประมาณ 1 กิโลกรัม ในระยะทางสั้นๆ (3 ปี)
62. มีแรงในการฝึกทักษะหลายครั้ง (3 ปี)
63. ขวนเพื่อนเล่นกิจกรรมที่ต้องมีการเคลื่อนไหว (3 ปี)
64. สามารถวิ่งติดต่อกันในระยะทาง 400 - 500 เมตร (5 ปี)

แนวแนะสำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครอง (Guidelines)

กิจวัตร

1. จัดบริเวณที่ลูกจะนอนหลับหรือพักผ่อนในสถานที่ที่สะอาด ที่อากาศถ่ายเทได้ดี เยียบสงบปราศจากสิ่งรบกวน ให้ลูกได้นอนหลับอย่างเพียงพออย่างน้อยวันละเวลาประมาณ 10 ชั่วโมง ไม่ควรมีโทรทัศน์ และ/หรือ คอมพิวเตอร์ในห้องนอน
2. พ่อแม่ชวนลูกให้ช่วยออกแรง ยกของ หิ้วของ ที่มีน้ำหนักพอประมาณ (1 กิโลกรัม) ระยะทางสั้นๆ เสมอ

กิจกรรม

1. พ่อแม่ชวนลูกวิ่งเล่นออกกำลังอย่างต่อเนื่อง แต่ครั้งอย่างน้อย 15 นาที ทุกวัน วันละสองสามรอบ ทำกิจกรรมการออกกำลังกายกับลูก เช่น วิ่งกับลูกหรือออกกำลังกายกับลูก ให้ความสนใจและชื่นชมเมื่อลูกพยายามฝึกฝนทักษะใหม่ๆ ทั้งนี้ ควรมีการประสานกันระหว่างพ่อแม่ กับครู หรือผู้ดูแลเด็ก
2. พ่อแม่ชวนลูกเพิ่มขีดความสามารถในการเคลื่อนไหวที่ยากและซับซ้อนขึ้นอย่างค่อยเป็นค่อยไป เช่น เพิ่มระยะทางในการวิ่ง การปีนต่างระดับ หัดเดินให้เร็วขึ้น ขี่จักรยานให้นานขึ้น โดยให้ลูกสังเกตความเปลี่ยนแปลงของความสามารถของตนเอง
3. พ่อแม่ชวนให้ลูกไปดูกีฬาด้วยกัน เช่น สนามกีฬาในชุมชน ดูการแข่งขันกีฬาที่โรงเรียน หรือจากโทรทัศน์ หรือถ้ามีโอกาสพ่อแม่ลองชวนลูกเล่นกีฬาที่มีผู้สอนให้เล่นอย่างถูกวิธี เช่น เตะบอล ว่ายน้ำ ฯลฯ แล้วชวนให้ชื่นชมกับความแข็งแกร่งและสมรรถภาพที่ดีของร่างกาย ไม่ควรเปรียบเทียบลูกกับเด็กคนอื่น
4. พ่อแม่และลูกลดเวลาในการดูโทรทัศน์และเล่นเกม มาใช้เวลาในการทำกิจกรรมที่มีการเคลื่อนไหวมากยิ่งขึ้น

ส่วนหลัก 1 : การเคลื่อนไหวและสุขภาพทางกาย

1

ส่วนย่อย (Sub-domain) :

1.2 สุขภาวะทางกาย (Physical Well - Being)

ด้าน (Area) : 1.2.3 ความปลอดภัย (Safety)

หัวข้อที่ 6 สมรรถนะ (Competency) : เด็กแสดงออกว่ามีความเข้าใจเกี่ยวกับความปลอดภัย
(Children express understanding of safety)

พฤติกรรมบ่งชี้ (Indicators)

65. เล่นอย่างปลอดภัยตามคำแนะนำของผู้ใหญ่ (3 ปี)
66. ไม่ลงเล่นน้ำตามลำพัง (เช่น อ่าง สระน้ำ ฯลฯ) (3 ปี)
67. รู้จักใช้สายตาอย่างเหมาะสม หลีกเลี่ยงการใช้สายตาในที่สว่างจ้า หรือมืดเกินไป (เช่น ไม่อ่านหนังสือกลางแดด หรือที่แสงไม่พอ ไม่ดูโทรทัศน์ คอมพิวเตอร์ ในระยะใกล้ และนานเกินไป ไม่อ่านหนังสือขณะที่รถแล่น ฯลฯ) (3 ปี)
68. รู้จักถือของแหลมหรือมีคมทุกชนิดอย่างปลอดภัย โดยไม่วิ่ง (เช่น กรรไกร ไม้เสียบลูกชิ้นหรือดินสอแหลม ฯลฯ) (3 ปี)
69. ไม่ไปกับคนแปลกหน้า (3 ปี)
70. รู้ว่าเมื่อต้องการความช่วยเหลือจะติดต่อกับใคร (3 ปี)
71. บอกได้ว่าสภาพใดเป็นอันตรายต่อตนเอง ไม่เล่นในบริเวณที่เสี่ยงต่ออันตราย (4 ปี)
72. บอกผู้ใหญ่หรือเพื่อนเมื่อเห็นเหตุการณ์ที่เป็นอันตราย (4 ปี)
73. บอกได้ว่าสิ่งใดเป็นอันตรายต่อตนเอง (5 ปี)
74. เข้าใจเครื่องหมาย สัญลักษณ์ที่บอกอันตราย และที่บอกความปลอดภัย (5 ปี)
75. รู้จักข้ามถนนเฉพาะเมื่อมีผู้ใหญ่อยู่ด้วย และไม่ข้ามถนนตามลำพัง (5 ปี)
76. บอกเลขหมายโทรศัพท์เมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน (5 ปี)
77. รู้จักสถานที่ตั้งของบ้านตนเอง (5 ปี)
78. รู้จักวิธีปฏิบัติตนอย่างปลอดภัยขณะเดินทาง (5 ปี)

Domain 1 : Motor Development and Physical Well - Being

1

แนวแนะสำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครอง (Guidelines)

กิจวัตร

1. จัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยให้กับลูก และอธิบายให้เข้าใจอย่างง่าย ๆ ถึงความจำเป็นที่ต้องจัดให้ปลอดภัย เช่น มีรั้วไว้ทำไม ทำไมต้องติดเครื่องดับเพลิงไว้ ฯลฯ
2. พ่อแม่ชี้ชวนและสอนให้ลูกดูป้ายสัญลักษณ์ที่บอกทั้งความปลอดภัยและอันตราย เช่น ป้ายทางหนีไฟ ป้ายเขตห้ามเข้า ป้ายระวังไฟฟ้าแรงสูง ป้ายของวัตถุไวไฟ ป้ายหัวกะโหลกไขว้ ป้ายระวังลื่น รวมทั้งโทษของไฟฟ้า เช่น มือเปียกไม่ควรไปจับปลั๊กไฟฟ้า ไม่ควรนำโลหะหรือลวดไปเสียบรูปลั๊กไฟฟ้า ฯลฯ
3. พ่อแม่มีสำนึกเรื่องความปลอดภัย เช่น สอนให้ลูกใช้เข็มขัดนิรภัยในรถ เมื่อพาลูกข้ามถนน ให้สอนลูกมองซ้าย มองขวาแล้วมองซ้ายอีกที ต้องจับมือผู้ใหญ่ทุกครั้งที่ข้ามถนน ไม่เล่นข้างถนน เมื่อเดินข้างถนนให้เดินด้านใน
4. พ่อแม่สร้างกติกาเกี่ยวกับลักษณะอยู่ในยานพาหนะและให้ลูกปฏิบัติให้ได้อย่างสม่ำเสมอ เช่น ถ้านั่งในรถหรือรถโดยสาร ไม่ให้ยื่นมือหรือส่วนของร่างกายออกนอกรถ ไม่ให้มานั่งที่นั่งตอนหน้าของรถ ไม่นั่งบนตักของผู้ขับรถ ไม่รบกวนคนขับรถ ไม่ลงจากรถก่อนรถจอดสนิท ถ้านั่งซ้อนจากรยานยนต์ ให้ลูกนั่งหน้าคนขับ ใส่หมวกกันน็อก แวนกันฝุ่น เป็นต้น

กิจกรรม

1. พ่อแม่สอนลูกให้หัดแก้ปัญหาเมื่อพลัดหลงกับผู้ใหญ่ เช่น ท่องเบอร์โทรศัพท์ของบ้าน โทรศัพท์มือถือของพ่อแม่ ที่ตั้งของบ้าน เมื่อพ่อแม่ติดป้ายชื่อและที่อยู่หน้าอกเพื่อป้องกันการพลัดหลงไม่ให้เอาป้ายชื่อออก แนะนำ รปภ. และประชาสัมพันธ์ในสถานที่ที่ไป รวมถึงให้พูดคุยกับลูกว่าจะทำอะไรเมื่อเกิดเหตุการณ์ผิดปกติ เช่น ไฟไหม้ คนต่อสู้กัน ฯลฯ

2. พ่อแม่สอนวิธีการดูแลตนเอง เพื่อให้ลูกเกิดความไม่ประมาท เมื่ออยู่ในภาวะเสี่ยงอันตรายทั้งจากคนแปลกหน้า สถานที่ที่อาจจะเกิดอันตราย ภัยธรรมชาติ การใช้ยานพาหนะ และเครื่องมือเครื่องใช้ เช่น ไม่ไปไหนกับคนแปลกหน้า ไม่อ่านหนังสือในที่แสงจ้า ไม่เล่นริมน้ำ ไม่เล่นไม้ขีดไฟ ไม่วิ่งไปหาลูกใหญ่ถ้าอยู่ในที่ที่คนหนาแน่น ไม่ใช่ลิฟท์โดยลำพัง (สอนวิธีการใช้ลิฟท์ที่ถูกต้อง) การใช้บันไดฉุกเฉิน บันไดหนีไฟ เมื่อมีแผ่นดินไหว สึนามิ ไฟไหม้ ควรปฏิบัติตัวอย่างไร รวมถึงการดูแลตนเองเมื่อต้องขึ้นเครื่องบิน รวมทั้งสอนให้ลูกรู้วิธีการปลดล๊อคกรดยนต์

3. พ่อแม่สอนให้ลูกเล่นอย่างปลอดภัย ไม่ใช้ความรุนแรงในการเล่นทั้งการเล่นคนเดียว และการเล่นกับผู้อื่น

4. พ่อแม่สอนให้ลูกรู้จักสัตว์ ประเภทของสัตว์ รวมถึงวิธีการเลี้ยงดูสัตว์เลี้ยง การปฏิบัติตนต่อสัตว์อื่นๆ ที่ไม่ใช่สัตว์เลี้ยง และอาจเป็นอันตรายต่อลูก เช่น สุนัขจรจัด แมลงต่างๆ

5. พ่อแม่ชวนลูกเล่นบทบาทสมมุติ เช่น มีคนแปลกหน้ามาให้ขนมเด็กควรทำอย่างไร

Domain 1 : Motor Development and Physical Well - Being

1

ส่วนย่อย (Sub-domain) :

1.2 สุขภาวะทางกาย (Physical Well - Being)

ด้าน (Area) 1.2.4 การช่วยเหลือและดูแลตนเอง

(Autonomy and Personal Care)

หัวข้อที่ 7 สมรรถนะ (Competency) : เด็กสามารถช่วยเหลือและพึ่งตนเองได้ในกิจวัตรของวัน (Children demonstrate autonomy in daily living)

พฤติกรรมบ่งชี้ (Indicators)

79. แปรงฟันเองแต่ผู้ใหญ่ยังต้องช่วย (3 ปี)
80. รู้จักแปรงฟันด้วยตนเอง (3 ปี)
81. ทำความสะอาดร่างกายหลังปัสสาวะ และอุจจาระ โดยมีคนช่วย (3 ปี)
82. ทำความสะอาดร่างกายหลังปัสสาวะ และอุจจาระ ได้ด้วยตนเอง (3 ปี)
83. สระผมโดยมีคนช่วย (3 ปี)
84. รู้จักหวีผม (3 ปี)
85. บอกได้ว่าต้องการจะถ่ายอุจจาระ (3 ปี)
86. บอกได้ว่าต้องการจะปัสสาวะ (3 ปี)
87. ใส่รองเท้าชนิดสวมได้ แต่อาจจะสลับข้าง (3 ปี)
88. ใส่รองเท้าชนิดสวมได้ถูกข้าง (3 ปี)
89. ใช้ช้อนตักอาหารกิน ได้ด้วยตนเอง โดยไม่หก (3 ปี)
90. กินอาหารและน้ำดื่มที่สะอาด (3 ปี)
91. ช่วยเก็บที่นอน ของใช้ส่วนตัวไว้ในที่เหมาะสม (3 ปี)
92. ดื่มน้ำหรือนมจากถ้วยที่ถือยกขึ้นดื่มด้วยตนเองโดยไม่หก (3 ปี)
93. อาบน้ำและทำความสะอาดตนเองได้ (4 ปี)
94. สระผมได้เอง (4 ปี)
95. ตัดกระดาษที่มีริ้วคิ้วซึ่งอยู่ด้านหน้าของเสื้อตนเองได้เอง (4 ปี)
96. ใส่เสื้อได้เอง โดยรู้จักด้านหน้าด้านหลังของเสื้อ (4 ปี)

ส่วนหลัก 1 : การเคลื่อนไหวและสุขภาพทางกาย

1

97. รู้จักปิดปากเวลาจามหรือไอ (4 ปี)
98. รู้จักล้างผลไม้ ให้สะอาดก่อนกิน (4 ปี)
99. ใช้ส้อมเป็น และทำความสะอาดตนเองได้ (4 ปี)
100. ใช้ช้อนและส้อมกินอาหารได้ (5 ปี)
101. ล้างมือ/มือที่เปื้อน หลังเข้าห้องส้วม และก่อนกินอาหารได้เองโดยไม่ต้องเตือน (5 ปี)

แนวแนะสำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครอง (Guidelines)

กิจวัตร

1. การรับประทานอาหาร

1) ฝึกทักษะการรับประทานอาหารให้ลูกโดยจัดขามพลาสติกกันกว้างที่ทกยากและไม่แตก ช้อนขอบมนขนาดเหมาะกับปากของลูก และมีด้ามช้อนให้จับได้ง่าย เมื่อลูกใช้ช้อนตักป้อนเอง ได้คล่องและไม่หก ควรชมเชย แล้วจึงฝึกการใช้ช้อนส้อม และมีดโต้ะตามลำดับ

2) เตรียมอาหารที่สะอาด ให้กรอบ/นุ่ม ตัดเป็นชิ้นให้ลูกตักป้อนตัวเอง กัด เคี้ยว กลืน ได้ง่าย ให้อาหารที่มีประโยชน์ ครบ 5 หมู่ เริ่มจากชนิดที่ลูกชอบ แล้วค่อยเพิ่มให้ชิมอย่างอื่น จนมีความหลากหลายตามอาหารของครอบครัว แต่ควรละเว้นของหมักดอง รสจัด อาหารที่ใส่ ผงชูรส สีฉูดฉาด ขนมกรุบกรอบ และ น้ำอัดลม

3) ชี้ชวนให้ลูกสนใจใช้ประสาทสัมผัสต่างๆ เพื่อเรียนรู้เรื่องอาหาร เช่น ชี้อะไร รสชาติ เป็นอย่างไร ทำมาจากอะไร มีประโยชน์อย่างไร โดยพูดคุย ให้ลูกหัดสังเกต คิดและมีส่วนร่วม ในการซื้อหา ช่วยทำกับข้าว จัดโต๊ะและภาชนะ

4) ชวนลูกมาช่วยล้างผักผลไม้ก่อนนำไปรับประทาน

5) หลีกเลี่ยงการบังคับป้อน ดูว่า ชู เวลาลูกปฏิเสธที่จะรับประทานอาหาร ควรงดของหวาน ขนมน้ำหวาน น้ำอัดลมก่อนอาหาร

6) เป็นตัวอย่างในการรับประทานอาหารเพื่อสุขภาพ รับประทานผัก ผลไม้ และดื่มน้ำสะอาดให้มากพอ เป็นแบบอย่างการรับประทานอาหารที่สุขภาพ และมีมารยาท ได้แก่ การใช้ ช้อนกลางตักอาหารในสำรับที่รับประทานด้วยกัน การแบ่งปันอาหารที่ชอบ การช่วยเหลืองานอาหารหรือตักอาหารให้กัน การแสดงความเอาใจใส่ต่อกันระหว่างการรับประทานอาหาร ตลอดจนการขอบคุณและชื่นชมผู้ที่ทำอาหารให้หรือช่วยเหลือ ฯลฯ

2. การขับถ่าย

ลูกจะเริ่มหัดควบคุมการขับถ่ายอุจจาระระหว่างอายุ 2-3 ปี และปัสสาวะระหว่างอายุ

3-4 ปี การฝึกให้ลูกเรียนรู้ที่จะช่วยเหลือ ดูแลตนเองอย่างถูกสุขลักษณะ รู้สึกดีที่ทำได้ และเกิดภาคภูมิใจ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ควรดูแลห้องส้วมให้สะอาด มีแสงสว่าง ปลอดภัย และมีอากาศถ่ายเท ไม่เหม็น หรืออับทึบ

1) เมื่อลูกถ่ายออกไม่เป็นที่ อย่าทำกริยารังเกียจ หรือดูว่า แต่พาลูกไปดูว่าจะต้องนำอุจจาระไปใส่ในส้วม และทำความสะอาดร่างกาย ชี้ให้ดูว่าควรจะปัสสาวะ อุจจาระที่ไหน แล้วพูดคุยกับลูกให้บอกเวลาปวดท้องอยากอุจจาระ (อ อี ฯลฯ) และปัสสาวะ (ฉี่ ชิ่งฉ่อง ฯลฯ ใช้คำสุภาพที่คุ้นเคยในครอบครัว)

2) จัดที่ให้ลูกขับถ่ายได้โดยไม่ต้องกลัวตก เช่น ชักโครกที่มีฝาแคบ มีเก้าอี้รองเท้า หรือมีที่จับ ถ้าใช้ส้วมนั่งยอง หัดให้นั่งข้าง ๆ หรือหาไม้พาดกลางให้เหยียบได้มั่นคง

3) สอนการทำความสะอาดร่างกายและห้องส้วม เมื่อลูกเข้าใจแล้วให้ซ้อมจนคล่อง สะอาดหมดจด และให้ลูกล้างมืออย่างถูกต้องทุกครั้งหลังขับถ่าย (การราดน้ำ การทิ้งขยะลงถัง ดูแลไม่ให้เลอะเทอะ) หลังการขับถ่ายด้วยการปฏิบัติจริง หรือเสริมด้วยภาพนิทาน

4) พาลูกไปนั่งถ่ายเมื่อสังเกตเห็นหน้าตา/ท่าทางแสดงอาการอยากถ่าย

5) ชมเชยให้กำลังใจเมื่อลูกพยายามทำตามที่สอนไว้ แม้จะยังไม่เรียบร้อย โดยช่วยแนะนำให้ลูกทำงานเสร็จ

6) ฝึกลูกให้ขับถ่ายให้เป็นเวลา ในกรณีที่ใช้ห้องน้ำสาธารณะ ควรสอนให้ลูกใช้อย่างระมัดระวังทั้งในเรื่องความสะอาด และอนามัยส่วนตัว ฝึกให้ลูกเตรียมตัวในการขับถ่ายก่อนการเดินทางที่ใช้เวลานาน

3. การทำความสะอาดร่างกาย

1) พูดคุยกับลูกเรื่องความสำคัญของการรักษาความสะอาดร่างกาย ให้ลูกหัดแยกแยะเวลาที่ทำร่างกายเปรอะเปื้อน กับเวลาทำความสะอาดแล้วจะรู้สึกแตกต่างกันอย่างไร ให้ลูกมีส่วนร่วมในการเตรียมอุปกรณ์ เสื้อผ้า ผ้าเช็ดตัว สบู่ ขัน แปรงสีฟัน ฯลฯ

2) ล้างมือให้ลูกด้วยน้ำกับสบู่ ถูให้ทั่วทั้งฝ่ามือ หลังมือ และซอกนิ้วกับเล็บ และเช็ดด้วยผ้าสะอาด ฝึกให้ลูกทำเป็นขั้นตอน และชมเชยให้กำลังใจ สร้างสุขปฏิบัติในการล้างมือก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่ายทุกครั้ง

3) แปรงฟันเป็นตัวอย่างให้ลูกดู เล่าเกี่ยวกับประโยชน์และความจำเป็นของการแปรงฟัน อาจใช้นิทาน แปรงฟันให้ลูกอย่างถูกวิธี เช่น ไม่ให้กระแทก ใช้น้ำสีฟันเพียงเล็กน้อย ในตอนเช้า หลังอาหาร และก่อนนอน ต่อมาจับมือลูกให้หัดแปรงฟัน แล้วจึงให้ลูกแปรงด้วยตนเอง แต่ผู้ใหญ่

ส่วนหลัก 1 : การเคลื่อนไหวและสุขภาพทางกาย

1

ยังต้องช่วยตรวจดู โดยเฉพาะฟันกราม และด้านในของฟันหน้า

4) ฝึกอาบน้ำ สระผม ให้ลูกอายุ 3 - 5 ปี โดยให้ลูกมีส่วนร่วมดูแลตัวด้วยสระผมด้วยแชมพู ใช้น้ำล้างตัวเช็ดตัว/ผม ในเวลาที่ผู้ใหญ่ทำให้ เมื่อเห็นว่าลูกทำได้ดี จึงให้ลูกทำเอง โดยผู้ใหญ่ยังต้องคอยกำกับดูแลอยู่ด้วย

4. การแต่งกาย

โดยทั่วไปลูกมักจะถอดถุงเท้า รองเท้า กางเกง และเสื้อสวมศีรษะได้เองเมื่ออายุ 3 ปี หากมีโอกาสหัดทำ

1) ช่วยให้ลูกได้เรียนรู้ทักษะการแยกเสื้อด้านหน้า ด้านหลัง ถอดและติดกระดุมแป๊ะหรือแถบปะติด ถอดและใส่กระดุมที่มีริงดุมจากเม็ดแรกไปเม็ดสุดท้าย ทั้งนี้ ลูกมักใช้วิธีลองผิด ลองถูก พ่อแม่ต้องไม่ตำหนิลูกแต่ควรค่อยๆ ชี้แนวทาง หากพ่อแม่ทำให้เลยโดยลูกไม่ได้ทำเอง ลูกอาจรู้สึกขี้ใจ

2) ชี้ชวนให้ลูกหัดสังเกตด้านหน้า ด้านหลัง ด้านนอก ด้านในของเสื้อผ้า รองเท้าข้างซ้ายและขวา แล้วให้ลองใส่เอง โดยพ่อแม่ให้ความช่วยเหลือก่อน เมื่อลูกทำได้ควรชมเชยและให้ทำเอง

3) หวีผมให้ลูกหน้ากระຈกและฝึกหัดให้ลูกหวีเอง

5. การดูแลสุขอนามัย

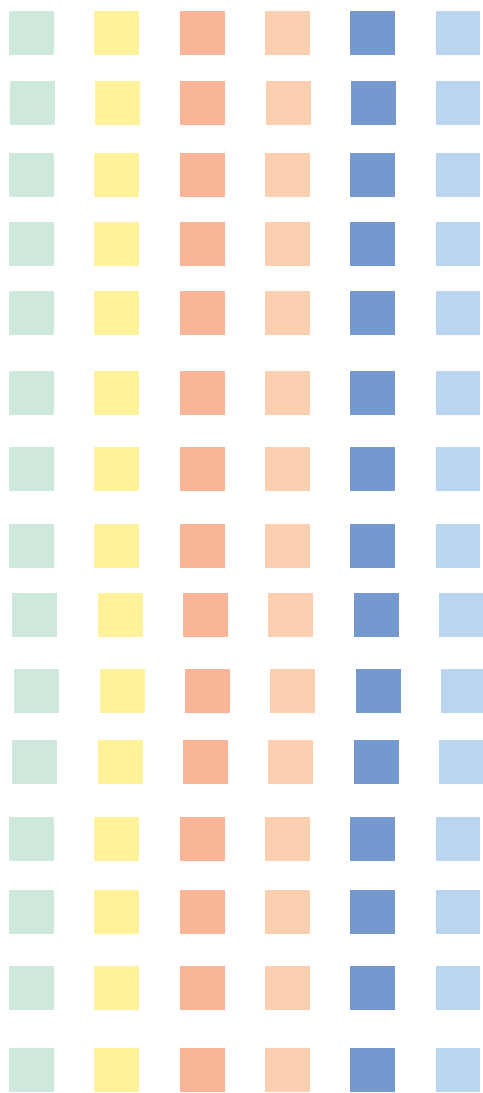
1) ทำตนเป็นแบบอย่างแก่ลูกในการรักษาความสะอาดและความเรียบร้อยของบ้าน เก็บของเป็นที่เป็นที่เก็บยาในตู้ยา เก็บของมีคมในครีวอย่างปลอดภัย ฯลฯ ทิ้งและกำจัดขยะอย่างเหมาะสม เช่น ไม่เผาวัชพืชให้เกิดควันแต่นำไปทำปุ๋ย ฯลฯ

2) จัดให้ลูกมีภาชนะของตนเอง ไม่รับประทานหรือดื่มจากภาชนะที่ผู้อื่นใช้แล้วและยังไม่ได้ล้าง เช่น ตู้น้ำดื่มสาธารณะ(ใช้แก้วร่วมกัน) หรือใช้ปากรองจากก๊อกน้ำโดยตรง)

3) ให้ลูกมีส่วนร่วมรับรู้ และร่วมทำตามกำลัง เช่น เก็บที่นอนและผ้าห่มเมื่อตื่นนอน รักษาบริเวณบ้านให้สะอาดเรียบร้อย

4) เวลาเป็นหวัด พ่อแม่ควรใช้และหัดให้ลูกใช้ผ้าปิดปากกับจมูกเวลา ไอ หรือ จาม หัดให้ลูกไม่ใช้มือป้ายน้ำมูกหรือเสมหะ หรือถ่มน้ำลายในที่สาธารณะ สิ่งของหรือตามเสื้อผ้า เวลาไปตามสถานที่ต่างๆ ไม่ควรเอามือไปประตามผนัง ราวบันได หยิบจับของไปเรื่อย หรือเหยียดตัวเล่น รู้จักล้างมือเมื่อเปราะเปื้อน หรือถ้าสงสัยเรื่องความสกปรกหรือความสะอาดให้ถามผู้ใหญ่ที่ไปด้วย สอนให้ลูกเข้าใจและรู้จักดูแลป้องกันตนเองในกรณีที่อยู่ร่วมกับผู้ที่มีอาการของโรคติดต่อ เช่น หวัด อีสุกอีใส มือปากเท้าเปื่อย ตาแดง ฯลฯ

ส่วนหลัก 2 (Domain 2): พัฒนาการด้านสังคม (S o c i a l D e v e l o p m e n t)

ส่วนหลัก 2 : พัฒนาการด้านสังคม

2

ส่วนย่อย (Sub-domain) :

2.1 การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ใหญ่ (Interaction with Adults)

หัวข้อที่ 8 สมรรถนะ (Competency) : เด็กแสดงทักษะในการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ใหญ่

(Children interact with adults with appropriate social skills)

พฤติกรรมบ่งชี้ (Indicators)

102. ทักทาย พูดคุยถามตอบกับผู้ใหญ่โดยมีผู้ใหญ่ช่วย (3 ปี)
103. ขอความช่วยเหลือจากผู้ใหญ่ (3 ปี)
104. ทำสิ่งต่างๆ เพื่อเอาใจผู้ใหญ่ (3 ปี)
105. มีความเชื่อมั่นในการปฏิสัมพันธ์กับผู้ใหญ่คนอื่นที่ไม่ใช่เป็นพ่อแม่ (เช่น ครู หมอ ฯลฯ) (3 ปี)
106. มีปฏิสัมพันธ์กับผู้ใหญ่อย่างเหมาะสมและมีสัมมาคารวะ (3 ปี)
107. ช่วยเหลือผู้ใหญ่ทำงานบ้านตามสมควร (3 ปี)
108. ไม่มีพฤติกรรมก้าวร้าวกับผู้ใหญ่ (3 ปี)
109. รู้จักปรับน้ำเสียงและความดังตามสถานการณ์ต่าง ๆ โดยมีผู้ใหญ่แนะนำ (3 ปี)
110. สนใจฟังผู้อื่นพูดขณะสนทนา (3 ปี)
111. รู้จักผลัดกันพูดผลัดกันฟังในกลุ่มสนทนา (3 ปี)
112. ใช้ถ้อยคำ และน้ำเสียงที่อ่อนโยน (3 ปี)
113. ทักทาย พูดคุยถามตอบกับผู้ใหญ่ด้วยตนเอง (4 ปี)
114. ขวนผู้ใหญ่เล่นด้วย (4 ปี)
115. รู้จักต่อรองและประนีประนอมกับผู้ใหญ่เมื่อมีข้อขัดแย้งกัน (4 ปี)
116. เสนอตัวช่วยเหลือผู้ใหญ่ (4 ปี)
117. การมีส่วนร่วมกับผู้ใหญ่ในการตัดสินใจ หรือแสดงความคิดเห็นของตนในเรื่องต่างๆ (4 ปี)
118. รู้จักปรับน้ำเสียงและความดังตามสถานการณ์ต่างๆ (4 ปี)
119. ถ้ายอดข้อความที่ได้รับจากคนหนึ่ง ไปยังอีกคนหนึ่งได้ถูกต้อง (4 ปี)

แนวแนะสำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครอง (Guidelines)

กิจวัตร

1. ให้โอกาสลูกได้มีเวลาอยู่กับผู้ใหญ่ตัวต่อตัวบ้างทุกวัน เพื่อได้รับฟังกัน พูดคุย ซักถาม เอาใจใส่กันและกัน และทำสิ่งดีๆ ให้แก่กัน แสดงความเอื้ออาทรต่อกัน แสดงความรัก และผูกพันกัน
2. ผู้ใหญ่ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนและใช้คำพูดที่เหมาะสมกับบุคคล สถานที่ และเวลา และแนะนำลูกให้แสดงความเคารพ ใช้น้ำเสียง กิริยาท่าทางที่สุภาพต่อผู้ใหญ่ ญาติ ครู พระ นักบวช สำรวมขณะอยู่ในวัด ในโบสถ์ ฯลฯ
3. ฝึกการมีมารยาทในการสนทนา เช่น รู้จักฟัง รู้จังหวะในการพูด ไม่พูดแทรก ขณะผู้อื่นกำลังพูด รู้จักวิธีพูดทางโทรศัพท์ รู้จักตอบคำถามเมื่อถูกถาม รู้จักใช้คำที่สุภาพ ฯลฯ
4. ให้ลูกมีส่วนร่วมในกิจกรรมในฐานะที่เป็นสมาชิกคนหนึ่งของคนรอบครัว เช่น ร่วมรับรู้ ร่วมทำงาน ร่วมเสนอความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจ ฯลฯ
5. ผู้ใหญ่ประพฤติตนเป็นแบบอย่างในการควบคุมอารมณ์และการแสดงออกอย่างเหมาะสมของตนเอง และพูดคุย แนะนำลูก เช่น การพูดบอกเล่าถึงอารมณ์ และความรู้สึกของตนเองโดยไม่ต้องไม่แสดงความก้าวร้าว การแสดงการขอโทษ ต้องไม่ทะเลาะกัน และไม่แสดงความรุนแรงทั้งคำพูดและการกระทำให้ลูกเห็น
6. ให้โอกาสลูกได้สนทนากับผู้ใหญ่ เพื่อให้กล้าแสดงความคิดเห็นเมื่ออยู่ต่อหน้าผู้ใหญ่ และไม่เขินอาย
7. เวลาลูกแสดงกิริยาที่ไม่เหมาะสมกับผู้ใหญ่ พ่อแม่ไม่ควรใช้วาทะที่ก้าวร้าวกับลูก โดยดุทันที หรือตีลูก แต่ควรอธิบายด้วยน้ำเสียงปกติพร้อมทั้งขอโทษผู้ใหญ่เป็นตัวอย่างเพื่อให้ลูกขอโทษตาม
8. พ่อแม่สร้างจิตสำนึกโดยการชวนลูกไปเยี่ยมผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์ เช่น ไปทำกิจกรรมในบ้านพักคนชรา

ส่วนหลัก 2 : พัฒนาการด้านสังคม

2

ส่วนย่อย (Sub-domain) :

2.2 การมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนเด็ก

(Interaction with Peers)

หัวข้อที่ 9 สมรรถนะ (Competency) : เด็กแสดงทักษะทางสังคมเชิงบวก
กับเพื่อนเด็กด้วยกัน

(Children demonstrate positive social skills with peers)

พฤติกรรมบ่งชี้ (Indicators)

120. แสดงความสนใจเด็กคนอื่น (3 ปี)
121. พูดคุยและเล่นกับเพื่อนเด็กด้วยกัน (3 ปี)
122. เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มได้ (3 ปี)
123. เล่นอิสระกับเพื่อนเด็กจำนวน 2 คนขึ้นไป (3 ปี)
124. ไม่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวกับเพื่อน (3 ปี)
125. ยอมรับความช่วยเหลือจากเพื่อน (3 ปี)
126. บอกชื่อเพื่อนอย่างน้อย 1 ชื่อ (3 ปี)
127. ยอมรับกฎ กติกา เวลาเล่นกับเพื่อน (3 ปี)
128. สร้างความสัมพันธ์ที่ดีอย่างต่อเนื่องกับเพื่อน เช่น บอกว่าคิดถึงเพื่อน คอยให้มาเล่น
ด้วยกัน เก็บของหรือขนมไว้ให้เพื่อน (4 ปี)
129. ฟังเพื่อน และแสดงความคิดเห็น (4 ปี)
130. ช่วยเหลือเพื่อน (4 ปี)
131. ร่วมกิจกรรมกลุ่มกับเพื่อนจนกิจกรรมนั้นแล้วเสร็จ (4 ปี)
132. เมื่อมีปัญหาขัดแย้งกับเพื่อน รู้จักต่อรองหรือประนีประนอม (4 ปี)
133. ขวนเพื่อนมาเล่นด้วยกันโดยกำหนดสถานที่ (5 ปี)

แนวแนะสำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครอง (Guidelines)

กิจวัตร

1. พูดคุยกับลูก เล่านิทาน และอ่านหนังสือให้ลูกฟัง แล้วตั้งกรณีที่มีปัญหาหรือสถานการณ์มาพูดคุยกับลูก เพื่อให้ลูกคิดหาคำตอบในการแก้ปัญหาที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน ๆ ด้วยตนเอง

2. เล่าเรื่อง ยกตัวอย่าง และคุยกับลูกเกี่ยวกับสถานการณ์ที่มีความขัดแย้ง ให้ลูกคิดแก้ปัญหาด้วยการใช้ภาษาที่ประนีประนอมหรือด้วยสันติวิธี เช่น ถ้าเพื่อนแย่งของเล่นกันแล้วหนูจะทำอย่างไร หรือถ้าเพื่อนมาแย่งของเล่นหนูแล้วหนูจะทำอย่างไร

3. ในกรณีที่ลูก ๆ มีความขัดแย้งกันเอง ให้เฝ้าดูการแก้ปัญหาของลูก ๆ ก่อนในระยะต้น อย่าเพิ่งด่วนเข้าไปทำโทษหรือตีลูกหรือดุลูก ให้แยกลูก ๆ เพื่อไม่ให้เกิดอันตราย ให้ลูก ๆ ให้เหตุผลของทั้งสองฝ่าย และใช้คำพูดที่ช่วยให้ลูกเข้าใจและให้อภัยกันและกัน โดยไม่จำเป็นต้องสอบสวนหาว่าใครเป็นผู้กระทำผิดถ้าไม่ใช่เรื่องใหญ่โต แล้วชวนให้ลูก ๆ ไปเล่นกันต่อ ในกรณีที่เป็นเรื่องสำคัญก็ต้องใช้วิธีสืบหาข้อมูลจนกระจ่างชัด และนำคู่มือมาอธิบาย และดำเนินการโดยมีวัตถุประสงค์ที่จะให้ฝ่ายที่ทำผิดรู้สึกผิดและขอโทษ และผู้ถูกกระทำรู้จักยอมรับคำขอโทษและให้อภัย

4. เยียวยาชมลูกเมื่อช่วยเหลือเพื่อนทำสิ่งต่าง ๆ ตามสมควร

5. คุยกับลูกว่าเพื่อนบางคนก็มีน้ำใจอยากช่วยเหลือ เมื่อเพื่อนทำอะไรให้ชื่นชมด้วยการพูดขอบคุณเพื่อน และรู้จักช่วยเพื่อนตามสมควร เป็นการตอบแทน ไม่คาดหวังว่าต้องมีคนช่วยและไม่ตำหนิเพื่อนที่ไม่เข้ามาช่วยเหลือ

กิจกรรม

1. สร้างโอกาสให้ลูกได้มีเพื่อนเล่นด้วยกัน เช่น พาลูกไปเล่นกับลูกเพื่อน หรือชวนเด็ก ๆ มาเล่นที่บ้าน ฯลฯ

2. แนะนำ หรืออธิบายให้ลูกรู้จักผลัดกันเล่น เพื่อจะได้มีโอกาสเล่นทุกคน

3. จัดให้ลูกได้มีโอกาสคุยกันกับเพื่อน หรือลูกหลาน ญาติพี่น้อง เพื่อสร้างความใกล้ชิด และเรียนรู้ทักษะเชิงสังคม

ส่วนหลัก 2 : พัฒนาการด้านสังคม

2

ส่วนย่อย (Sub-domain) :

2.3 พฤติกรรมการปรับตัวทางสังคม (Adaptive Social Behavior)

หัวข้อที่ 10 สมรรถนะ (Competency) : เด็กแสดงความตระหนักรู้ว่า
พฤติกรรมมีผลกระทบต่อบุคคลและสิ่งแวดล้อม (Children demonstrate
awareness of their own behavior and its effect on other
people and environment)

พฤติกรรมบ่งชี้ (Indicators)

134. แบ่งปันกับเพื่อน และผลัดกันเล่นโดยมีผู้ใหญ่คอยช่วยเหลือแนะนำ (3 ปี)
135. เมื่อเผชิญสภาพแวดล้อมที่แปลกใหม่ก็กล้าที่จะลองทำสิ่งใหม่ ๆ ที่ท้าทาย (3 ปี)
136. ถ้ามผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง (เช่น ถ้ำหนูพูดเสียงดัง ทำไมเพื่อนต้องโกรธ) (4 ปี)
137. ปรับเปลี่ยนบทบาทได้ในโอกาสที่เหมาะสม (4 ปี)
138. ขอเข้าร่วมกิจกรรมกับกลุ่มเพื่อน ในขณะที่กลุ่มกำลังทำกิจกรรมอยู่ (4 ปี)
139. ปลอบเมื่อเห็นเพื่อนเจ็บ หรือไม่สบายใจ (4 ปี)
140. ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบของสังคมอย่างง่าย ๆ ในครอบครัว/โรงเรียน/ชุมชน (4 ปี)
141. ใช้ท่าทางและภาษาที่เหมาะสมเมื่อมีความขัดแย้งภายในกลุ่ม (4 ปี)
142. บอกพฤติกรรมที่ดีของเด็กคนอื่น (5 ปี)
143. บอกได้ว่าการกระทำของตนเองมีผลต่อความรู้สึกและพฤติกรรมของผู้อื่นได้อย่างไร (5 ปี)

แนวแนะสำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครอง (Guidelines)

กิจวัตร

1. พ่อแม่ทำตนเป็นแบบอย่างที่ดี และมีความเชื่อใจว่าสิ่งที่ทำนั้นเป็นความถูกต้อง เช่น พ่อแม่รับฟังความคิดเห็นของกันและกัน ทำตัวเป็นแบบอย่างของการรักษากฎระเบียบของสังคม เช่น การทิ้งขยะ เข้าคิว การไม่จอดรถในที่ห้ามจอด ฯลฯ
2. คุยกับลูกพร้อมกับสาธิตให้ลูกดูว่าน้ำเสียง สีหน้า ท่าทาง คำพูด มีผลต่อความรู้สึกของผู้อื่น เช่น การพูดที่สุภาพ น้ำเสียงที่นุ่มนวล พูดขอร้อง น้ำเสียงเกรี้ยวกราด ตวาด ประชดประชัน เสียดสี เยาะเย้ย โอ้อวด ฯลฯ
3. เมื่อเห็นเพื่อนหรือญาติ หรือคนทักลัมให้ลูกได้รู้สึกเห็นใจ และแนะนำให้ลูกแสดง ความห่วงใย ด้วยการพูด หรือแสดงความเห็นอกเห็นใจ เข้าช่วยเหลือ ในกรณีที่พบอุบัติเหตุร้ายแรงเกินกำลังให้ลูกรู้จักบอกให้ผู้อื่นเข้ามาช่วยเหลือ
4. ให้โอกาสริเริ่มหรือให้ลูกให้คำแนะนำผู้อื่น เช่น ให้ลูกช่วยคิดรายการอาหารว่าง/อาหารกลางวันที่บ้าน ให้เสนอความคิดเห็นว่าจะไปไหนกันดี และขณะเดียวกันก็ให้รู้จักฟังความคิดเห็นของคนอื่นด้วย
5. สังเกตลูกเวลาลูกเผชิญสภาพการณ์ใหม่ๆ และช่วยเสริมแรงให้ลูกปรับตัวได้

กิจกรรม

1. สร้างโอกาสให้ลูกได้รับประสบการณ์ใหม่ๆ และไม่อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่จำเจตลอดเวลา เช่น พาไปตลาด เพื่อเห็นและรู้จักผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ไปงานรื่นเริงต่างๆ ที่เหมาะกับลูก เชื้อเชิญให้ลองชิมอาหารที่แปลกใหม่สำหรับลูกๆ ฯลฯ
2. จัดสภาพแวดล้อมและใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันในครอบครัวด้วยวิถีที่ลดภาวะโลกร้อน

ส่วนหลัก 2 : พัฒนาการด้านสังคม

2

ส่วนย่อย (Sub-domain) :

2.4 เห็นคุณค่าของความแตกต่าง
(Appreciating Diversity)

หัวข้อที่ 11 สมรรถนะ (Competency) : เด็กตระหนักรู้ เห็นคุณค่า และยอมรับนับถือในความเหมือนและความแตกต่างระหว่างบุคคล
(Children recognize, appreciate, and respect similarities and differences in people of diversity)

พฤติกรรมบ่งชี้ (Indicators)

144. เล่นเลียนแบบและแสดงความชื่นชมวัฒนธรรมและความเป็นอยู่ที่แตกต่างกันไปจากตน (3 ปี)
145. ปฏิบัติตนอย่างสุภาพกับทุกคน รวมถึงคนที่มีสถานภาพทางสังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรมที่ต่างไปจากตน (3 ปี)
146. บอกได้ว่าบุคคลแต่ละคนมีความเหมือนและความต่าง (5 ปี)
147. เล่นกับกลุ่มเด็กที่แตกต่างไปจากตน (เช่น ต่างภาษา ต่างเชื้อชาติ ต่างชาติพันธุ์ ต่างพื้นเพทางเศรษฐกิจสังคม หรือ มีความบกพร่องทางกายและอื่นๆ ฯลฯ) (5 ปี)
148. บอกได้ว่าคนแต่ละคนมีความสามารถที่ต่างต่างกัน (5 ปี)
149. รู้จักถามเกี่ยวกับความเหมือนและความแตกต่างระหว่างบุคคล (เช่น ทำไมหนูหน้าตาเหมือนแม่) (5 ปี)
150. ถามคำถามเกี่ยวกับคำที่ใช้หรือความเป็นอยู่ หรือลักษณะของกลุ่มคนที่ต่างต่างกัน (5 ปี)
151. ถามหรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นธรรมในกลุ่มเพื่อน (5 ปี)
152. บอกได้ว่าคนแต่ละคนมีความชอบและไม่ชอบที่ต่างต่างกัน (5 ปี)

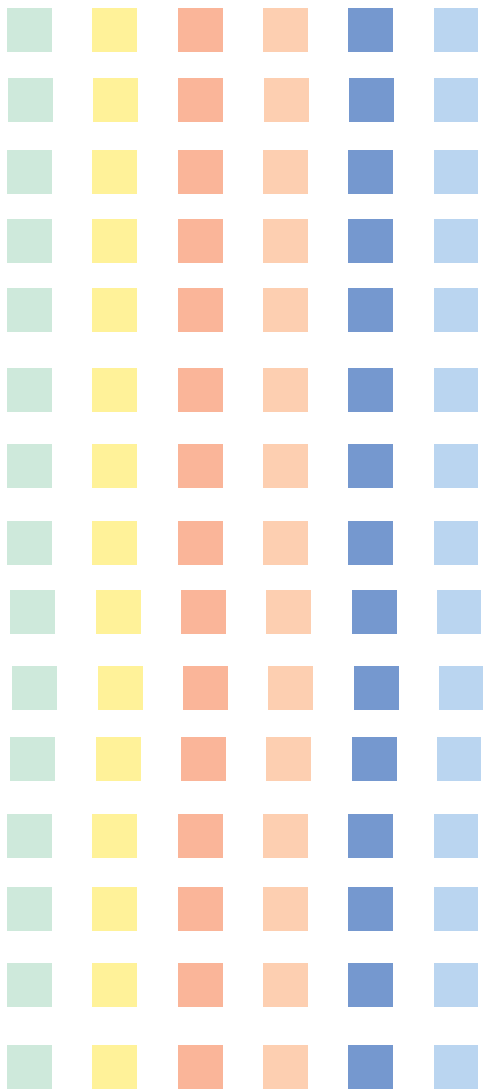
แนวแนะสำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครอง (Guidelines)

กิจวัตร

1. ชวนลูกพูดคุยถึงสิ่งที่ดีในวัฒนธรรมของตน หรือของกลุ่ม เช่น สิ่งที่เป็นที่น่านับถือ เครื่องแต่งกาย อาหาร ประเพณี และภาษาที่ทำให้ลูกเกิดความภูมิใจ
2. ชวนลูกพูดคุยให้เห็นคุณค่าของผู้คนที่อยู่ต่างวัฒนธรรม และพ่อแม่ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างในความเคารพความเป็นบุคคลของผู้อื่น
3. ปฏิบัติตนอย่างสุภาพเป็นแบบอย่างที่ดีกับลูก เช่น การปฏิบัติกับผู้ต่างวัย ต่างฐานะ ผู้สูงอายุ คนขายของ คนยากจนกว่า หรือผู้พิการ เช่น ผู้ทุพพลภาพ หรือตาบอด เด็กพิเศษ เด็กกำพร้า กับเด็กคนอื่นที่อาจพูดซ้ำ เข้าใจช้า โดยไม่พูดจาตู่ตักตักตวง เป็นต้น
4. เล่นและพูดคุยกับลูกหรือผู้ที่มีความบกพร่องทางกายและบกพร่องด้านอื่น ๆ เช่น กลุ่มเด็กพิเศษ เด็กกำพร้า และอื่นๆ โดยไม่แสดงความรังเกียจ
5. พ่อแม่ต้องระมัดระวังคำพูด ไม่วิพากษ์วิจารณ์บุคคลต่างๆ ในทางที่ไม่ดีต่อหน้าลูก ไม่ว่าจะต่างวัฒนธรรม พิกัด ผู้ที่ด้อยกว่า และไม่แสดงความรังเกียจ หรือแสดงกิริยาที่ไม่สมควรต่อบุคคลเหล่านั้น แต่กลับต้องแสดงให้เห็นว่าทุกคนควรได้รับคุณค่าของความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน
6. ผู้ใหญ่ในบ้านทุกคนต้องพูดคุยกันถึงการดูแลเด็กให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เช่น ขณะที่พ่อกำลังสอนให้ลูกประหยัดโดยการไม่ซื้อของเล่นให้ แม่ต้องใจแข็งไม่ซื้อให้ลูกเช่นเดียวกัน
7. พ่อแม่ชวนลูกดูสื่อต่างๆ ทั้งโทรทัศน์ ภาพยนตร์ การ์ตูน หนังสือ หรือสื่อประเภทต่างๆ พร้อมสอนให้ลูกเลือกดูสื่อที่ดี และวิเคราะห์ถึงคุณค่าของคนที่มีความแตกต่างระหว่างบุคคล
8. พ่อแม่พาลูกไปทัศนศึกษาเพื่อดูวิถีชีวิตให้เห็นความเป็นจริงของแต่ละอาชีพ
9. พ่อแม่พาลูกไปทำกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อสังคม คนด้อยโอกาสและผู้คนรอบข้าง เช่น คนกวาดถนน คนยากไร้
10. เลือกสื่อที่หลากหลายที่แสดงถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมให้ลูกดูอย่างรู้คุณค่า เช่น หนังสือต่างประเทศ ดนตรี หรือคอนเสิร์ตไทยและต่างประเทศ
11. สอนให้ลูกเคารพในความแตกต่างระหว่างผู้หญิงกับผู้ชาย สอนให้ลูกชายให้เกียรติและไม่เอาเปรียบผู้หญิง

ส่วนหลัก 3 (Domain 3): พัฒนาการด้านอารมณ์ (Emotional Development)

ส่วนหลัก 3 : พัฒนาการด้านอารมณ์

ส่วนย่อย (Sub-domain) :

3.1 ความคิดเกี่ยวกับตนเอง (Self Concept)

หัวข้อที่ 12 สมรรถนะ (Competency) : เด็กสามารถรับรู้เกี่ยวกับตนเอง

และตระหนักรู้ว่าตนเองชอบหรือไม่ชอบอะไร (Children are able to perceive themselves as unique individuals and demonstrate awareness of preference)

3

พฤติกรรมบ่งชี้ (Indicators)

153. แสดงท่าทางหรือวาจา บอกความรู้สึกรักและผูกพันกับพ่อแม่ และคนใกล้ชิด (3 ปี)
154. บอกได้ว่าตนเองชอบ หรือไม่ชอบ สิ่งของและ/หรือกิจกรรมใด (4 ปี)
155. บอกความรู้สึกของตนเองทั้งทางบวกและทางลบต่อสิ่งของ บุคคล หรือ สภาพต่าง ๆ ได้ (4 ปี)
156. บอกความรู้สึกของตนเองต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้ (4 ปี)
157. บอกความรู้สึกหรือแสดงท่าทางผูกพันกับสิ่งของที่ตนรัก (4 ปี)
158. บอกลักษณะทางกายของตนเอง (5 ปี)
159. บอกความรู้สึกหรือแสดงพฤติกรรมไม่สบายใจ กังวลใจในบางเหตุการณ์ (5 ปี)

แนวแนะสำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครอง (Guidelines)

กิจวัตร

1. พ่อแม่สอนและประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการแสดงออกทางอารมณ์ รวมทั้งวิธีการแสดงอารมณ์ไม่ดีที่เป็นที่ยอมรับได้ เช่น เมื่อลูกโกรธควรทำหรือแสดงออกอย่างไร เมื่อเห็นแม่กำลังโกรธ พ่ออารมณ์ไม่ดี ลูกควรทำและไม่ควรทำอย่างไร
2. พ่อแม่พูดคุยกับลูกถึงความรู้สึกที่มีต่อประสบการณ์โดยตรง เช่น ในกิจวัตรประจำวัน หรือสิ่งที่สัมผัสโดยตรง เช่น ความรู้สึกต่ออาหารบางอย่าง เครื่องแต่งตัว นิทานบางเรื่อง กิจกรรมบางอย่าง ฯลฯ
3. ให้ลูกได้แสดงออกความรู้สึกต่อเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นตามโอกาส และความเหมาะสม โดยพ่อแม่คอยให้คำแนะนำ เช่น เมื่อลูกทำจานตกแตก การมีน้องใหม่ การสูญเสียญาติผู้ใหญ่ การไปโรงเรียน/ศูนย์พัฒนาเด็กแรกวัยแรก ฯลฯ
4. เล่านิทาน อ่านหนังสือ เล่าเรื่อง พูดคุยกับลูก แล้วให้ลูกแสดงความรู้สึก ความคิดเห็นต่อสิ่งที่ได้ฟัง เช่น ชอบ ไม่ชอบ สนุก น่ากลัว ตื่นเต้น ฯลฯ
5. ชื่นชมเมื่อลูกทำสิ่งต่างๆ สำเร็จ เช่น ชมว่าเก่ง ดีมาก หรือให้กำลังใจเพื่อให้ลูกเกิดความพยายามต่อไป หรือเมื่อเผชิญปัญหา เช่น ไม่เป็นไร ลองใหม่อีกทีนะ ใจเย็นๆ นะ ค่อยๆ ทำก็ได้ ฯลฯ เพื่อให้ลูกได้พัฒนาความคิดที่ดีเกี่ยวกับตนเอง
6. พ่อแม่แสดงความรักด้วยการกอดและบอกรักลูกอย่างสม่ำเสมอ

กิจกรรม

1. สร้างความเชื่อมั่นให้แก่ลูก โดยเปิดโอกาสให้ทำกิจกรรมต่างๆ ที่ลูกชอบหรือถนัด
2. พ่อแม่ตั้งคำถามให้ลูกแสดงความคิดเห็นแล้วสอนให้ลูกคิดเชิงบวก

ส่วนหลัก 3 : พัฒนาการด้านอารมณ์

ส่วนย่อย (Sub-domain) :

3.2 การควบคุมอารมณ์ตนเอง

(Self Emotional - Control)

หัวข้อที่ 13 สมรรถนะ (Competency) : เด็กปฏิบัติตามกฎระเบียบและกิจวัตรและควบคุมอารมณ์ได้ตามสมควร (Children follow rules and daily routine and demonstrate appropriate level of emotional control)

3

พฤติกรรมบ่งชี้ (Indicators)

160. ควบคุมอารมณ์ของตนเองได้เมื่อประสบเหตุการณ์ที่ไม่พอใจหรือเมื่อทำกิจกรรมที่ยาก โดยมีผู้ใหญ่ช่วย (3 ปี)
161. ไม่แสดงความกลัวหรือวิตกกังวลกับสถานการณ์หรือสิ่งที่ไม่มีความต้องการกลัว โดยมีผู้ใหญ่ช่วย (3 ปี)
162. ไม่แสดงความกลัวหรือวิตกกังวลกับสถานการณ์หรือสิ่งที่ไม่มีความต้องการกลัว (เช่น สระผม พบแพทย์ กลัวความมืด) (3 ปี)
163. ไม่ให้ความสนิทสนมกับคนแปลกหน้า โดยมีผู้ใหญ่บอกหรือให้เหตุผล (3 ปี)
164. ไม่ให้ความสนิทสนมกับคนแปลกหน้า (3 ปี)
165. ไม่แสดงอาการหงุดหงิดจนเกินไปเมื่อต้องทำกิจกรรมที่ยาก โดยมีผู้ใหญ่ช่วย (3 ปี)
166. ไม่แสดงอาการหงุดหงิดจนเกินไปเมื่อต้องทำกิจกรรมที่ยาก (3 ปี)
167. ไม่แสดงอารมณ์โกรธหรือไม่พอใจ จนเกินกว่าเหตุ (3 ปี)
168. หุ่ยหรือสงบอารมณ์ไม่ได้ลงได้บ้างเมื่อผู้ใหญ่แนะนำ (3 ปี)

แนวแนะสำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครอง (Guidelines)

กิจวัตร

1. พ่อแม่ต้องใจเย็น สงบ ตั้งสติ เมื่อเห็นลูกอาละวาด โดยอาจปล่อยให้แสดงออก สักระยะหนึ่งแล้วค่อยปลอบโยน
2. เมื่อลูกอาละวาด ให้พ่อแม่หาสาเหตุเพื่อแก้ไขปัญหา อย่าให้ลูกทำร้ายสิ่งของ ผู้อื่น หรือทำร้ายตนเอง โดยการเข้าไปกอดเพื่อให้ลูกสงบลง อย่าเพิ่งด่วนดู ว่า ลงโทษในขณะนั้น เมื่อลูกสงบแล้วจึงค่อยคุยแนะนำและสอนลูกด้วยน้ำเสียงและท่าทีที่สงบ
3. ถ้าลูกร้องขอสิ่งที่ไม่สามารถให้ได้ทันที เช่น รับประทานขนมจนหมด แล้วขออีกทันที หรือต้องการพูดกับแม่ทันทีขณะที่แม่กำลังพูดโทรศัพท์อยู่ พ่อแม่ต้องบอกว่า คอยเดี๋ยวนะ แป๊บเดียว แล้วต้องให้ลูกรู้ว่าจะได้เมื่อไหร่ แล้วจัดการให้ลูกได้ตามที่กำหนดไว้
4. ถ้าลูกร้องขอสิ่งที่ไม่สามารถให้ลูกได้ ให้เบนความสนใจของลูกก่อน เมื่อสงบแล้วจึงค่อยอธิบายเหตุผล
5. ในกรณีที่ลูกร้องให้ พ่อแม่ไม่ควรบังคับให้ลูกหยุดร้อง พ่อแม่ต้องใจเย็น พ่อแม่อาจพาไปล้างหน้า หรือปล่อยให้ลูกร้องระยะสั้นๆ จนลูกสงบลง จึงค่อยอธิบาย หรือถ้าลูกไม่หยุดร้องให้ จะต้องใจเย็น ต้องหาวิธีเบนความสนใจ ห้ามหลอกลูกหรือสัญญาอะไรกับลูกที่พ่อแม่ไม่สามารถทำตามสัญญาได้
6. สร้างข้อตกลงร่วมกันและปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ตกลงร่วมกัน เช่น ระยะเวลาในการเล่น ระยะเวลาในการเล่นเกม ช่วงเวลาในการดูโทรทัศน์ และช่วงเวลาในการทำกิจกรรมอื่นๆ
7. พ่อแม่และผู้ใหญ่ในบ้านทุกคนไม่ควรแหย่ให้เด็กโกรธ หรือทำให้เด็กหงุดหงิด อารมณ์เสีย
8. ผู้ใหญ่ในบ้านไม่พูดหรือหลอกให้เด็กกลัวในสิ่งที่ไม่ใช่เหตุผล เช่น ผี แมลง สัตว์ต่าง ๆ

กิจกรรม

1. พ่อแม่ชวนลูกเล่นบทบาทสมมุติ หรือยกสถานการณ์ที่เด็กกลัวมาเล่นหรือเล่าเพื่อร่วมกันแก้ปัญหาหรือหาทางออกอย่างง่าย ๆ และไม่ทำร้ายตนเองและผู้อื่น

ส่วนหลัก 3 : พัฒนาการด้านอารมณ์

3

ส่วนย่อย (Sub-domain) :

3.3 สมรรถนะของตนเอง (Self - Efficacy)

หัวข้อที่ 14 สมรรถนะ (Competency) : เด็กแสดงความเชื่อมั่นใน
ความสามารถของตน (Children demonstrate belief in their abilities)

พฤติกรรมบ่งชี้ (Indicators)

- 169. แสดงความดีใจโดยทำทางหรือว้าวา เมื่อทำอะไรได้หรือสำเร็จ (3 ปี)
- 170. อดผลงานของตนเพื่อให้ตนเองรู้สึกดี และรู้สึกว่าคุณมีความสามารถ (3 ปี)
- 171. ทำกิจกรรมใหม่ๆ เพื่อได้แสดงความสามารถ (3 ปี)
- 172. แสดงทำทางพอใจเมื่อตนเองมีโอกาสได้กระทำกิจกรรมหนึ่งๆ ที่อยากพูด อยากทำ (3 ปี)
- 173. อาสาที่จะทำกิจกรรมเพื่อแสดงความสามารถของตน (4 ปี)
- 174. บอกได้ว่าตนเองมีความสามารถในเรื่องใด (4 ปี)

แนวแนะสำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครอง (Guidelines)

กิจวัตร

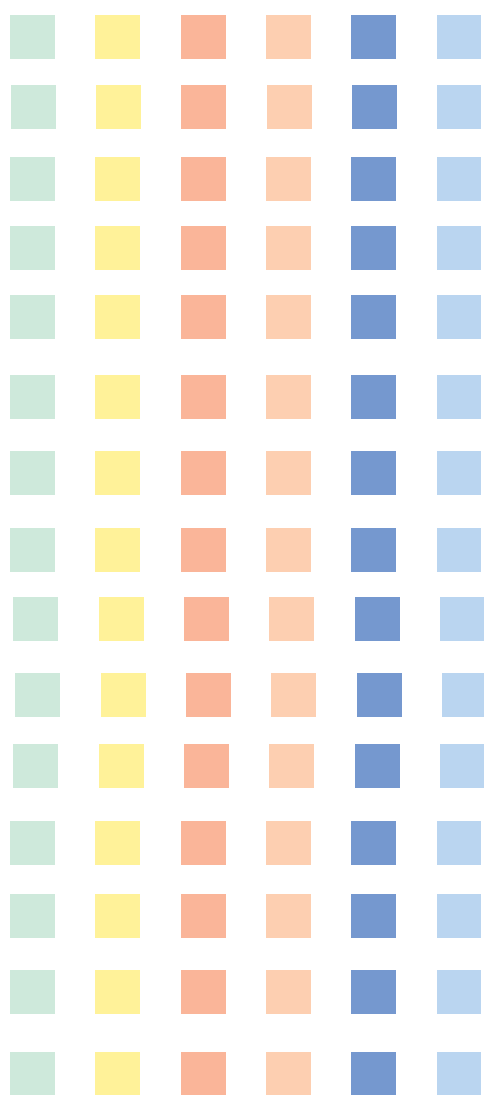
1. เปิดโอกาสและสนับสนุนให้ลูกได้ทำในสิ่งที่ลูกทำได้ตามวัย และชมเชยลูก อย่าคิดว่าลูกยังเล็กแล้วไม่ให้อะไรด้วยตนเอง ลูกจะเพิ่มความเชื่อมั่นในตนเองถ้าลูกทำได้
2. พ่อแม่ควรถาม ขอร้องหรือมอบหมายให้ลูกได้ช่วยทำสิ่งต่างๆ ที่ลูกพอจะทำได้ ลูกจะรู้สึกว่าคุณมีค่า
3. ชวนลูกให้มีส่วนร่วมในการทำงานบ้านกับพ่อแม่
4. เปิดโอกาสให้ลูกได้พูดหรือได้ทำกิจกรรมต่างๆ ที่ลูกอยากพูดอยากทำตามความเหมาะสม
5. แสดงความใส่ใจ และชมเชยลูกทุกครั้งที่ตั้งใจ ลงมือและทำกิจกรรมหรือกิจวัตรได้สำเร็จ
6. สังเกตลูกว่ามีความสามารถพิเศษด้านใด แล้วหาทางสนับสนุนส่งเสริมอย่างเต็มศักยภาพ

ส่วนหลัก 4 (Domain 4):

พัฒนาการด้านการคิดและสติปัญญา
(Cognitive Development)

ส่วนหลัก 4 : พัฒนาการด้านการคิดและสติปัญญา

ส่วนย่อย (Sub-domain) :

4.1 ความจำ (Memory)

หัวข้อที่ 15 สมรรถนะ (Competency) : เด็กสามารถแสดงการจำเบื้องต้น

(Children demonstrate basic memory skills)

4

พฤติกรรมบ่งชี้ (Indicators)

175. ร้องเพลงจนจบได้ (3 ปี)
176. ท่องคำคล้องจองหรือคำกลอนสั้นๆ ได้ (3 ปี)
177. บอกชื่อวันในหนึ่งสัปดาห์ (4 ปี)
178. ฟังนิทานแล้วเล่าได้พอสังเขป (4 ปี)
179. บอก / เล่าได้ว่าวันนี้ทำอะไรที่โรงเรียน (4 ปี)
180. ฮัมทำนองเพลง (ร้องทำนองเพลงในลำคอ) ที่คุ้นเคยได้ (5 ปี)
181. บอกชื่อวันในหนึ่งสัปดาห์โดยเรียงลำดับได้อย่างถูกต้อง (5 ปี)
182. บอกและเรียกชื่อเดือนได้ (ไม่จำเป็นต้องทุกเดือนและไม่เรียงลำดับ) (5 ปี)
183. บอกหมายเลขโทรศัพท์ที่บ้านได้ (5 ปี)
184. ฟังนิทานแล้วเล่ารายละเอียดได้ถูกต้อง (5 ปี)
185. บอก / เล่าได้ว่าเมื่อวานนี้ทำอะไร (ที่โรงเรียนหรือที่บ้าน) (5 ปี)

Domain 4 : Cognitive Development

แนวแนะสำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครอง (Guidelines)

กิจวัตร

1. พ่อแม่เล่านิทาน อ่านหนังสือ หรืออ่านหนังสือกับลูก แล้วชวนพูดคุย หรือชวนให้ลูกเล่าให้คนอื่นฟัง
2. ทบทวนกับลูกในเรื่องที่ลูกควรรู้เกี่ยวกับเรื่องของวันเดือนปี เช่น วันในหนึ่งสัปดาห์ เดือนใน 1 ปี เรื่องที่เกี่ยวกับบ้านของตัวเอง เช่น สถานที่ที่ตั้งของบ้าน หมายเลขโทรศัพท์
3. ชวนคุยแล้วให้ลูกเล่าว่าเดินจากโรงเรียนมาบ้านเห็นอะไรบ้าง หรือผ่านสถานที่อะไรบ้าง
4. ชวนคุยแล้วให้ลูกเล่าให้ฟังว่าแต่ละวันทำอะไรบ้างที่โรงเรียน โดยที่พ่อแม่ชมเชยลูกทุกครั้งที่เราให้ฟัง และต้องชมเชยทุกครั้งที่เราทำสิ่งดี ๆ

4

กิจกรรม

1. พ่อแม่ร้องเพลงกับลูกหรือท่องบทกลอน คำคล้องจอง เล่นเกมเกี่ยวกับคำ เช่น คำที่ขึ้นต้นด้วยมะ ด้วย ก เกมเอ่ยคำที่เป็นต้นไม้ เช่น ต้นมะม่วง เกมเกี่ยวกับการจำตัวเลข
2. ชวนให้ลูกบันทึกด้วยการวาดภาพหรือเล่าถึงสิ่งที่ทำผ่านมาในแต่ละวัน หรือเหตุการณ์ที่ลูกประทับใจหรือชอบ
3. เอาจูปถ่ายที่เคยทำกิจกรรมหรือไปเที่ยวด้วยกันมา แล้วให้ลูกเล่าให้ฟัง

ส่วนหลัก 4 : พัฒนาการด้านการคิดและสติปัญญา

ส่วนย่อย (Sub-domain) :

4.2 การสร้างหรือพัฒนาความคิด (ที่เป็นการคิดเบื้องต้น) (Concept Formation)

หัวข้อที่ 16 สมรรถนะ (Competency) : เด็กสามารถแสดงความคิดพื้นฐานในเรื่องเกี่ยวกับเวลา ช่องว่าง (space) ตำแหน่งแหล่งที่ คุณลักษณะ ฯลฯ รวมทั้งการจัดกลุ่มสิ่งต่างๆ ที่อยู่ แวดล้อม (Children demonstrate understanding about time, space, positioning, characteristic etc., including grouping objects in the environment)

4

พฤติกรรมบ่งชี้ (Indicators)

186. ถามว่า “อะไร” และ “ที่ไหน” (4 ปี)
187. บอกหรือใช้คำที่บอกช่วงเวลาของวันได้ถูกต้อง (เช่น เช้า กลางวัน เย็น) (4 ปี)
188. บอกลักษณะหรือคุณลักษณะเบื้องต้นของสิ่งของ (เช่น ร้อน ยาว หนัก ใหญ่ ขรุขระ แห้ง) (5 ปี)
189. บอกได้ว่าสิ่งของที่วางอยู่นั้น อยู่ด้านซ้ายหรือขวาของเด็ก (5 ปี)
190. บอกได้ว่าสิ่งของที่วางอยู่นั้น อยู่ด้านซ้ายหรือขวาของผู้ที่พูดด้วย (หันหน้าเข้าหากัน) (5 ปี)
191. บอกได้และใช้คำว่า “เมื่อวานนี้” “วันนี้” “พรุ่งนี้” อย่างถูกต้อง (5 ปี)
192. บอกหรือเรียกชื่อประเภท คน สัตว์ สิ่งของ พืช (เช่น เด็ก ผู้ใหญ่ คนแก่ / สัตว์เลี้ยง สัตว์ป่า / ผัก ผลไม้) (5 ปี)
193. วาดแผนที่จากบ้านมาโรงเรียนหรือวาดแผนผังของห้องเรียน/ห้องนอน (5 ปี)

แนวแนะสำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครอง (Guidelines)

กิจวัตร

1. พูดคุยและให้โอกาสลูกได้อธิบายถึงรายละเอียด และชวนให้ลูกเปรียบเทียบของสิ่งต่างๆ รอบตัวที่ลูกสนใจ เช่น สมมติว่าลูกเล่าให้ฟังถึงของเล่นหรือของใช้ที่โรงเรียน ชวนให้เล่าถึงรายละเอียด และให้เปรียบเทียบกับของที่ใกล้เคียงของตนเองที่มีที่บ้าน เช่น ใหญ่กว่า

Domain 4 : Cognitive Development

เล็กกว่า อ้วนกว่า ผอมกว่า ยาวกว่า สั้นกว่า

2. ขณะลูกอาบน้ำ ให้ลูกได้ใช้ขันน้ำ เล็กบ้างใหญ่บ้าง ตวงน้ำเล่นตามความเหมาะสม
3. ให้ลูกมีส่วนหรือสนุกไปกับการจัดเก็บสิ่งของให้เป็นหมวดหมู่ เช่น การเก็บของในลิ้นชัก การเก็บของในตู้เสื้อผ้า ฯลฯ
4. จัดสถานที่เก็บของเล่น จัดกล่อง จัดตะกร้าเก็บของเล่นของลูกตามประเภท และตามขนาดอย่างเหมาะสม เหมาะกับที่เขาจะจัดเก็บได้ด้วยตนเอง พ่อแม่ต้องฝึกฝนให้ลูกจัดเก็บของเล่นให้เป็นที่ ชี้ชวนให้ลูกเรียนรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องของหมวดหมู่ เรื่องของการจัดเก็บให้เหมาะกับพื้นที่ว่าง
5. ชวนลูกพูดคุยเกี่ยวกับกิจกรรมในวันนี้ พรุ่งนี้ เมื่อวานนี้ ชี้ชวนให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างวันเวลา กับการรอคอย ชี้ชวนให้เห็นความสัมพันธ์กับชื่อของวัน เช่น วันนี้อย่างจันทร์ พรุ่งนี้เป็นวันอังคาร

4

กิจกรรม

1. เล่นกับลูกโดยใช้ของเล่นที่ลูกเล่นแล้ว จัดกลุ่มสิ่งของต่างๆ เช่น จัดเฟอร์นิเจอร์ในบ้าน เล่นจัดกลุ่มของเล่นจำลองต่างๆ
2. อ่านหนังสือ หรือชวนลูกพูดคุยเกี่ยวกับประเภทของคน พืช สัตว์ สิ่งของ เช่น หมาเป็นสัตว์ ลูกคิดว่ามีอะไรอีกบ้างที่เป็นสัตว์ ทำไมลูกจึงคิดเช่นนั้น
3. หัดให้ลูกเขียนแผนที่จากบ้านไปโรงเรียน วาดผังของห้องต่างๆ เช่น ห้องนอน ห้องครัว เล่นบล็อกหรือไม้ไอศกรีม เพื่อแบ่งสัดส่วนของบ้านตามจินตนาการ
4. เล่นเกมออกคำสั่งที่ใช้คำ ช้าย ขวา หน้า หลัง บน ล่าง เช่น ชี้ไปทางขวา เลี้ยวรถไปทางซ้าย วางของไว้ทางขวา ฯลฯ
5. ให้ลูกคุ้นกับการดูเวลาจากนาฬิกา ให้รู้ว่านาฬิกาเป็นเครื่องมือของการดูเวลา เข็มนาฬิกาจะเดินหน้าตลอดเวลาไม่มีถอยหลัง
6. เล่นภาพตัดต่อกับลูก
7. ให้ลูกเลือกนิทานด้วยตนเอง อ่านเอง หรือพ่อแม่เล่านิทาน อ่านหนังสือเพื่อให้เข้าใจสิ่งที่เป็นนามธรรม เช่น เมตตา มีน้ำใจ เอื้อเฟื้อ ไมโกหก ฯลฯ
8. พ่อแม่พาลูกเข้าครัว สอนให้ลูกใช้อุปกรณ์เครื่องใช้จริงๆ ในครัว
9. จัดสถานที่ให้ลูกได้เล่นดิน ไม้ หิน ทรายและน้ำอย่างสม่ำเสมอ

ส่วนหลัก 4 : พัฒนาการด้านการคิดและสติปัญญา

ส่วนย่อย (Sub-domain) :

4.3 ตรรกวิทยา และความมีเหตุผล (Logic and Reasoning)

หัวข้อที่ 17 สมรรถนะ (Competency) : เด็กแสดงความเข้าใจเกี่ยวกับ
เหตุและผล (Children demonstrate understanding of reasoning)

พฤติกรรมบ่งชี้ (Indicators)

194. บอกเหตุผลเกี่ยวกับการปฏิบัติกิจวัตร (เช่น เหตุผลที่ต้องล้างมือก่อนรับประทานอาหารและ
หลังเข้าห้องน้ำ แปรงฟันตอนเช้า ก่อนนอน และหลังอาหาร) (3 ปี)
195. บอกความสัมพันธ์ ความเกี่ยวข้องระหว่างสิ่งต่างๆ และปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นได้ หรือใช้
คำว่า “ถ้า...แล้วจะ...” (เช่น ฝนตกเราเปียก วันหยุดไม่ต้องไปโรงเรียน กินพริกจะรู้สึกเผ็ด)
(3 ปี)
196. ถามว่า “ทำไม” และ “อย่างไร” (เช่น ทำไมน้ำเกาะที่ข้างแก้วเมื่อมีน้ำแข็งอยู่ในแก้ว ทำไม
มีกลางวัน กลางคืน) (4 ปี)
197. ใช้คำว่า “เพราะ” เพื่ออธิบายเหตุและผลได้ในเรื่องทั่ว ๆ ไป (ไม่จำเป็นต้องเป็นเหตุผลที่
ถูกต้อง) (4 ปี)
198. บอกเหตุผลเกี่ยวกับการปฏิบัติตนด้านความปลอดภัย (เช่น เหตุผลที่ต้องไม่เล่นบริเวณ
ริมน้ำ ไม่เล่นไม้ขีดไฟ) (4 ปี)
199. บอกเหตุผลในการปฏิบัติตนในด้านที่เกี่ยวกับการรักษาสิ่งแวดล้อม (เช่น บอกเหตุผลที่ต้อง
ไม่ทิ้งขยะตามถนน ไม่เด็ดดอกไม้ ไม่ทำลายของสาธารณะ) (4 ปี)
200. บอกได้ว่าส่วนประกอบที่สำคัญอะไรไม่ปรากฏหรือหายไปในรูปแบบ (4 ปี)
201. เปรียบเทียบความแตกต่างที่เกิดจากการกระทำต่างกันอย่างสิ่งเดียวกัน (เช่น ข้าวสาร - ข้าวสวย
หรือข้าวต้ม ไข่ต้ม ไข่เจียว ไข่ตุ๋น) (5 ปี)
202. เรียงลำดับภาพหรือเหตุการณ์ในภาพ และอธิบายได้ (5 ปี)
203. บอกได้ว่าเรื่องที่ได้ฟังหรือเห็นจะจบอย่างไร โดยให้เหตุผลประกอบ (เช่น เวลาฟังนิทาน

Domain 4 : Cognitive Development

- หรือเห็นเหตุการณ์ต่างๆ) (5 ปี)
204. บอกได้ว่าในรูปภาพมีอะไรที่ผิดปกติ หรืออยู่ผิดที่ หรือดูแล้วเป็นไปไม่ได้ (5 ปี)
205. บอกหรือเข้าใจในเนื้อหาของเรื่องที่ย้ำชัดได้ (เช่น บอกเรื่องที่ได้ยินหรือภาพที่เห็นนั้น ตลกหรือย้ำชัดตรงไหน หรือบอกเหตุที่ทำให้ย้ำชัด) (5 ปี)
206. บอกได้ว่าของบางอย่างใช้แทนกันได้ (เช่น ใบบตอง ใบบัวใช้แทน ถุงกระดาษ ถุงพลาสติก ถ้วยหรือชามใช้แทนกันได้) (5 ปี)

แนวแนะสำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครอง (Guidelines)

กิจวัตร

1. พ่อแม่อธิบายถึงเหตุผลเกี่ยวกับการทำกิจวัตรในชีวิตประจำวัน เช่น ทำไมต้องแปรงฟัน ทำไมต้องล้างมือ ทำไมต้องรับประทานผัก
2. พ่อแม่ต้องไม่ให้เหตุผลผิดๆหรือหลอกลูก เช่น ไม่รับประทานข้าวให้หมดเดี๋ยวตำรวจจับ ตึกแกกินดับ แยกจะมาจับ ผีหลอก
3. ในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ให้ลูกอธิบายถึงเหตุที่เกิดขึ้นได้ เช่น หนูคิดว่าทำไมเพื่อนจึงโกรธหนู
4. ชวนลูกสังเกตสิ่งที่อยู่บนโต๊ะอาหาร เช่น ผักสด กับผักต้มสุก เหตุใดผักสองชนิดจึงต่างกัน สังเกตน้ำที่เกาะข้างแก้วที่ใส่น้ำเย็นหรือน้ำแข็ง
5. ให้ลูกเห็นและบอกลูกว่าของบางอย่างใช้แทนกันได้ เช่น เกลือแทนน้ำปลา กระทง ใบบตองแทนถ้วยใส่ขนม ใบบายเล็กๆ แทนช้อน

กิจกรรม

1. ชวนลูกคิดหาเหตุผลเกี่ยวกับการปฏิบัติตนด้านความปลอดภัย และการรักษาความปลอดภัย
2. เล่นนิทาน และอ่านหนังสือแล้วชวนลูกพูดคุยถึงเหตุผล ลำดับเหตุการณ์ก่อนหลัง
3. ทำกิจกรรมร่วมกับลูกหรือชวนลูกทำงานด้วยกัน แล้วให้ลูกสังเกต ชวนให้เกิดคำถามและคิดหาเหตุผล เช่น ชวนทำกับข้าว ให้สังเกตว่าไข่สุกกับไข่ดิบเป็นอย่างไร การทำขนมที่ลูกได้เห็นการแปรสภาพ เช่น ขนมครก ขนมเค้ก ขนมกล้วย

ส่วนหลัก 4 : พัฒนาการด้านการคิดและสติปัญญา

ส่วนย่อย (Sub-domain) :

4.4 การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking)

หัวข้อที่ 18 สมรรถนะ ก. (Competency A) : เด็กสามารถเปรียบเทียบ แยกแยะความเหมือน ความแตกต่าง และ ประเมินสถานการณ์ (Children are able to compare and separate similarities, differences and evaluate the situation)

พฤติกรรมบ่งชี้ (Indicators)

207. จัดกลุ่มสิ่งของตามประเภทโดยใช้เกณฑ์เดียวในการจัด (เช่น ตามสี หรือตามรูปทรง หรือตามขนาด) (3 ปี)
208. จับคู่ภาพที่สัมพันธ์กัน (เช่น ของที่เหมือนกัน ของที่ใช้คู่กัน ของที่เป็นประเภทเดียวกัน) (4 ปี)
209. จัดกลุ่มสิ่งของตามประเภทลักษณะ 2 เกณฑ์ (เช่น จำแนกตามสีและรูปทรง) (4 ปี)
210. บอกคำที่มีความหมายตรงข้ามเกี่ยวกับสิ่งหรือสภาพที่เด็กพบเห็น (เช่น ข้างตัวใหญ่ หนูตัว... พระอาทิตย์ขึ้นตอนกลางวัน-พระจันทร์ขึ้นตอน... ไฟร้อน น้ำแข็ง...) (4 ปี)
211. บอกได้ว่าสิ่งที่เห็น 2 อย่าง เหมือนและต่างกันอย่างไร (เช่น สุนัข 2 ตัว เป็นคนละพันธุ์ มะม่วง มะละกอ) (5 ปี)
212. บอกความคิดของตนเกี่ยวกับสภาพหรือลักษณะที่พบ (เช่น ร้อน หนาว สนุก) (5 ปี)
213. รู้จักใช้ข้อมูล/คำที่เรียนรู้ใหม่มาใช้กับเหตุการณ์ สภาพแวดล้อม หรือกิจกรรมอื่นๆ (เช่น เมื่อเรียนรู้รูปสี่เหลี่ยม เด็กสามารถชี้บอกได้ว่า ประตู หน้าต่างเป็นรูปสี่เหลี่ยมด้วย) (5 ปี)

แนวแนะสำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครอง (Guidelines)

กิจวัตร

1. ให้ลูกจัดโต๊ะอาหาร พร้อมชวนคุยเกี่ยวกับของที่ใช้คู่กัน เข้าชุดกัน
2. ให้ลูกได้จัดของใช้ส่วนตัวในแต่ละวัน แยกแยะและจัดกลุ่มสิ่งของที่ใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น จัดของใช้ในตู้เสื้อผ้า จัดแยกของเล่นเก็บให้ลูกที่
3. ชวนลูกพูดคุยเกี่ยวกับสภาพของสภาพแวดล้อมที่ประสบ เช่น สภาพบ้าน ห้องเรียน ห้องนอน วัด สวนสาธารณะ ตลาด เช่น สะอาด เรียบร้อย มีฝุ่นมาก สกปรก เจาะแฉะเหม็น อากาศร้อนอบอ้าว
4. ชวนลูกพูดคุยให้ข้อคิดเห็น หรือบอกถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับประสบการณ์จากเหตุการณ์ต่างๆ เช่น อาหารที่รับประทาน การไปร่วมงานของชุมชน (สนุก ตื่นเต้น น่าเบื่อ)
5. ชวนลูกพูดคุยถึงลักษณะที่ต่างกันของสิ่งของประเภทเดียวกัน เช่น หมาสองพันธุ์ ต่างกันอย่างไร เหมือนกันอย่างไร

กิจกรรม

1. ชวนลูกพูดคุยถึงลักษณะที่ต่างกันของสิ่งของประเภทเดียวกัน เช่น หมาสองพันธุ์ ต่างกันอย่างไร เหมือนกันอย่างไร
2. ชวนลูกพูดคุยให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับอุบัติเหตุ หรือสภาพวิกฤตที่เกิดขึ้น เช่น ไฟไหม้ น้ำท่วม ฝนตกไม่หยุด ความแห้งแล้ง ความขาดแคลนอาหาร
3. ชวนลูกเล่นเกมบอกคำตรงข้าม เช่น เต่าเดินช้า กระต่ายเดินเร็ว

ส่วนหลัก 4 : พัฒนาการด้านการคิดและสติปัญญา

ส่วนย่อย (Sub-domain) :

4.4 การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking)

หัวข้อที่ 19 สมรรถนะ ข. (Competency B) : เด็กสามารถแก้ปัญหาได้
(Children are able to solve problem)

พฤติกรรมบ่งชี้ (Indicators)

214. แก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ โดยการลองผิดลองถูก (เช่น การสวมรองเท้า การสวมเสื้อกลับด้าน ตัดกระดาษเส้นเหลื่อม) (3 ปี)
215. รู้จักถามเพื่อให้ได้วิธีการแก้ปัญหา (3 ปี)
216. แก้ปัญหาโดยใช้อุปกรณ์ช่วย (เช่น ไม้เย็บสิ่งของที่เย็บไม่ถึง) (4 ปี)
217. แก้ปัญหาได้หลายวิธี และรู้จักเลือกวิธีที่เหมาะสม (5 ปี)

แนวแนะสำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครอง (Guidelines)

กิจวัตร

1. เมื่อลูกมีปัญหา ปล่อยให้ลูกทดลองแก้ปัญหาด้วยตัวเองก่อน ถ้าไม่ได้ค่อยถามว่าต้องการให้ช่วยอย่างไรดี แล้วจึงค่อยช่วย โดยให้ลูกได้ทำเองมากที่สุด
2. เล่านิทาน และอ่านหนังสือให้ลูกฟัง แล้วถามความเห็นที่ว่าถ้าหนูเป็นตัวละครในเรื่องหนูจะแก้ปัญหาในเรื่องนี้อย่างไร
3. พ่อแม่ถามถึงการใช้ชีวิตของลูกกับผู้อื่น เช่น ครู เพื่อน หรือคนอื่น ๆ แล้วให้ลูกเล่าถึงปัญหาที่เกิดขึ้นและการแก้ปัญหาด้วยตนเอง ชื่นชมเมื่อลูกเล่า และสอนเมื่อลูกแก้ปัญหาไม่เหมาะสม
4. พ่อแม่ลูกพากันฝึกสมาธิ

Domain 4 : Cognitive Development

ส่วนย่อย (Sub-domain) :

4.5 ความตั้งใจจดจ่อ (Concentration)

หัวข้อที่ 20 สมรรถนะ (Competency) : เด็กสามารถจดจ่อกับ
การทำกิจกรรมด้วยความตั้งใจ (Children are able to concentrate
on doing activities)

4

พฤติกรรมบ่งชี้ (Indicators)

218. เปิดหนังสือดูภาพอย่างต่อเนื่องนาน ประมาณ 3-5 นาที หรือจนจบ โดยมีผู้ใหญ่ช่วยเหลือ (3 ปี)
219. ฟังคนอื่นพูดข้อความสั้นๆ จนจบแล้วได้ตอบด้วยวาจาหรือการกระทำจนจบ (3 ปี)
220. มีสมาธิในการเล่นหรือมีความตั้งใจจดจ่อในการทำกิจกรรมหนึ่งได้อย่างต่อเนื่อง 5-10 นาที หรือจนเสร็จ (3 ปี)
221. เปิดหนังสือดูภาพด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องนาน ประมาณ 5-10 นาที หรือจนจบ (4 ปี)
222. มีสมาธิในการเล่นหรือมีความตั้งใจจดจ่อในการทำกิจกรรมหนึ่งได้อย่างต่อเนื่อง 10-15 นาที หรือจนเสร็จ (4 ปี)
223. เปิดหนังสือดูภาพด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องนาน ประมาณ 10-15 นาที หรือจนจบ (5 ปี)
224. มีความตั้งใจจดจ่อ และทำกิจกรรมหนึ่งได้อย่างต่อเนื่อง 15-20 นาที หรือจนเสร็จ (5 ปี)

แนวแนะสำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครอง (Guidelines)

กิจวัตร

1. ส่งเสริมให้ลูกได้ทำงานจนสำเร็จ โดยไม่เข้าไปรบกวน
2. ให้กำลังใจเพื่อเพิ่มความตั้งใจให้ทำงานจนสำเร็จ
3. ชมเชยเมื่อลูกมีความตั้งใจ และพยายามทำงานจนสำเร็จ
4. เมื่อสังเกตเห็นว่าลูกมีสมาธิสั้นผิดปกติ ให้ปรึกษาแพทย์หรือนักจิตวิทยา

กิจกรรม

1. สร้างโอกาสให้ลูกได้มีของเล่นหรือหนังสือที่เสริมสมาธิของลูก เช่น หนังสือภาพที่ทำขึ้นเองเป็นหมวดหมู่ หนังสือนิทาน ภาพตัดต่อ
2. จัดสถานที่ที่ลูกมีความสงบในการทำกิจกรรมโดยไม่มีใครรบกวน เช่น บริเวณสำหรับวาดรูป อ่านหนังสือ
3. พ่อแม่ชวนลูกร่วมกันทำกิจกรรมประดิษฐ์ของเล่นจากการใช้วัสดุเหลือใช้ วัสดุรอบตัว เพื่อสร้างนิสัยของการมีความตั้งใจ จดจ่อ

Domain 4 : Cognitive Development

ส่วนย่อย (Sub-domain) :

4.6 การคิดด้านคณิตศาสตร์ (Mathematics)

หัวข้อที่ 21 สมรรถนะ (Competency) : เด็กสามารถอ่านตัวเลข นับเลข และรู้จำนวน (Children are able to read, count, and understand numbers)

พฤติกรรมบ่งชี้ (Indicators)

225. พูดคำว่า 1 ถึง 10 เรียงลำดับได้โดยไม่จำเป็นต้องทราบความหมาย (3 ปี)
226. พูดคำว่า 1 ถึง 20 เรียงลำดับได้โดยไม่จำเป็นต้องทราบความหมาย (4 ปี)
227. อ่านตัวเลข 1 ถึง 10 ได้ (ตัวเลขอารบิก) (4 ปี)
228. หยิบของตามจำนวน 1 ถึง 5 ได้อย่างถูกต้อง (4 ปี)
229. หยิบของตามจำนวน 6 ถึง 10 ได้อย่างถูกต้อง (4 ปี)
230. หยิบของตามจำนวน 1 ถึง 5 ได้และบอกจำนวนได้อย่างถูกต้อง (4 ปี)
231. หักลบโดยนับนิ้วหรือสิ่งของออกจากจำนวนไม่เกิน 5 ได้ (หักลบ 1 ครั้ง เช่น $5-3$ / $4-3$) (4 ปี)
232. บอกจำนวนสิ่งของที่เท่ากัน (เช่น ขนม 3 ชิ้น มีจำนวนเท่ากับกล้วย 3 ลูก) (4 ปี)
233. บอกจำนวนที่มากกว่า หรือน้อยกว่าของสิ่งของประเภทเดียวกันภายในจำนวน 5 (เช่น สุนัข 5 ตัว มีจำนวนมากกว่าสุนัข 2 ตัว / ดินสอ 2 แท่ง มีจำนวนน้อยกว่า ดินสอ 5 แท่ง) (4 ปี)
234. บอกจำนวนของสิ่งของ หรือจำนวนครั้งของกิจกรรมในชีวิตประจำวันของตน (เช่น แปรงฟัน อาบน้ำ กินข้าว ตื่นนอนวันละกี่ครั้ง) (4 ปี)
235. หยิบของตามจำนวน 6 ถึง 10 ได้และบอกจำนวนได้อย่างถูกต้อง (5 ปี)
236. เรียงลำดับตัวเลขอารบิกจาก 1 ถึง 10 ได้ (เช่น โดยใช้บัตรตัวเลขพลาสติก/ไม้) (5 ปี)
237. นับถอยหลังเรียงลำดับจาก 10 ไปถึง 1 (5 ปี)
238. รวมสิ่งของ หรือนับนิ้วรวมกัน โดยใช้จำนวน 1-5 ได้ (รวม 1 ครั้ง เช่น $1+2$ / $5+5$) (5 ปี)

ส่วนหลัก 4 : พัฒนาการด้านการคิดและสติปัญญา

239. รวมสิ่งของ หรือนับนิ้วรวมกัน โดยใช้จำนวน 1-10 ได้ (รวม 1 ครั้ง เช่น $4+2$ / $8+8$) (5 ปี)
240. บวกเลข 1 หลัก หรือ 2 หลัก โดยไม่ต้องทด (5 ปี)
241. หักลบโดยนับนิ้ว หรือสิ่งของออกจากจำนวนไม่เกิน 10 ได้ (หักลบ 1 ครั้ง เช่น $8-3$ / $6-2$) (5 ปี)
242. เขียนตัวเลขได้ 1-10 (เลขอารบิก) (5 ปี)
243. เขียนตัวเลขไทย ๑-๑๐ ได้ (5 ปี)
244. จัดสิ่งของเป็นจำนวนคู่ จำนวนคี่ภายในจำนวน 10 ได้ (5 ปี)
245. บอกตัวเลขที่เป็นเลขคู่ และเลขคี่ภายในจำนวน 10 ได้ (5 ปี)
246. บอกความคงที่ของเลข 1 หลัก ที่เป็นผลรวมของเลข 2 จำนวนได้หลายแบบ (เช่น เมื่อมีการสลับที่ $2+3$ หรือ $3+2$ ก็เท่ากับ 5 การเปลี่ยนองค์ประกอบ $4+1$ เท่ากับ $3+2$) (5 ปี)

แนวแนะสำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครอง (Guidelines)

กิจวัตร

1. ชวนลูกนับอวัยวะและสิ่งของต่างๆ ที่อยู่รอบตัวในชีวิตประจำวัน เช่น นิ้วมือ นิ้วเท้า แขน ขา ตา หู นับของใช้ในบ้าน เช่น ไม้หนีบผ้า โต๊ะ เก้าอี้ จาน ชาม หรือนับของที่แม่ซื้อมาจากตลาด
2. ชวนลูกพูดคุยถึงจำนวนครั้งที่ทำในแต่ละวัน เช่น อาบน้ำ แปรงฟัน รับประทานอาหาร ล้างมือ ทวีนม วันละกี่ครั้ง
3. สอนลูกให้รู้จักการทอนเงิน

กิจกรรม

1. ค่อยและชี้ชวนให้ลูกดูว่าของอะไรที่นับจำนวนได้ กับนับไม่ได้ เช่น เก้าอี้ นับได้ ทราายนับไม่ได้หรือนับลำบาก แต่ถ้าจะนับต้องบรรจุในภาชนะ เช่น ใส่ทรายในถุง ใส่ข้าวสารในถุงแล้วนับเป็นจำนวนถุง
2. ชวนลูกเล่นเกมเกี่ยวกับตัวเลข เช่น เกมจับคู่ภาพกับจำนวน เกมหาเลขคู่ เกมหาเลขคี่ หมากรุก อีตัก หรือเวลานั่งรถชวนลูกให้สังเกตหมายเลขทะเบียนรถ และพยัญชนะตัวเลขสัญญาณไฟจราจรที่แสดงตัวเลขนับถอยหลัง
3. เล่นเกมที่ต้องมีการนับจำนวน นับคะแนน การบวก การลบ นับเดินหน้า นับถอยหลัง
4. ให้ลูกได้มีโอกาสเห็นเลขไทย
5. เล่านิทานและอ่านหนังสือที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับตัวเลข
6. ชวนลูกเปรียบเทียบจำนวน คน พืช สัตว์ สิ่งของ
7. ชวนลูกเขียนตัวเลขทั้งเลขไทยและเลขอารบิก

ส่วนหลัก 4 : พัฒนาการด้านการคิดและสติปัญญา

ส่วนย่อย (Sub-domain) :

4.7 ความเข้าใจปรากฏการณ์ และวิธีการแสวงหา ข้อเท็จจริงทางวิทยาศาสตร์ (Sciences)

ด้าน (Area) : 4.7.1 สิ่งแวดล้อมที่มีชีวิต (Living Things)

หัวข้อที่ 22 สมรรถนะ (Competency) : เด็กแสดงพฤติกรรมอยากรู้อยากลอง โดยการมอง การฟัง การถาม จับต้อง และลงมือทำเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่มีชีวิตต่าง ๆ (Children express eagerness to learn and experiment by observing, listening, asking, touching, and experimenting about living things)

4

พฤติกรรมบ่งชี้ (Indicators)

247. บอกชื่อสัตว์ต่างๆ ได้อย่างน้อย 3 ชื่อ (เช่น แมว ไก่ นก) (3 ปี)
248. ทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่มีชีวิต (เช่น ดูแลและให้อาหารสัตว์ รดน้ำต้นไม้) (3 ปี)
249. บอกชื่อต้นไม้ต่างๆ ได้อย่างน้อย 3 ชื่อ (4 ปี)
250. บอกชื่อผลไม้ต่างๆ ได้อย่างน้อย 3 ชื่อ (4 ปี)
251. บอกชื่อและอธิบายหน้าที่ของส่วนต่างๆ ของร่างกายได้โดยสังเขป อย่างน้อย 3 อย่าง (เช่น ตา ใจ หู ใจ ฟัง) (4 ปี)
252. อธิบายลักษณะเฉพาะด้านรูปร่าง ท่าทาง พฤติกรรม และที่อยู่อาศัยของสิ่งที่มีชีวิต ได้อย่างน้อย 1 อย่าง (เช่น นกมีปีกอยู่บนต้นไม้ / ปลาหายใจอยู่ในน้ำ) (4 ปี)
253. บอกชื่อผักต่างๆ ได้อย่างน้อย 3 ชื่อ (5 ปี)
254. บอกเล่าลำดับขั้นของพัฒนาการตามธรรมชาติโดยสังเขป ของคน สัตว์ พืช เช่น การเติบโตของพืช ของคน (เช่น เด็ก-ผู้ใหญ่-คนแก่ / ไข่ เป็นไก่-นก- เป็ด / เมล็ดพืชเป็นต้นไม้ / วงจรชีวิตกบ ผีเสื้อ) (5 ปี)
255. บอกปัจจัยที่ทำให้คน สัตว์ พืช เจริญเติบโต (เช่น ต้นไม้ต้องการน้ำ หรือ ปุ๋ย / คนต้องการอาหาร อากาศ และน้ำ) (5 ปี)

Domain 4 : Cognitive Development

256. บอกชื่อและอธิบายหน้าที่ของส่วนต่างๆ ของร่างกายได้โดยสังเขป อย่างน้อย 6 อย่าง (5 ปี)
257. พูดถึงหรือถามเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของร่างกายบางส่วนได้ (เช่น ผมยาว เล็บยาว ทำไมเป็นแผลแล้วหายได้) (5 ปี)
258. บอกได้ว่าสิ่งใดมีชีวิต และอธิบายลักษณะของสิ่งที่มีชีวิตนั้นๆได้ (เช่น หายใจ ต้องกินอาหาร) (5 ปี)
259. บอกความแตกต่างระหว่างคน พืช สัตว์ (5 ปี)
260. บอกความสัมพันธ์ระหว่างคน สัตว์ พืช และสิ่งแวดล้อมทางกายภาพอื่นๆ (เช่น คนทิ้งขยะลงน้ำ / น้ำเน่า ปลาตาย / ปลุกต้นไม้ทำให้ร่มรื่น) (5 ปี)

แนวแนะสำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครอง (Guidelines)

กิจวัตร

1. พ่อแม่ชวนลูกให้สังเกตลักษณะและพูดคุยเกี่ยวกับชื่อและหน้าที่ของส่วนต่างๆ ของร่างกายให้สังเกตการเปลี่ยนแปลงร่างกายของตนเอง เช่น ตัวสูงขึ้น เปลี่ยนเสื้อผ้าหรือรองเท้าที่ขนาดใหญ่ขึ้น เล็บและผมที่ยาวขึ้น แล้วอธิบายว่าเป็นเพราะลูกได้กินอาหารที่มีประโยชน์ และออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ

2. ให้ลูกได้ช่วยปลุกต้นไม้ ปลุกผัก เช่น ปลุกถั่วงอก ให้สังเกตการเติบโต และพูดคุยถึงสิ่งๆที่ช่วยให้ต้นไม้เติบโตได้ดี

ส่วนหลัก 4 : พัฒนาการด้านการคิดและสติปัญญา

กิจกรรม

1. เล่นเกมทายชื่อสัตว์ พืชผัก ผลไม้
2. เกมจำชื่อผลไม้ เกมผลัดกันนึกถึงชื่อผัก ผลไม้ สัตว์บก สัตว์น้ำ
3. ขวนลูกดูหนังสือภาพ หนังสือเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิต และพูดคุยกับลูก
4. ขวนลูกให้สังเกตต้นไม้ สัตว์เลี้ยงในบ้าน หรือสัตว์ที่เข้ามาในบริเวณบ้าน เช่น นก ผีเสื้อ แมลง จิ้งจก แล้วขวนพูดคุยถึงชีวิตความเป็นอยู่ รูปร่าง ลักษณะ การเจริญเติบโต
5. พูดคุยกับลูกเกี่ยวกับวงจรชีวิตสัตว์ทั้งจากของจริง หรือจากหนังสือ หรือจากรายการโทรทัศน์ที่เกี่ยวกับสิ่งมีชีวิต
6. พูดคุยกับลูกเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างคน สัตว์ พืช ที่มีผลต่อกัน เช่น ไล่เดือนช่วยพรวนดินให้ต้นไม้ ต้นไม้ออกผลมา คน สัตว์รับประทานได้ ทั้งขยะลงแม่น้ำลำคลองทำให้น้ำเน่า ปลาตาย
7. พาลูกไปตลาดสด ขวนพูดคุย ขวนสังเกตสิ่งต่างๆ
8. ให้ลูกรู้จักวิธีถนอมอาหารที่ใช้ในครัวเรือนและชุมชน เช่น การทำปลาแห้ง ปลาเค็ม ผลไม้แห้ง ผลไม้ดอง
9. ชักชวนลูกให้หัดสังเกตการเจริญเติบโต และทดลองเลี้ยงสัตว์ เช่น หนอนผีเสื้อ เลี้ยงมด
10. ขวนลูกไปสวนสาธารณะหรือสถานที่ต่างๆ เพื่อให้ลูกสัมผัสของจริง เพื่อแยกแยะลักษณะของต้นไม้ใบหญ้าอย่างเป็นรูปธรรม เช่น ใบกลม ใบเรียว ใบสั้น ใบยาว
11. ขวนลูกดูรายการโทรทัศน์ หรือ ภาพยนตร์ เกี่ยวกับการกำเนิดและวิถีชีวิตของสัตว์ประเภทต่างๆ

Domain 4 : Cognitive Development

ส่วนย่อย (Sub-domain) :

4.7 ความเข้าใจปรากฏการณ์ และวิธีการแสวงหา ข้อเท็จจริงทางวิทยาศาสตร์ (Sciences)

ด้าน (Area) : 4.7.2 สิ่งแวดล้อมที่ไม่มีชีวิตในธรรมชาติ (Non-living Things)

หัวข้อที่ 23 สมรรถนะ (Competency) : เด็กแสดงพฤติกรรมอยากรู้อยากลอง โดยการมอง การฟัง การถาม จับต้อง และลงมือทำเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่ไม่มีชีวิตต่าง ๆ (Children express eagerness to learn and experiment by observing, listening, asking, touching, and experimenting about non-living things)

4

พฤติกรรมบ่งชี้ (Indicators)

261. บอกการปฏิบัติตัวในเรื่องการแต่งตัวหรือการใช้อุปกรณ์ที่เหมาะสมในสภาพอากาศที่แตกต่างอย่างน้อย 1 อย่าง (เช่น ร่มกันแดด เสื้อกันฝน เสื้อกันหนาว) (3 ปี)
262. บอกได้ว่าสิ่งของทำมาจากอะไร โดยสังเขป (เช่น ไม้ เหล็ก พลาสติก แก้ว ฯลฯ) (4 ปี)
263. บอกได้ถึงการแปรสภาพของน้ำ (เช่น น้ำแข็งละลายเป็นน้ำ / น้ำต้มเดือดกลายเป็นไอ / น้ำแข็งกลายเป็นน้ำแข็ง) (4 ปี)
264. บอกชื่อวัตถุที่จมและลอยในน้ำได้ (เช่น ชั้นลอยในน้ำ ถ้าชั้นมีน้ำจะจม) (4 ปี)
265. บอกชื่อและการใช้งานของอุปกรณ์ต่างๆ ในชีวิตประจำวันอย่างน้อย 3 ชื่อ (เช่น ไม้กวาด-กวาดบ้าน / ชั้น-ตักน้ำ / จาน-ใส่ข้าว / แก้ว-ใส่น้ำ / เครื่องใช้ในบ้าน-ในครัวในห้องน้ำ) (4 ปี)
266. บอกสิ่งที่ไม่มีชีวิตที่อยู่รอบตัวอย่างน้อย 3 อย่าง (เช่น หิน ดิน ทราย ไม้ น้ำ) (5 ปี)
267. บอกได้ว่าสิ่งใดจะเกิดขึ้น เมื่อนำของอย่างน้อย 2 สิ่งผสมกัน (เช่น ผสมแป้งสี, ปรุงอาหารโดยมีส่วนผสม) (5 ปี)
268. บอกสิ่งที่เห็นบนท้องฟ้าได้อย่างน้อย 3 อย่าง (เช่น ดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ เมฆ สายรุ้ง ฝน ดาว) (5 ปี)

ส่วนหลัก 4 : พัฒนาการด้านการคิดและสติปัญญา

269. ชี้ทิศทางที่ดวงอาทิตย์ขึ้นและตก (5 ปี)
270. บอกชื่อเครื่องมือเครื่องใช้ที่เป็นเทคโนโลยีในชีวิตประจำวันได้อย่างน้อย 3 ชื่อ (เช่น โทรศัพท์ (บ้าน มือถือ สาธารณะ) คอมพิวเตอร์ โทรทัศน์ ตู้เย็น พัดลม วิทยุ) (5 ปี)

แนวแนะสำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครอง (Guidelines)

กิจวัตร

1. ขวนลูกพูดคุยว่าในโลกนี้มีทั้งสิ่งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต ให้ชี้ชวน ค่อยถึงลักษณะของสิ่งไม่มีชีวิตว่ามีอะไรบ้าง ไม่ว่าจะอยู่ใต้ดินจนถึงในท้องฟ้า
2. ให้ลูกได้รู้จัก ได้เห็น ได้เข้าใจการทำงานของเครื่องมือ เครื่องใช้ในบ้าน เช่น ตู้เย็น โทรทัศน์ เตาไรต์ จักรเย็บผ้า วิทยุ โทรศัพท์ ไปจนถึง เครื่องซักผ้า คอมพิวเตอร์ ให้ได้รู้จักวิธีใช้และการระมัดระวังอันตรายที่อาจเกิดขึ้น

กิจกรรม

1. เปิดโอกาสหรือส่งเสริมให้ลูกได้เล่น ได้ทดลอง ได้สัมผัส กับสิ่งแวดล้อมรอบตัว
2. พาออกไปพิพิธภัณฑสถาน สวนสาธารณะ ให้ได้ประสบการณ์พบเห็นสิ่งต่างๆ
3. ให้ดูหนังสือ วิดีโอ สารคดี ที่เกี่ยวกับโลก ฤดูกาลต่างๆ
4. ให้ลูกเล่นแต่งตัวตุ๊กตา ชุดต่างๆ ที่เหมาะกับสภาพอากาศ สภาพเหตุการณ์สมมุติต่างๆ เช่น แต่งตัวในฤดูหนาว แต่งตัวไปชายหาด
5. ให้ลูกรู้จักเครื่องมือ เครื่องใช้ ในเทคโนโลยีของอาชีพต่างๆ เช่น เครื่องทอผ้า จักรเย็บผ้า เครื่องมือตกปลา และจับปลา เครื่องมือทางการเกษตร ฯลฯ

Domain 4 : Cognitive Development

ส่วนย่อย (Sub-domain) :

4.8 ความเข้าใจเกี่ยวกับสังคมรอบตัว (Social Studies)

ด้าน (Area) : 4.8.1 ครอบครัว (Family)

หัวข้อที่ 24 สมรรถนะ (Competency) : เด็กแสดงออกถึงความตระหนักรู้

เกี่ยวกับคุณลักษณะของครอบครัว และบทบาทของครอบครัว

(Children demonstrate awareness of characteristics and roles of the family)

พฤติกรรมบ่งชี้ (Indicators)

271. บอกชื่อจริงหรือชื่อเล่นของพ่อแม่ พี่น้อง (3 ปี)
272. ใช้คำที่ถูกต้องในการเรียกสมาชิกภายในครอบครัว (เช่น ปู่ ย่า ตา ยาย ลุง ป้า น้า อา ฯลฯ) (3 ปี)
273. บอกได้ว่าสมาชิกในครอบครัวใครเป็นผู้ชาย ใครเป็นผู้หญิง (3 ปี)
274. เล่นบทบาทสมมติเป็นสมาชิกในครอบครัว (เช่น เล่นพ่อแม่ลูก) (3 ปี)
275. เล่าถึงการมีส่วนร่วมในกิจวัตรของครอบครัวให้ผู้อื่นฟังได้ (3 ปี)
276. บอกลักษณะบางประการของสมาชิกในครอบครัวได้ (เช่น คุณตาผมขาว ใส่แว่น / คุณยายชอบไปวัด) (5 ปี)
277. บอกได้ว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสมาชิกในครอบครัว (เช่น หนูเป็นลูกคนเล็กของพ่อแดง / บ้านเรา...ใจดีทุกคน) (5 ปี)
278. วาดรูป “ครอบครัวของฉัน” หรือ “บ้านของฉัน” ได้ (5 ปี)
279. บอกได้ว่าครอบครัวของตนเองเปรียบเทียบกับเพื่อนบางคน หรือของผู้อื่น มีสมาชิกในครอบครัวที่ต่างกันอย่างไร (เช่น บ้านเราไม่มีคุณยาย / บ้าน...ไม่มีคุณพ่อมีแต่คุณแม่) (5 ปี)

แนวแนะสำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครอง (Guidelines)

กิจวัตร

1. คุยกับลูกเกี่ยวกับความสัมพันธ์และความเกี่ยวข้องของตัวเขากับคนในครอบครัว และญาติพี่น้อง เช่น หนูเป็นลูกของพ่อกับแม่ หนูเป็นหลานของยาย แม่เป็นลูกของตากับยาย
2. พูดคุยเกี่ยวกับบทบาทและลักษณะเฉพาะของสมาชิกในครอบครัว
3. ให้ลูกได้รับผิดชอบงานในหน้าที่ เช่น กรอกน้ำ เช็ดช้อนส้อม จัดโต๊ะอาหาร
4. คุยกับลูกว่าอยากทำอะไรด้วยกันบ้าง ทำกันเมื่อไหร่ดี อยากทำกับใคร และให้รับฟังความคิด ความรู้สึกของลูก
5. พ่อแม่ปฏิบัติดีต่อพ่อแม่ของตน (ปู่ ย่า ตา ยาย ของลูก) เพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ลูก

กิจกรรม

1. หมั่นพาลูกไปเยี่ยมเยียน และทำกิจกรรมกับญาติ พี่ ป้า น้า อา รวมทั้งรู้สถานภาพของตนในหมู่ญาติ และต้องวางตัวอย่างไร
2. เล่นสมมุติเป็นคนในครอบครัว เช่น เล่นเป็นแม่เลี้ยงลูก
3. พ่อแม่เอารูปถ่ายหรือรูปวาดของสมาชิกในครอบครัวมาประกอบการพูดคุย การเล่าเรื่อง หรือจัดสมุดภาพ การจัดเรียงรูป
4. ขวนลูกคุยเกี่ยวกับครอบครัวของเพื่อน ของเพื่อนบ้าน
5. ให้ลูกวาดรูปครอบครัว แล้วเล่าเรื่องประกอบภาพ
6. พาลูกเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆทางศาสนา และวาระสำคัญ ๆ ทางสังคม
7. พ่อแม่เป็นตัวอย่างที่ดีและสอนให้ลูกรู้จักใช้และการดูแลรักษาสิ่งของสาธารณะ

Domain 4 : Cognitive Development

ส่วนย่อย (Sub-domain) :

4.8 ความเข้าใจเกี่ยวกับสังคมรอบตัว (Social Studies)

ด้าน (Area) : 4.8.2 ชุมชนและสังคม

(Community and Society)

หัวข้อที่ 25 สมรรถนะ (Competency) : เด็กแสดงออกถึงความตระหนักรู้เกี่ยวกับชุมชนของตน การพึ่งพาซึ่งกันและกัน และบทบาททางสังคมของคนต่าง ๆ (Children demonstrate awareness of their community, social dependency, and social roles of various people in the community)

4

พฤติกรรมบ่งชี้ (Indicators)

280. บอกชื่อครูได้ (3 ปี)
281. ชี้ธงชาติไทยได้ถูกต้อง (3 ปี)
282. บอก หรือ เล่นบทบาทสมมติเป็นอาชีพได้ อย่างน้อย 2 อาชีพ (เช่น เล่นเป็นอาชีพครู / เป็นผู้ประกาศข่าว / คนขับรถไฟ) (3 ปี)
283. มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ส่งเสริมการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันภายในชุมชน โดยมีผู้ใหญ่ช่วย (เช่น ร่วมงานทำบุญ / เก็บใบไม้รอบสนาม / ช่วยเก็บของ) (3 ปี)
284. บอกได้ว่าตนเป็นคนไทย พูดภาษาไทย หรือ ภาษาท้องถิ่น (4 ปี)
285. บอกชื่ออาหารประจำในท้องถิ่นของตนได้อย่างน้อย 3 อย่าง (4 ปี)
286. บอกได้ว่าสิ่งใดเป็นของตน ครอบครัวตน และสิ่งใดเป็นของผู้อื่น (เช่น ผ้าเช็ดหน้าผืนนี้เป็นของเพื่อน / มะม่วงต้นนี้เป็นของบ้านหนู / ต้นนั้นเป็นของบ้านอื่น) (5 ปี)
287. บอกบทบาทและการงานอาชีพ ของคนต่างๆในชุมชน (เช่น พ่อค้าขายของ / นุรุษไปรษณีย์ส่งจดหมาย / หมอรักษาคนป่วย / ครูสอนหนังสือ / พนักงานกวาดถนน) (5 ปี)
288. บอกได้ว่าคน 1 คน สามารถมีหลายบทบาท หลายหน้าที่ หรือเป็นสมาชิกของหลายกลุ่มได้ (เช่น เป็นพ่อ เป็นลุง เป็นตำรวจ) (5 ปี)
289. บอกได้ว่าใครมีความสามารถในด้านใดบ้าง (เช่น คุณป้าทำขนมอร่อย / แม่ค้าร้านนี้ทำขนมชั้นอร่อย / คุณลุงคนนั้นซ่อมรถ) (5 ปี)
290. บอกวันสำคัญของชาติ อย่างน้อย 2 วัน (5 ปี)
291. บอกวันสำคัญทางศาสนาของตน อย่างน้อย 1 วัน (5 ปี)

ส่วนหลัก 4 : พัฒนาการด้านการคิดและสติปัญญา

292. บอกได้ว่าภาษาพูดที่ได้ยินเป็นภาษาของตนเองหรือภาษาอื่น (5 ปี)
293. บอกได้ว่าเครื่องแต่งกายแบบใดเป็นของชาติใด ท้องถิ่นใด (เช่น กิโมโน ชุดไทย ชุดจีน ชุดชาวเขา) (5 ปี)
294. บอกได้ว่าในชุมชนมีสถานที่สำคัญอะไรบ้าง (โรงเรียน โรงพยาบาล ตลาด วัด) ตั้งอยู่ไกลหรือใกล้บ้าน (5 ปี)

แนวแนะสำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครอง (Guidelines)

กิจวัตร

1. ขวนลูกพูดคุยให้รู้ว่าอะไรหรือสิ่งใดเป็นของตน อะไรเป็นของพี่หรือของน้อง ของครอบครัว ของผู้อื่น และของส่วนรวม เช่น เสื้อตัวนี้เป็นของหนู ตัวโน้นเป็นของน้อง ต้นไม้ในบ้านเป็นของครอบครัวเรา ต้นไม้บ้านเพื่อนบ้านก็เป็นของบ้านเพื่อนบ้าน ต้นไม้ริมทางเป็นของส่วนรวม

กิจกรรม

1. พาลูกไปรู้จักกับบุคคลและสถานที่ในชุมชน เช่น พาไปตลาด ไปคุยกับพ่อค้าแม่ค้า ให้ได้รู้จักกับเพื่อนบ้าน ให้รู้ว่าใครทำอะไร
2. ให้ลูกวาดภาพสถานที่สำคัญและบุคคลในชุมชนที่รู้จักและให้เล่าเรื่องจากภาพที่วาด
3. ชี้ชวนให้ลูกสังเกตสถานที่สำคัญในชุมชน เช่น สังเกตธงชาติตามสถานที่ราชการ ธรรมจักร รังในหลวง
4. ชี้ชวนให้ลูกสังเกตและเห็นความแตกต่างของคนในสังคม ชุมชน เช่น ภาษา เครื่องแต่งกาย อาหาร ที่แตกต่างกัน และอาจให้ลูกได้ทดลองชิมอาหารแปลกๆ ที่ไม่เคยเห็น ไม่เคยรับประทาน
5. พูดคุยกับลูกถึงอาชีพต่างๆ เช่น หมอ ครู ตำรวจ วิศวกร
6. พาลูกไปเที่ยวต่างถิ่น ให้ได้พบเห็นสิ่งที่ต่างไปจากท้องถิ่นของตน ขวนพูดคุยว่าอะไรคือของประจำท้องถิ่นของตน อะไรที่ต่างไปจากท้องถิ่นของตน
7. เล่านิทาน และอ่านหนังสือที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความตระหนักรู้เกี่ยวกับชุมชนของตน การพึ่งพาซึ่งกันและกัน และบทบาททางสังคมของคนต่าง ๆ

Domain 4 : Cognitive Development

ส่วนย่อย (Sub-domain) :

4.9 มลภาวะและการรักษาสิ่งแวดล้อม

(Pollution and Environmental Preservations)

หัวข้อที่ 26 สมรรถนะ (Competency) : เด็กแสดงพฤติกรรมรักษา

สิ่งแวดล้อมและหลีกเลี่ยงมลภาวะ

(Children preserve their environment and avoid pollutions)

4

พฤติกรรมบ่งชี้ (Indicators)

295. ขับถ่ายให้เป็นที่และใช้ห้องน้ำอย่างถูกวิธี (3 ปี)
296. บอกผลที่เกิดขึ้นจากการรักษาและการทำลายสิ่งแวดล้อม (เช่น ปลูกต้นไม้ ทิ้งขยะไม่เป็นที่) (4 ปี)
297. ชื่นชมหรือเล่าถึงความสุขเมื่อได้สัมผัสกับธรรมชาติ (เช่น นั่งใต้ต้นไม้ มองดูฝนตก มองดูดวงจันทร์ เห็นดอกไม้บาน) (5 ปี)
298. ไม่ทำลายธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (เช่น ทักกิ่งไม้ เด็ดดอกไม้ เก็บเปลือกหอย ก้อนหิน ไม่ปัสสาวะ หรือบ้วนน้ำลายลงในที่สาธารณะ) (5 ปี)
299. บอกได้ว่าจะหลีกเลี่ยงหรือป้องกันตนเองจากบริเวณที่เป็นมลภาวะ (เช่น ปิดปากและจมูกเมื่อเจอควัน ปิดหูเมื่อเสียงดัง) (5 ปี)

ส่วนหลัก 4 : พัฒนาการด้านการคิดและสติปัญญา

แนวแนะสำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครอง (Guidelines)

กิจวัตร

1. พ่อแม่เป็นตัวอย่างที่ดี และชวนลูกให้มาช่วยกันจัดที่ทิ้งขยะและคัดแยกขยะให้เป็นที่เป็นทาง เป็นตัวอย่างที่ดีในการทิ้งขยะ และฝึกให้ลูกทิ้งขยะให้เป็นที่
2. ฝึกให้ลูกรู้จักขับถ่ายให้เป็นที่และใช้ห้องน้ำอย่างถูกวิธี
3. ในครอบครัวเลือกใช้วัสดุที่ทำจากธรรมชาติเป็นหลัก

4

กิจกรรม

1. พาลูกไปเดินเล่น ไปสวนสาธารณะ แหล่งสวยงามตามธรรมชาติ ให้ลูกได้ชื่นชม ได้เห็นถึงความสวยงามของธรรมชาติ และพูดคุยกับลูกถึงการช่วยกันรักษาและไม่ทำลายธรรมชาติ เพื่อให้คนอื่นได้ชื่นชมด้วย
2. ให้ลูกได้อ่านหนังสือ คู่มือคดี ภาพยนตร์ รูปภาพ เล่าเรื่องผลดีของการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม และผลเสียของการทำลายสิ่งแวดล้อม เช่น น้ำท่วม ฝนแล้ง มลภาวะในอากาศ ควันไฟ
3. พูดคุยกับลูกและอธิบายเหตุและฝึกปฏิบัติเมื่อต้องเผชิญกับสภาพที่มีมลภาวะ เช่น เมื่ออยู่ในที่มีควันไฟ มีเสียงดัง มีกลิ่นเหม็น
4. สอนให้ลูกเห็นคุณค่าและประโยชน์ของสิ่งของที่ซื้อ รวมทั้งตระหนักถึงการใช้จ่าย ระยะเวลาในการใช้และความคุ้มค่าในการซื้อไปใช้

Domain 4 : Cognitive Development

ส่วนย่อย (Sub-domain) :

4.10 ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณค่าเชิงเศรษฐกิจ
(Economic Value)

หัวข้อที่ 27 สมรรถนะ (Competency) : เด็กแสดงออกถึงความตระหนักรู้เกี่ยวกับคุณค่าเชิงเศรษฐกิจของสิ่งต่างๆ
(Children demonstrate awareness of economic value of various things)

4

พฤติกรรมบ่งชี้ (Indicators)

300. แสดงพฤติกรรมการเก็บออมเพื่ออนาคต (เช่น ไม่ใช้เงินจนหมด ไม่ตักอาหาร/น้ำเกินกว่าที่ตนจะรับประทานหมด ไม่หยิบของมามากกว่าที่จำเป็นต้องใช้) (3 ปี)
301. บอกได้ว่าเงินใช้สำหรับแลกเปลี่ยนสิ่งของและ/หรือบริการ (4 ปี)
302. บอกได้ว่าจะได้เงินด้วยการทำงานประกอบอาชีพสุจริต (4 ปี)
303. ใช้น้ำและไฟอย่างประหยัด (เช่น ปิดน้ำให้สนิทเมื่อใช้เสร็จ ไม่เปิดไฟหรือโทรทัศน์ทิ้งไว้) (4 ปี)
304. บอกได้ถึงความสำคัญของการแบ่งปัน เกื้อกูลทรัพยากรระหว่างกัน (แบ่งกันกิน แบ่งกันใช้ ช่วยกันสร้าง) (4 ปี)
305. บอกได้ว่าเป็นเหรียญ 1 บาท 5 บาท 10 บาท ได้ (5 ปี)
306. บอกได้ว่าเลือกสิ่งหนึ่ง จะไม่ได้อีกสิ่งหนึ่ง (5 ปี)

ส่วนหลัก 4 : พัฒนาการด้านการคิดและสติปัญญา

แนวแนะสำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครอง (Guidelines)

กิจวัตร

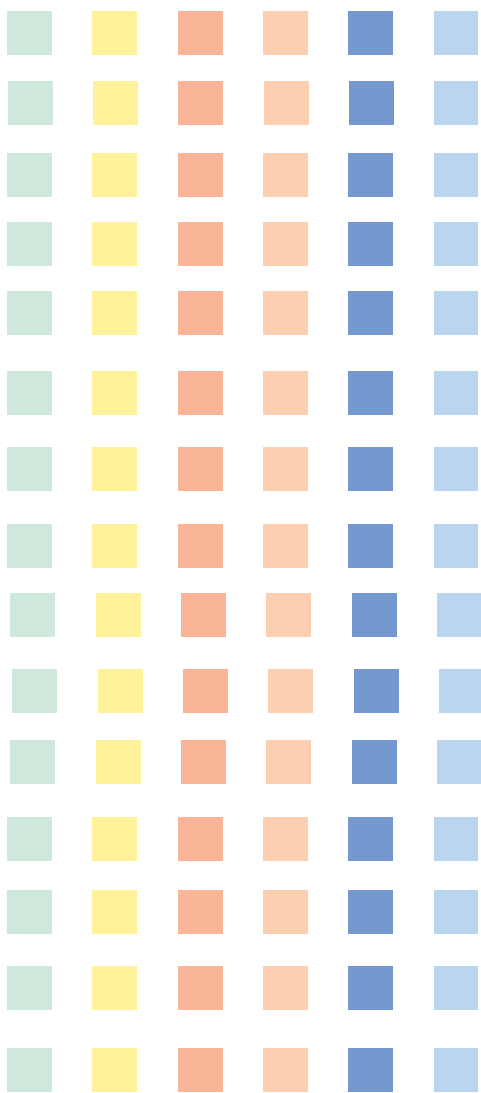
1. ในกรณีที่พาลูกไปซื้อของ ให้ตกลงกันว่าเงินที่จะให้ซื้อเป็นจำนวนเท่าใด และจะให้ซื้อของประเภทใด ลูกจะได้ตัดสินใจที่จะเลือกซื้อได้อย่างเหมาะสม
2. เป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้จ่ายอย่างประหยัด
3. เป็นแบบอย่างที่ดีในการแบ่งปันสิ่งของ เอื้อเฟื้อมีน้ำใจแก่ผู้อื่น
4. เป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้น้ำ ไฟ โทรศัพท์ และพูดคุยให้ลูกเห็นถึงความสำคัญของการช่วยกันประหยัด
5. ให้ลูกเห็นความจำเป็นของสิ่งของ ของเล่น โดยให้ลูกรับรู้และมีส่วนร่วมในการได้มาของสิ่งของ หรือของเล่น
6. สอนลูกให้รู้จัก ประหยัด อดออม เพื่อซื้อสิ่งของที่ชอบด้วยตนเอง โดยพ่อแม่สมทบด้วย
7. พ่อแม่ลูกร่วมกันบันทึกรายรับรายจ่ายของตนเองและของครอบครัว

กิจกรรม

1. เอากระปุกออมสินให้ลูกสะสมเงิน และชื่นชมที่ลูกรู้จักอดออม
2. สอนลูกให้รู้จักค่าของเหรียญ 25 สตางค์ เหรียญ 50 สตางค์ เหรียญ 1 บาท เหรียญ 2 บาท เหรียญ 5 บาท และ เหรียญ 10 บาท
3. พูดคุย ชี้ชวน เล่าเรื่องหรือเล่านิทาน อ่านหนังสือเกี่ยวกับความขยันหมั่นเพียร ให้ลูกเห็นว่าความขยันหมั่นเพียรในการทำงานจะทำให้ได้ผลผลิต เพื่อนำมาใช้ มาขาย เพื่อแลกซื้อสิ่งที่จำเป็นมายังชีวิตอย่างเป็นปกติสุขในครอบครัว และเก็บออมไว้ใช้ในอนาคต
4. สอนลูกให้รู้จักการเลือกซื้อขนมหรือของใช้ โดยคำนึงถึงประโยชน์การใช้อย่างคุ้มค่าสูงสุด

ส่วนหลัก 5 (Domain 5):

พัฒนาการด้านภาษา
(Language Development)

ส่วนหลัก 5 : พัฒนาการด้านภาษา

ส่วนย่อย (Sub-domain) :

5.1 การเข้าใจและการใช้ภาษา

(Language Comprehension and Usage)

ด้าน (Area) : 5.1.1 คำศัพท์ (Vocabulary)

หัวข้อที่ 28 สมรรถนะ (Competency) : เด็กสามารถรับรู้ เข้าใจ และใช้

คำศัพท์ได้ (Children are able to understand, and use vocabulary)

พฤติกรรมบ่งชี้ (Indicators)

307. นำคำที่ได้เรียนรู้ใหม่มาใช้ในชีวิตประจำวัน (3 ปี)
308. เลือกใช้คำศัพท์ต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องตามความหมายที่ต้องการ โดยเฉพาะคำที่ใช้ในกิจวัตร (เช่น แปรงฟัน อาบน้ำ สระผม กินข้าว) (4 ปี)
309. บอกคำที่มีความหมายตรงกันข้าม (เช่น มีด กับ สว่าง / ร้อน กับ หนาว / ซ้าย กับ ขวา / หอม กับเหม็น) (4 ปี)
310. ใช้คำที่แสดงตำแหน่ง แล่งที่ (เช่น ข้างหน้า หลัง บน ใต้ ใน นอก ข้างๆ ถัดไป ติดกัน ด้านหน้า ด้านหลัง ระหว่าง) (4 ปี)
311. บอกได้ว่าสิ่งใดหนักกว่าเมื่อยกของ 2 สิ่งเปรียบเทียบกัน (4 ปี)
312. บอกได้ว่าสิ่งใดอยู่ใกล้ สิ่งใดอยู่ไกล เมื่อเปรียบเทียบของ 2 สิ่งที่อยู่ระยะต่างกัน (5 ปี)
313. บอกคำที่มีความหมายเหมือนกัน (เช่น หมา กับ สุนัข / กิน กับ รับประทาน / ฉี่ กับ ปัสสาวะ / เยอะ กับ มาก) (5 ปี)
314. ถามความหมายของคำที่ตนไม่รู้ หรือไม่แน่ใจ (5 ปี)
315. ใช้คำที่แสดงคุณลักษณะเพื่ออธิบายรายละเอียดเพิ่มเติม (เช่น ตุ๊กตาสีชมพูสวยดี / เสื้อสีแดงตัวยาว / เดินช้าๆ / น้ำเย็น ฯลฯ) (5 ปี)
316. อธิบายคำง่าย ๆ ได้ (เช่น แมวเป็น.....) (5 ปี)

แนวแนะสำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครอง (Guidelines)

กิจวัตร

1. ขวนลูกคุยด้วยการออกเสียงที่มีอักขระชัดเจน โดยใช้คำต่างๆ ที่ถูกต้องและเหมาะสมในโอกาสที่ทำกิจวัตรหรือทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น ลูกกำลังอาบน้ำ เรากำลังใช้สบู่ถูตัวนะ เสร็จแล้วแม่จะเอาน้ำล้างให้หมดสบู่ เรากำลังสระผม แม่จะใส่น้ำยาสระผมหรือแชมพู ขณะรับประทานอาหาร ขวนลูกคุยว่าเรากำลังรับประทานกล้วยเดี่ยวเส้นใหญ่ ใส่ลูกชิ้นหมู ลูกกลม ๆ ขณะเล่นลูกบอลกับลูก พ่อจะโยนลูกรับให้ได้นะ คราวนี้จะกลิ้งบ้างละ ฯลฯ
2. เล่านิทานและ/หรืออ่านหนังสือให้ลูกฟังทุกวัน
3. ขวนลูกคุยและใช้คำที่แสดงตำแหน่ง แหล่งที่ เช่น กระจดาชอยู่บนโต๊ะ รองเท้าอยู่ใต้เก้าอี้ หม้ออยู่ในกรง แมวอยู่ในบ้าน จานอยู่ระหว่างซ้อนกับส้อม เอาช้อนวางไว้ข้างจาน เสื้อตัวนี้มีโบว์ด้านหน้า มีกระดุมด้านหลัง ฯลฯ
4. ขวนลูกคุยหรือเล่นเกมที่ใช้คำตรงกันข้าม เช่น เล็บสั้นเล็บยาว เสื้อแขนสั้นแขนยาว เล่นเกมบอกคำตรงข้าม เช่น ร้อน..หนาว อ้วน..ผอม หนัก..เบา ฯลฯ
5. ชี้ชวนให้ลูกรู้ว่าคำที่ใช้แทนกันได้ และชี้ให้เห็นว่าจะเลือกใช้คำใด เมื่อใด จึงจะเหมาะสม เช่น ดินกับเท้า กินกับรับประทาน เกือกกับรองเท้า หมากับสุนัข ฯลฯ

กิจกรรม

1. ขวนลูกคุยและใช้คำคุณศัพท์ที่เหมาะสม เช่น สี - กระจดาชสีแดง ลักษณะของผิว เช่น ถนนขรุขระ ชุดนอนที่เป็นผ้าแพรสีน้ําตาล ลักษณะรูปทรง เช่น มะนาว กล้วยตากแบน ลักษณะกลิ่น เช่น ดอกมะลิหอม ขยะเหม็น ลักษณะและสภาพของเสียง เช่น เพลงนี้เพราะ กลองเสียงดัง ฉิ่งเสียงแหลม ลักษณะของรส เช่น ขนมหวาน เกลือเค็ม ลักษณะของอุณหภูมิ เช่น อากาศร้อน น้ำเย็น ลักษณะของขนาด เช่น กระจเป้าขนาดใหญ่ ส้มลูกเล็ก ฯลฯ
2. ชี้ชวนให้ลูกอธิบายคำง่าย ๆ เช่น แมวเป็น...ไข่เจียวคือ...มะม่วงคือ... ฯลฯ
3. เปิดโอกาสให้ลูกถามคำที่ไม่รู้จัก ส่งเสริมให้ลูกกล้าถาม และตอบลูกให้มากที่สุด

ส่วนหลัก 5 : พัฒนาการด้านภาษา

ส่วนย่อย (Sub-domain) :

5.1 การเข้าใจและการใช้ภาษา

(Language Comprehension and Usage)

ด้าน (Area) : 5.1.2 การเรียงคำให้เป็นประโยค

(Syntax and Grammar)

หัวข้อที่ 29 สมรรถนะ (Competency) : เด็กแสดงพัฒนาการการใช้

ไวยากรณ์ และการเรียงคำให้เป็นประโยค (Children demonstrate development in using grammar and sentence structure)

5

พฤติกรรมบ่งชี้ (Indicators)

317. พูดเป็นประโยคที่มี 3-4 คำ โดยมีคำนามและคำกริยา (เช่น หนูจะหาแม่ / จะกินข้าว/ หนูอิ่มแล้ว / จะไปไหน) (3 ปี)
318. พูดเป็นประโยคที่มี 5-6 คำ ขึ้นไป อย่างถูกต้อง (เช่น แม่ไปซื้อของที่ตลาดนัด) (3 ปี)
319. อธิบาย เล่าเรื่อง โดยใช้อย่างน้อย 4 ประโยคต่อกันตามลำดับเหตุการณ์ (4 ปี)

แนวแนะสำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครอง (Guidelines)

กิจวัตร

1. ขวนลูกพูดคุยให้มาก เปิดโอกาสให้ลูกคุยให้มากที่สุด พูดคุยขณะรับประทานอาหาร ขณะเล่นหรือทำกิจกรรมกับลูก
2. ฟังลูกพูดให้จบ สนับสนุนให้ลูกได้อธิบาย ถามคำถามลูกอย่างต่อเนื่องด้วยความสนใจ อย่าขัดจังหวะขณะลูกกำลังเล่า
3. เวลาลูกพูดอะไรที่เป็นเชิงปฏิเสธ เช่น ไม่อยากรับประทาน ไม่อาบน้ำ ฯลฯ ก็อย่าด่วนตำหนิลูก ให้โอกาสลูกได้พูดอธิบายถึงความต้องการ ความรู้สึก และเหตุผลของเขาเอง และพูดหวานล่อมโดยไม่หลอกลูก และไม่ตีสอน
4. เมื่อลูกพูดเรียงลำดับคำในประโยคไม่ถูกต้อง ไม่ต้องเน้นหรือตำหนิว่าลูกพูดผิด ให้พ่อแม่พูดทวนสิ่งที่ลูกพูดด้วยประโยคที่ถูกต้อง โดยใช้น้ำเสียงธรรมดาที่ไม่เน้นตรงที่ลูกพูดผิด ฯลฯ
5. ส่งเสริมให้ลูกหรือซักถามเขาในเรื่องต่างๆ ที่เขาสนใจ และตอบคำถามของลูกให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยคำนึงถึงวัยของลูก ฯลฯ
6. เวลาลูกพูดซ้ำหรือดูเหมือนพูดไม่ทันความคิดของเขาเองอย่าขัดจังหวะหรือเร่งให้พูด แต่ให้เวลาเขาเพียงพอเพื่อให้พูดจนจบประโยค
7. เลือกหนังสือและนิทานที่มีการใช้ไวยากรณ์ และการเรียงคำให้เป็นประโยคที่ดีมาเล่าและอ่านให้ลูกฟัง

ส่วนหลัก 5 : พัฒนาการด้านภาษา

ส่วนย่อย (Sub-domain) :

5.1 การเข้าใจและการใช้ภาษา

(Language Comprehension and Usage)

ด้าน (Area) : 5.1.3 ความเข้าใจภาษา

(Comprehension)

หัวข้อที่ 30 สมรรถนะ (Competency) : เด็กสามารถแสดงพฤติกรรม

เข้าใจความหมายและจับใจความได้ จากการฟังภาษาพูด

(Children demonstrate language comprehension and concept understanding from speaking language)

5

พฤติกรรมบ่งชี้ (Indicators)

320. ทำตามคำสั่งหรือคำบอกที่มีลักษณะ 2 ขั้นตอนต่อเนื่องกันได้ (เช่น เอาถ้วยไปไว้ในอ่างหยิบเสื่อมาให้แม่) (3 ปี)
321. ทำตามคำสั่งหรือคำบอกที่มีลักษณะ 3 ขั้นตอนต่อเนื่องกันได้ (เช่น เอาถ้วยที่อยู่บนโต๊ะไปไว้ในอ่างแล้วกลับมาล้างที่) (3 ปี)
322. เมื่อมีผู้พูดด้วย ตอบสนองด้วยคำพูดหรือพฤติกรรมที่ตรงเรื่อง (เช่น ใครอยากดื่มน้ำยกมือขึ้น) (3 ปี)
323. ร่วมวงสนทนา มีส่วนร่วมทั้งเป็นผู้ฟังและผู้พูด โดยใช้ภาษาที่สื่อความได้อย่างเหมาะสม (3 ปี)
324. จับใจความเมื่อได้ฟังนิทานหรือเรื่องเล่า และเล่าต่อได้ด้วยคำพูดของตนเอง (5 ปี)
325. จับใจความได้ถูกต้อง ในเรื่องที่ฟัง และ/หรือดู แล้วพูดหรือถามคำถามที่เหมาะสมกับเรื่อง (5 ปี)

แนวแนะสำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครอง (Guidelines)

กิจวัตร

1. ให้ลูกได้มีส่วนร่วมในวงสนทนา ทั้งได้ฟังผู้อื่น และร่วมเสนอความคิดเห็น ผู้ใหญ่ต้องรับฟังด้วยความสนใจ และร่วมสนทนา หักผลัดกันพูดไปด้วย ฯลฯ

2. เล่านิทาน อ่านหนังสือ และ เล่าเรื่องให้ลูกฟัง ชวนลูกพูดคุย แล้วตั้งคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่เล่า ให้โอกาสลูกแสดงความเข้าใจในเรื่องที่ได้ฟัง และแสดงความคิดเห็น ฯลฯ

3. เปิดโอกาสให้ลูกได้เล่าเรื่องหรือนิทานโดยใช้คำพูดของตัวเอง (ไม่จำเป็นต้องตรงกับที่เขียนอยู่ในหนังสือ) ลูกอาจแต่งเติมเองได้ ฯลฯ

4. ให้ลูกมีโอกาสได้ทำตามคำสั่งหรือคำบอกที่มีขั้นตอนง่าย ๆ ในการปฏิบัติตนหรือในการทำงาน เช่น ก่อนรับประทานข้าว ต้องล้างมือ เช็ดมือให้แห้ง แล้วค่อยมานั่งโต๊ะรับประทานข้าวดีไหม ก่อนนอนเราควรล้างเท้าและเช็ดเท้าให้แห้ง หลังจากรับประทานข้าวแล้วเราค่อยเล่นดีไหม ฯลฯ

5. พ่อแม่ลูกพูดคุยกันด้วยภาษาที่สุภาพ

ส่วนหลัก 5 : พัฒนาการด้านภาษา

ส่วนย่อย (Sub-domain) :

5.2 การสื่อความหมาย (Communications)

ด้าน (Area) : 5.2.1 การสื่อความหมายด้วยภาษาพูด (Verbal Communication)

หัวข้อที่ 31 สมรรถนะ (Competency) : เด็กสามารถรับรู้และใช้ภาษาพูดสื่อความหมายได้ตรงตามความต้องการของตน (Children are able to understand and use speaking language properly according to their needs)

5

พฤติกรรมบ่งชี้ (Indicators)

326. ฟังนิทานหรือฟังคนอ่านหนังสือได้นาน 5 นาที (3 ปี)
327. บอกความต้องการ ความรู้สึก ความคิดเห็นของตนเองได้ (3 ปี)
328. ชอบฟังนิทานและพูดถึงบางตอนที่ชอบเป็นพิเศษบ่อยๆ (4 ปี)
329. ฟังเสียงพูด (น้ำเสียง) และบอกความแตกต่างของน้ำเสียงว่าผู้พูดมีความรู้สึก หรือมีความต้องการอย่างไร (เช่น พูดเสียงดัง เสียงดู เสียงขึ้นนม น้ำเสียงอ่อนโยน เสียงขู่) (4 ปี)
330. เล่าเรื่องเหตุการณ์ที่ตนมีประสบการณ์ให้ผู้อื่นฟังเข้าใจได้ (4 ปี)
331. เริ่มการสนทนาที่ต่อเนื่องด้วยคำถามหรือคำบอกเล่า (4 ปี)
332. พูดชัดถ้อยชัดคำ และอาจออกเสียงไม่ชัดในเสียง “ส” “ร” (4 ปี)
333. รู้จักปรับวิธีการสื่อความหมายด้วยภาษาพูด ให้เหมาะสมกับผู้ฟัง (เช่น พูดกับน้อง พูดกับครู พูดกับเพื่อน) (4 ปี)

แนวแนะสำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครอง (Guidelines)

กิจวัตร

1. เล่านิทานและอ่านหนังสือให้ลูกฟังอย่างสม่ำเสมอแล้วถามลูก เช่น ลูกชอบตอนไหนของเรื่อง ชอบตัวละครตัวใด เพราะอะไร หรือถามว่า มีคำอะไรที่ลูกไม่เข้าใจไหม ตอนไหนตื่นเต้นที่สุด ฯลฯ
2. เล่านิทานและอ่านหนังสือให้ลูกฟังโดยใช้น้ำเสียงแสดงความรู้สึกตามเรื่อง ขวนลูกพูดทำเสียงเลียนแบบเพื่อแสดงอารมณ์ความรู้สึกของตัวละคร หรือขณะดูการ์ตูนกับลูก ขวนลูกพูดคุยถึงการใช้น้ำเสียงเวลาพูดของตัวละคร ฯลฯ
3. ให้ลูกเล่าเรื่องหรือเหตุการณ์ต่างๆ ที่ประสบมาให้ฟัง เช่น วันนี้ไปบ้านคุณยายไปทำอะไรมาบ้าง ไปเจอใครมาบ้าง ลูกรู้สึกอย่างไร ที่โรงเรียนทำอะไรที่ชอบบ้างวันนี้ เดินจากบ้านไปโรงเรียนเห็นอะไรบ้าง ฯลฯ
4. เป็นแบบอย่างในการใช้คำพูดที่ถูกต้อง เช่น พูดสุภาพ พูดเหมาะกับโอกาส พูดออกเสียงชัดเจน เช่น ร ล ควบกล้ำ เมื่อลูกพูดยังไม่ชัด ไม่ต้องตำหนิตันที แต่พ่อแม่อาจพูดทวนให้ถูกต้องโดยให้ลูกได้ยิน
5. เปิดโอกาสให้ลูกพูดแสดงความต้องการของตนเองได้ เช่น อยากเล่นเกมนี้ เกมนี้ อยากต่อของเล่น หิวน้ำ อยากไปห้องน้ำ ฯลฯ
6. คอยสังเกตถ้าลูกดูเหมือนว่าไม่เข้าใจคำหนึ่งคำใด หรือประโยคหนึ่งประโยคใด โดยลองถามลูกดูได้ แต่อย่าทำเสียงเป็นเชิงตรวจสอบลูก ฯลฯ

ส่วนหลัก 5 : พัฒนาการด้านภาษา

ส่วนย่อย (Sub-domain) :

5.2 การสื่อความหมาย (Communications)

ด้าน (Area) : 5.2.2 การสื่อความหมายด้วยท่าทาง และ
สัญลักษณ์ (Non-verbal Communication)

หัวข้อที่ 32 สมรรถนะ (Competency) : เด็กสามารถสื่อความหมายอย่างมีประสิทธิภาพด้วยสีหน้า ท่าทางและสัญลักษณ์ (Children are able to communicate with facial expression, gestures and symbols efficiently)

พฤติกรรมบ่งชี้ (Indicators)

334. ทำตามคำสั่งที่เป็นท่าทางของผู้ใหญ่ได้ (เช่น เดินไปหาเมื่อผู้ใหญ่กวักมือ) (3 ปี)
335. ทำท่าทางต่าง ๆ เพื่อสื่อความหมาย (เช่น ยิ้มทักทาย ส่ายหน้าเพื่อปฏิเสธ ยกมือเพื่อขออนุญาต) (3 ปี)
336. บอกความรู้สึกของผู้อื่นเมื่อเห็นสีหน้า ท่าทาง (เช่น โกรธ กลัว ตกใจ เสียใจ ดีใจ) (4 ปี)
337. บอกความหมายหรือสิ่งที่ควรทำเมื่อเห็นสัญญาณ หรือสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในชีวิตประจำวัน (เช่น สัญญาณจราจร ไฟเขียว ไฟแดง ทางม้าลาย ป้ายบอกห้องน้ำหญิง/ชาย) (4 ปี)
338. วาดรูปหรือเลือกรูปเพื่อสื่อความหมายโดยใช้สัญลักษณ์ (เช่น วาดรูปสัญลักษณ์แสดงอารมณ์ต่างๆ เช่น ความรัก) (4 ปี)

Domain 5 : Language Development

แนวแนะสำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครอง (Guidelines)

กิจวัตร

1. ชวนลูกสังเกตสีหน้า ท่าทาง ของผู้คนที่แสดงความรู้สึกที่ต่างกัน เช่น ชวนลูกสังเกตสีหน้าเวลาคุณตาอารมณ์ดี หรือเวลาคุณยายดู หรือโกรธ จะแสดงออกอย่างไร หรือการแสดงอารมณ์ต่าง ๆ ของเพื่อนหรือผู้ที่อยู่ใกล้ ๆ ฯลฯ

2. พ่อแม่เป็นแบบอย่างที่ดีในการแสดงความเคารพ เช่น พระศาสนาของแต่ละศาสนา (สิ่งศักดิ์สิทธิ์)หรือผู้ใหญ่ ด้วยกิริยาที่เหมาะสมกับบุคคลและสถานที่ เช่น กราบพระ และการแสดงความเคารพสักการะตามหลักทางศาสนาทุกศาสนา ไหว้ผู้ใหญ่ หรือยืนตรงเคารพธงชาติ ฯลฯ

3. อธิบายและชี้ชวนให้สังเกตสัญญาณ สัญลักษณ์ต่างๆ ที่ใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น สัญญาณไฟจราจร ทางม้าลาย ป้ายห้องน้ำชาย - หญิง ป้ายห้ามเข้า ป้ายพื้นลื่น ป้ายห้ามสูบบุหรี่ ป้ายห้ามส่งเสียงดัง ป้ายทางออก ฯลฯ

กิจกรรม

1. เล่นเกมทายคำจากท่าทาง เช่น บ้ายบาย กวักมือ ทำท่าทางโกรธ หรือเล่นเกมกับสติ๊กเกอร์แสดงอารมณ์ต่างๆ ดูภาพคนที่แสดงท่าทางหรือสีหน้าในหนังสือหรือสื่อต่าง ๆ

2. ให้หัดใช้สัญลักษณ์ต่างๆประกอบการวาดรูป เช่น หน้ยิ้ม หัวใจ ฯลฯ หรืออื่นๆ ที่ลูกคิดได้เอง

3. เปิดโอกาสให้เล่นเกมร่วมกับเด็ก ๆ ด้วยกัน โดยให้ทายจากท่าทางว่ามีความหมายหรือพยายามจะสื่ออะไร เป็นต้น

4. หาภาพที่แสดงถึงท่าทาง หรือสถานการณ์ต่างๆ แล้วพ่อแม่ลูกเล่าเรื่องจากภาพหรือช่วยกันหาทางออกของท่าทาง หรือสถานการณ์นั้นๆ

ส่วนหลัก 5 : พัฒนาการด้านภาษา

ส่วนย่อย (Sub-domain) :

5.3 การอ่านและการเขียน (Literacy)

ด้าน (Area) : 5.3.1 การอ่าน (Reading)

หัวข้อที่ 33 สมรรถนะ (Competency) : เด็กสามารถบ่งชี้และออกเสียง

ตัวพยัญชนะ และคำง่ายๆได้

(Children are able to identify and pronounce letters, and simple words)

5

พฤติกรรมบ่งชี้ (Indicators)

339. หยิบหนังสือมาพลิกดู และทำท่าอ่านหนังสือ (3 ปี)
340. เปิดหนังสือที่มีภาพประกอบโดยไม่กลับหัว (3 ปี)
341. เปิดหนังสือที่มีภาพจากหน้าไปหลัง (3 ปี)
342. กวาดสายตาและใช้นิ้วชี้จากซ้ายไปขวาเมื่อเปิดหนังสือและทำท่าอ่าน (4 ปี)
343. เปิดหนังสือที่มีภาพจากหน้าแรกเรียงลำดับไปยังหน้าสุดท้าย (4 ปี)
344. บอกได้ว่าตัวใดเป็นตัวเลขและตัวใดเป็นตัวหนังสือ (4 ปี)
345. ถามคำหรือชื่อบนสิ่งของที่ใช้ในชีวิตประจำวัน (เช่น ชื่อหนังสือบนปก ชื่อบนกล่องนม/ ขนมห) (4 ปี)
346. ชี้ ตัวพยัญชนะได้ 5 ตัว เมื่อถาม (เช่น ก, ไก่, อยู่ที่ไหน / ชี้ตัว ข, ข้าง) (5 ปี)
347. อ่านออกเสียงพยัญชนะได้ 5 ตัว (เช่น เมื่อชี้ ตัว ก ก็อ่านได้ว่า กอ หรือ กอ ไก่) (5 ปี)
348. อ่านออกเสียงพยัญชนะได้ถูกต้องเป็นส่วนใหญ่ (5 ปี)
349. ชี้บอกพยัญชนะที่จำได้ในคำต่างๆ อย่างน้อย 10 ตัว (5 ปี)
350. อ่านทีละบรรทัดจากบนลงมาล่าง โดยไม่เน้นการอ่านถูกต้อง (5 ปี)
351. ชี้ชื่อหรือชื่อเล่นของตนเองที่เป็นตัวพิมพ์ / ตัวเขียนบรรจงได้ (5 ปี)
352. อ่านคำง่ายๆ หรือชื่อตนเองได้ (เช่น ชื่อเล่นหรือชื่อจริงของตนเอง หรือคำว่า หมา บ้าน พ่อ แม่) (5 ปี)

Domain 5 : Language Development

353. ถามเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของข้อความที่พิมพ์หรือเขียน (เช่น จดหมาย หนังสือ พิมพ์ ฉลากต่างๆ) (5 ปี)
354. บอกประเภทสิ่งพิมพ์ต่างๆ ที่พบเห็น อย่างน้อย 2 ประเภท (เช่น หนังสือพิมพ์ ใบโฆษณา หนังสือนิทาน หนังสือการ์ตูน) (5 ปี)
355. บอกชื่อหนังสือที่ตนชอบได้อย่างน้อย 2 เรื่อง (เช่น หนูน้อยหมวกแดง ลูกหมีเล่นกับพ่อหมู 3 ตัว) (5 ปี)
356. พูดให้ความเห็นเกี่ยวกับเรื่องราวในหนังสือที่มีภาพประกอบที่ตนอ่าน ว่าชอบ ไม่ชอบ หรือ สนใจส่วนไหนของเรื่อง (5 ปี)
357. อ่านหนังสือที่มีภาพอย่างต่อเนื่องจนจบ และเล่าได้ว่าเป็นเรื่องอะไร (5 ปี)

แนวแนะสำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครอง (Guidelines)

กิจวัตร

1. จัดที่ในมุมหนึ่งมุมใดของบ้านให้เหมาะกับการอ่านหนังสือ แบ่งส่วนสำหรับวางหนังสือของลูก และจัดให้มีหนังสือสำหรับลูกได้อ่านเล่นให้หลากหลาย โดยให้ลูกหยิบเองและวางคืนได้ง่าย

2. จัดให้มีช่วงเวลาให้อ่านหนังสือด้วยตัวเองหรืออ่านกับผู้ใหญ่ เช่น ก่อนนอน หลังอาบน้ำ เวลาว่าง วันหยุดสุดสัปดาห์ ฯลฯ

3. แนะนำลูกในการหยิบ การไขและเก็บหนังสืออย่างทะนุถนอม และให้รู้จักวิธีจับหนังสือเปิดหนังสือ

4. ชวนลูกอ่านคำที่เห็นตามทีต่างๆ ในชีวิตประจำวัน เช่น อ่านป้ายโฆษณา ป้ายประกาศ ชื่อร้าน หรือป้ายทางด่วนที่ผ่านเป็นประจำ ป้ายถนน ป้ายชอย ฯลฯ สร้างบรรยากาศให้รู้จักรักและสนใจการอ่าน

ส่วนหลัก 5 : พัฒนาการด้านภาษา

กิจกรรม

1. ให้ลูกสังเกตว่าขณะพ่อแม่อ่านนิทานให้ฟัง จะอ่านจากซ้ายไปขวา บนลงล่าง ด้วยการลากนิ้วไปตามตัวหนังสือขณะอ่าน และชวนให้ลูกเอานิ้วชี้ตัวหนังสือไปด้วยขณะที่ลูกอ่านหนังสือ

2. ชี้ชวนลูกให้รู้จักตัวพยัญชนะ แล้วเล่นเกมหาตัวพยัญชนะตามคำสั่ง ผลัดกันเป็นคนออกคำสั่ง และเป็นคนหาตัวพยัญชนะ ทั้งจากบัตรตัวพยัญชนะ หรือพยัญชนะที่ปรากฏในที่ต่างๆ เช่น บนห่อขนม บนกล่องของเล่น โยงโยให้เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างตัวอักษรต่างๆ กับภาษาพูด ฯลฯ

3. หมั่นพาลูกไปร้านหนังสือ หรือไปห้องสมุดด้วยกัน เพื่อเลือกซื้อหนังสือ หรือเลือกหนังสืออ่าน หรือชักชวนกันให้พกพาหนังสือติดตัวไปด้วยเวลาไปไหนด้วยกันเพื่อมีเวลาดูภาพและอ่านหนังสือด้วยกัน

4. เล่นเกมอ่านบัตรคำที่มีภาพและไม่มีภาพประกอบ เพื่อช่วยในการสื่อความหมาย

5. พ่อแม่แสดงการชื่นชมลูกทุกครั้งที่ถูกพูดคำหรือประโยคใหม่ๆ หรือที่ยากๆ

5

Domain 5 : Language Development

ส่วนย่อย (Sub-domain) :

5.3 การอ่านและการเขียน (Literacy)

ด้าน (Area) : 5.3.2 การเขียน (Writing)

หัวข้อที่ 34 สมรรถนะ (Competency) : เด็กสามารถเขียนตัวอักษร

และคำง่าย ๆ ได้

(Children are able to write letters, and simple words)

พฤติกรรมบ่งชี้ (Indicators)

358. ร่วมเล่นเกมการเขียนตัวอักษรด้วยนิ้วในอากาศ (3 ปี)
359. ขอให้ผู้ใหญ่เขียนคำที่ต้องการให้ดู (4 ปี)
360. ขีดเขียนเส้นลักษณะต่างๆ ตามต้นแบบที่เห็นโดยมีผู้ใหญ่ช่วยแนะ (เช่น เส้นตรง เส้นเฉียง โค้ง หยัก คลื่น) (4 ปี)
361. ขีดเขียนเส้นลักษณะต่างๆ ตามต้นแบบ ที่เห็นด้วยตนเอง (เช่น เส้นตรง เส้นเฉียง โค้ง หยัก คลื่น) (5 ปี)
362. เขียนคำง่ายๆ ตามต้นแบบ (เช่น แม่ กา งู) (5 ปี)
363. บอกความแตกต่างของชุดพยัญชนะที่คล้ายกัน (เช่น ก ฅ ฌ / ข ฃ / บ ป ฝ / พ ฟ พ) (5 ปี)
364. เขียนชื่อตนเองหรือชื่อเล่น (ผิดได้บ้าง) (5 ปี)
365. เขียนชื่อพ่อแม่ หรือชื่อเพื่อน (ผิดได้บ้าง) (5 ปี)
366. เขียนตัวอักษรง่ายๆ บางตัวได้ ตามคำบอก อย่างน้อย 5 ตัว (เช่น ก ข ค ง) (5 ปี)
367. เขียนประโยคง่ายๆ (ที่มีคำประธาน กริยา เป็นอย่างน้อย เช่น นกบิน พ่อกินข้าว) (5 ปี)
368. วาดรูป และเขียนคำที่เหมาะสม (เช่น ในบัตรอวยพรต่างๆ เช่น วันพ่อ วันแม่ ปีใหม่) (5 ปี)
369. เขียน อธิบายสิ่งที่ตนวาดหรือเขียนให้ผู้อื่นเข้าใจได้ (5 ปี)

ส่วนหลัก 5 : พัฒนาการด้านภาษา

แนวแนะสำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครอง (Guidelines)

กิจวัตร

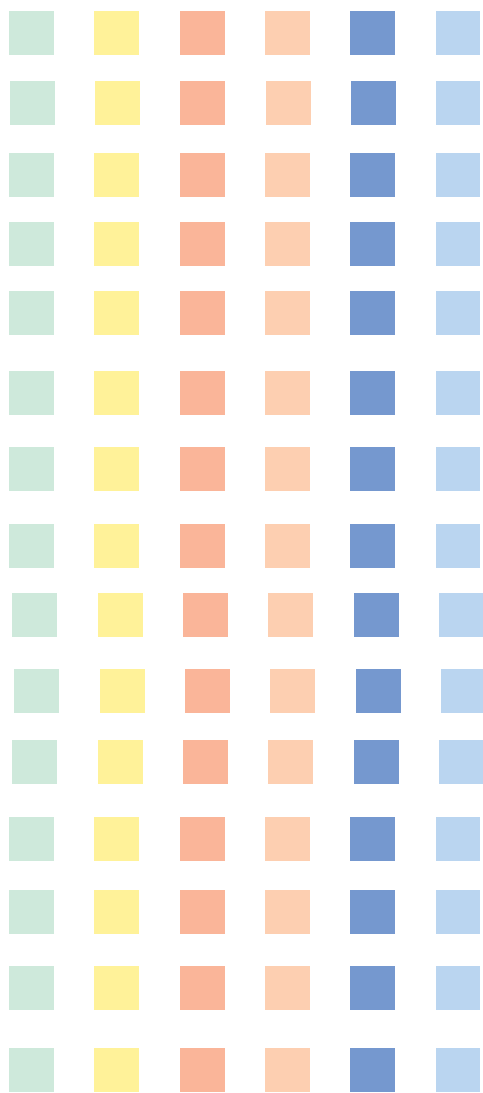
1. จัดโต๊ะขนาดที่เหมาะสมกับลูกสำหรับนั่งขีดเขียนเล่น มีกระดาษ ดินสอ ฯลฯ ที่หยิบใช้ได้สะดวก และให้โอกาสลูกใช้โต๊ะและอุปกรณ์การเขียนจนเกิดความเคยชิน
2. ให้ความสนใจกับสิ่งที่ลูกเขียน ให้ลูกรู้สึกรักและสนุกกับการเขียน เขียนผิดบ้าง ถูกบ้างก็ไม่ใช่ไร โดยถือเป็นการเริ่มต้นให้เกิดความรู้สึกอยากเขียน การตำหนิบ่อยๆ จะทำให้ลูกเสียกำลังใจ และหมดความสนุกหรือไม่อยากเขียน

กิจกรรม

1. เขียนคำที่ลูกต้องการให้เขียน เช่น ชื่อของลูก หรือเขียนคำตามที่ลูกบอก ผู้ใหญ่ควรจับดินสอให้ถูกต้องและเขียนให้ชัดเจน ตัวโต เพื่อลูกจะได้สังเกตวิธีการจับดินสอ และการลากเส้น แล้วชวนให้ลูกทดลองเขียนตามแบบที่เขียนให้ดู คอยช่วยเรื่องการจับดินสอ แต่ไม่ต้องบังคับหรือฝืนใจลูกจนเกินไป
2. ชี้ชวนให้ลูกสังเกตว่าตัวหนังสือที่คล้ายกัน เหมือนและต่างกันอย่างไร ชี้ชวนให้ลูกสังเกตคำที่มีตัวหนังสือที่เหมือนกับชื่อของลูก เช่น ลูกชื่อ แนน เมื่อเห็นคำว่า นก ก็บอกลูกว่า นก กับแนน ก็มี น..หนู เหมือนกัน เป็นต้น
3. เล่นเกมเขียนตัวอักษร ตัวเลข หรือคำต่างๆ ที่เหมาะสมกับวัย
4. ให้ลูกเล่นเขียนตัวอักษร หรือตัวเลขในอากาศ แล้วลองเขียนในกระดาษด้วย
5. ให้ลูกร่วมกันทำบัตรอวยพรเนื่องในโอกาสต่างๆ คิดคำเขียนคำด้วยกัน เขียนบันทึกช่วยจำ เช่น อยู่อาศัยดินสอเพื่อน แล้ววาดรูปดินสอไว้ ฯลฯ
6. พ่อแม่ลูกมีสมุดบันทึกส่วนตัวเพื่อเขียนหรือวาดรูป เพื่อบันทึกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

ในแต่ละวัน

ส่วนหลัก 6 (Domain 6): พัฒนาการด้านจริยธรรม (Moral Development)

ส่วนหลัก 6 : พัฒนาการด้านจริยธรรม

ส่วนย่อย (Sub-domain) :

6.1 การมีวินัยในตนเอง (Self-Discipline)

หัวข้อที่ 35 สมรรถนะ (Competency) : เด็กสามารถแสดงพฤติกรรม

ควบคุมตนเอง (Children demonstrate self-control)

พฤติกรรมบ่งชี้ (Indicators)

370. ให้ความร่วมมือในการทำกิจวัตรเพื่อให้ไปโรงเรียนทัน (3 ปี)
371. ไม่แสดงความก้าวร้าวด้วยการทำร้ายตนเอง หรือทำลายข้าวของตนเอง โดยผู้ใหญ่ช่วยเหลือแนะนำให้มีพฤติกรรมที่เหมาะสม (3 ปี)
372. ไม่แสดงความก้าวร้าวต่อคน สัตว์ สิ่งของ และรู้จักระงับความก้าวร้าวของตนเองได้ (3 ปี)
373. เชื่อฟังและปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน (เช่น ขออนุญาตไปห้องน้ำ ไม่พูดแซงครู ฯลฯ) (3 ปี)
374. ทำตามกฎกติกาเมื่อเล่นเกม (3 ปี)
375. ออดทนรอคอยที่จะได้สิ่งที่ต้องการ (เช่น ทำงานจนเสร็จแล้วจึงไปเล่น รอรับของโดยไม่แย่งของจากมือ) (3 ปี)
376. เข้าแถวตามลำดับก่อนหลังโดยไม่แซงคิว (3 ปี)
377. ทำตามธรรมเนียมของบ้าน (เช่น ถอดรองเท้าก่อนเข้าบ้าน / ไม่กินอาหารในห้องนอน / ไปลามาไหว้) (3 ปี)
378. ทำตามสัญญาหรือข้อตกลงง่ายๆ (3 ปี)
379. ทำตามคำแนะนำและคำขอร้องของพ่อแม่ ญาติผู้ใหญ่ (3 ปี)
380. ทำตามคำแนะนำและคำขอร้องของครู (3 ปี)
381. แสดงความรับผิดชอบโดยทำสิ่งที่ได้รับมอบให้ทำในระยะสั้นๆ (เช่น จัดเรียงรองเท้าจัดโต๊ะ แจกสมุด) (3 ปี)

Domain 6 : Moral Development

382. แสดงความรับผิดชอบโดยทำสิ่งที่ได้รับมอบให้ทำในวันถัดไป (เช่น ให้เอาใบไม้ รูปครอบครัวมาจากบ้าน) (3 ปี)
383. ควบคุมตนเองให้ทำงานจนเสร็จ แม้ว่าจะมีสิ่งรบกวนให้ไปทำอย่างอื่น (เช่น เพื่อนชวนไปเล่น / เสียงเพื่อนคุย / เสียงโทรทัศน์) (4 ปี)

แนวแนะสำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครอง (Guidelines)

กิจวัตร

1. ค่อยๆ เสริมลูกเวลาแสดงพฤติกรรมที่ดีและถูกต้อง ด้วยการพูดสนับสนุน ให้กำลังใจ หรือชมเชย เช่น การควบคุมตนเองให้ทำงานจนแล้วเสร็จแม้มีสิ่งรบกวน
2. พ่อแม่ต้องทำตามข้อตกลงโดยใช้วิธีคุยกัน เพื่อให้เข้าใจตรงกัน หรือสัญญาที่ให้ไว้กับลูก และดูแลให้ลูกรักษาสัญญาที่ให้ไว้เช่นกัน
3. พ่อแม่เป็นแบบอย่างที่ดีในการควบคุมอารมณ์ของตนเอง ต้องพูดจาไพเราะ พูดจากรู้กาลเทศะ และพูดจามีหางเสียง ไม่แสดงความก้าวร้าว ไม่ว่าจะแสดงกับคน สัตว์ สิ่งของ ฯลฯ
4. สนับสนุนให้ลูกรับผิดชอบทำงานให้แล้วเสร็จ ด้วยการให้กำลังใจหรือชมเชย
5. ให้ลูกมีโอกาสได้รับผิดชอบงานบ้านในส่วนที่สามารถจะทำได้ และให้ลูกมีโอกาสร่วมมือในการปฏิบัติกิจวัตรหรือกิจกรรมของลูกเอง
6. ฝึกฝนให้ลูกรู้จักหัดรอคอยทีละน้อย และเพิ่มระยะเวลาของการรอคอย เช่น สามารถคอยถึง “พรุ่งนี้” ได้ เป็นต้น
7. พ่อแม่สังเกตและเรียนรู้ทักษะเพิ่มเติมเมื่อมีโอกาส สำหรับใช้กับลูกเมื่อลูกไม่สามารถควบคุมตนเองได้ โดยใช้หลัก เช่น ต้องใจเย็น ค่อยๆ พูดจากับลูก หรือให้ลูกได้ผ่อนคลายอารมณ์สักระยะเวลาหนึ่งก่อนที่จะเข้าแทรกแซง หรือไม่พยายามเรียกร้องหรือสั่งให้ลูกหยุดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ทันที ทั้งๆ ที่ทราบว่าลูกก็ทำไม่ได้ ฯลฯ
8. พ่อแม่ต้องไม่จุกจิกขี้นุ่น พูดจาช้าช้าก ทั้งๆ ที่เป็นผลกับลูก แต่ต้องช่วยเสริมให้กำลังใจ และดึงความสนใจของลูกไปในทางพฤติกรรมด้านบวก (คือที่พึงประสงค์)
9. แยกลูกออกจากภาวะที่เป็นปัญหาและสิ่งแวดล้อมที่กระตุ้นให้ลูกเกิดอารมณ์หงุดหงิดและโกรธ

ส่วนหลัก 6 : พัฒนาการด้านจริยธรรม

ส่วนย่อย (Sub-domain) :

6.2 การพัฒนาเกี่ยวกับความรู้สึคดีชอบชั่วดี (Moral Development)

หัวข้อที่ 36 สมรรถนะ (Competency) : เด็กสามารถแสดงพฤติกรรม

สะท้อนความเข้าใจเกี่ยวกับการกระทำใดถูกหรือผิด

(Children behave reflecting understanding of morality)

พฤติกรรมบ่งชี้ (Indicators)

384. แสดงความอ่อนโยนต่อเพื่อนและสัตว์ (เช่น ให้อาหารสัตว์ / สัมผัสอย่างอ่อนโยน / ปรกอบเพื่อน / ช่วยเพื่อนที่ทกลง) (3 ปี)
385. ไม่เอาของคนอื่นมาเป็นของตน (ความสามารถนี้ค่อยเป็นค่อยไปตามระดับอายุ เช่น เก็บของเพื่อนได้เอาไปคืนเพื่อนหรือครู ไม่หยิบของจากร้านค้าโดยไม่ซื้อ) (3 ปี)
386. ไม่ก้าวร้าว แกล้งหรือทำร้ายคนและสัตว์อื่น และไม่ทำลายสิ่งของต่างๆ (3 ปี)
387. กินหรือใช้สิ่งต่างๆ ตามคุณค่าหรือประโยชน์ ไม่ทิ้งขว้างให้สิ้นเปลือง หรือเลือกตามความแพงที่ฟังเพื่อตามโฆษณา โดยมีผู้ใหญ่แนะนำ (3 ปี)
388. แสดงความรักและมีน้ำใจต่อพ่อแม่ ญาติ พี่น้อง ด้วยตนเอง (เช่น แบ่งของที่ชอบให้ช่วยถือของ หรือหยิบของที่ใช้ประจำให้ โดยไม่ต้องขอ) (3 ปี)
389. แสดงความชื่นชมในความสามารถ ผลงานหรือความสำเร็จของผู้อื่น โดยมีผู้ใหญ่ช่วยแนะนำ (เช่น เอ่ยชม ตบมือ) (3 ปี)
390. บอกได้ว่าการทำร้ายคนหรือสัตว์ในนิทานหรือเหตุการณ์ที่พบเห็นเป็นสิ่งไม่ดี (4 ปี)
391. พฤติกรรมหรือภาษาที่สะท้อนความรู้สึคดีชอบชั่วดี (5 ปี)
392. แสดงความชื่นชมในความสามารถ ผลงานหรือความสำเร็จของผู้อื่น ด้วยตนเอง (เช่น เอ่ยชม ตบมือ) (5 ปี)
393. ภูมิใจและเลือกที่จะทำในสิ่งที่ดี มีประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม (เช่น ช่วยแม่ทำงานบ้าน พุดจาไฟระย้า ขยัน ประหยัด) (5 ปี)

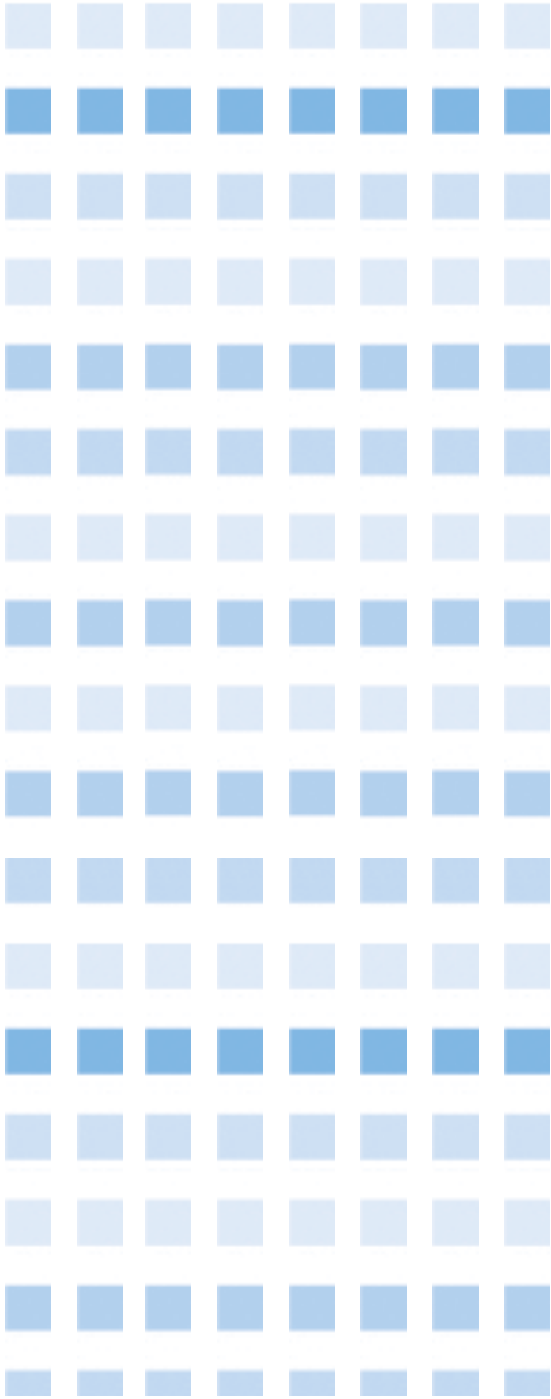
แนวแนะสำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครอง (Guidelines)

กิจวัตร

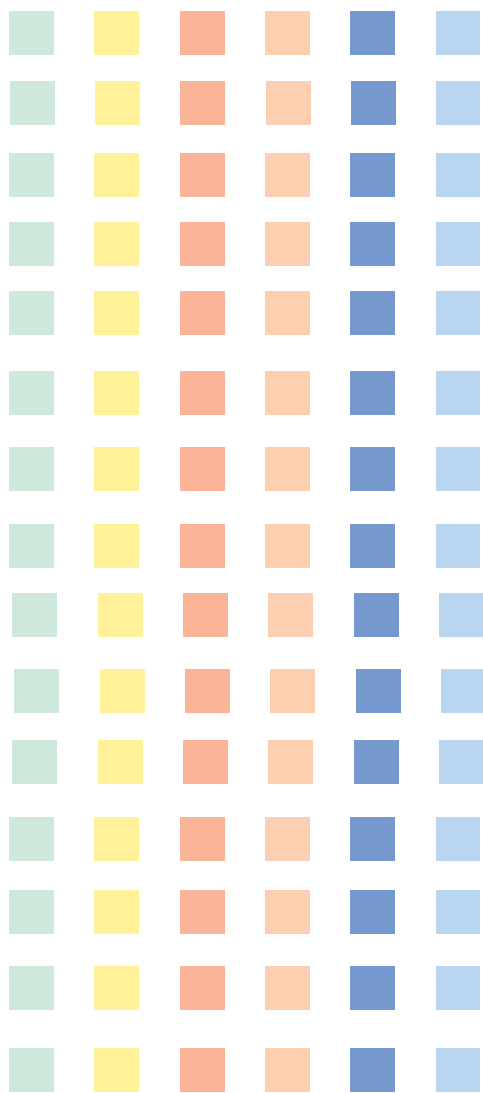
1. อ่านนิทานหรือพูดคุยถึงเหตุการณ์ หรือเรื่องราวที่เกิดขึ้นแล้วชวนลูกพูดคุยถึงสิ่งที่ควรทำและไม่ควรทำ อะไรดี อะไรไม่ดี หรือมีผลอย่างไรถ้าทำหรือไม่ทำ และการกระทำเช่นไรที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและคนอื่นในสังคม ฯลฯ
2. พ่อแม่เป็นแบบอย่างที่ดี และแนะนำลูกให้ปฏิบัติตนในสิ่งที่ดี เช่น ไม่พูดปด ไม่เอาของคนอื่นมาเป็นของตน ไม่ทำร้ายสัตว์ ไม่หลอกลวง ฯลฯ
3. ชวนให้ลูกเล่าถึงพฤติกรรมที่กระทำที่สะท้อนถึงการทำความดี เช่น ช่วยแม่ถือของ ช่วยครูจัดโต๊ะ ให้อาหารปลา ฯลฯ
4. ส่งเสริมให้ลูกเล่าพฤติกรรมที่ดีของตนเอง ของเพื่อน และของผู้อื่น หรือให้พ่อแม่สนทนากับลูกเกี่ยวกับนามธรรมอื่นๆ ที่ลูกสามารถเข้าใจได้ตามวัย รวมทั้งคำว่า “ความดี” “ความซื่อสัตย์” “ความเมตตา” เป็นต้น
5. บอกเล่า คุยกับลูกถึงการตัดสินใจในการเลือกซื้อ เลือกใช้ เลือกรับประทาน ตามคุณค่าและประโยชน์ ไม่สิ้นเปลือง ไม่ฟุ้งเฟ้อตามโฆษณา หรือตามกระแส
6. พ่อแม่เป็นแบบอย่าง แล้วชวนลูกให้ชื่นชมความสำเร็จของคนอื่น
7. พ่อแม่เป็นแบบอย่างในการไม่พูดคำหยาบ ไม่ให้ร้ายผู้อื่น และหากพบลูกมีพฤติกรรมดังกล่าวก็ให้คำแนะนำ แล้วชวนลูกพูดคุยถึงสิ่งที่ควรทำที่เป็นรูปธรรม
8. พ่อแม่เป็นตัวอย่างการใช้ชีวิตอย่างไม่ยึดติดกับวัตถุหรือเงิน ให้ความสำคัญกับคุณค่าของคนมากกว่า

กิจกรรม

1. พ่อแม่พูดถึงความผิดพลาดที่ผ่านมา ทั้งในเรื่องจริง และเรื่องนิทาน หรือเรื่องเล่าเหตุการณ์ต่างๆ แล้วสะท้อนถึงความรู้สึกเสียใจต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และบทเรียนที่สมควรเรียนรู้และเรื่องที่เกี่ยวข้องกันได้
2. พ่อแม่พาลูกเข้าวัดเพื่อทำกิจกรรมทางศาสนาอย่างสม่ำเสมอ

ส่วนหลัก 7 (Domain 7): พัฒนาการด้านการสร้างสรรค์ (Creative Development)

ส่วนหลัก 7 : พัฒนาการด้านการสร้างสรรค์

ส่วนย่อย (Sub-domain) :

7.1 ศิลปะการแสดง (Performing Arts)

ด้าน (Area) : 7.1.1 ดนตรีและการเต้นตามดนตรี

(Music and Dance)

หัวข้อที่ 37 สมรรถนะ (Competency) : เด็กสามารถแสดงพฤติกรรมทาง

ดนตรี และเคลื่อนไหวตามดนตรี

(Children are able to perform musical activities and move with music)

พฤติกรรมบ่งชี้ (Indicators)

394. สนใจด้วยการตั้งใจฟังเพลง หรือดนตรี (3 ปี)
395. ร้องเพลงได้บางตอน โดยมีผู้ใหญ่ช่วย (3 ปี)
396. เล่นเครื่องดนตรี หรือเครื่องเคาะจังหวะแบบง่าย ๆ (3 ปี)
397. ร้องเพลงพร้อมกับเพื่อนหรือผู้ใหญ่ (3 ปี)
398. ร้องเพลงกับเพื่อน ๆ หรือร้องเป็นกลุ่มอย่างถูกจังหวะ (3 ปี)
399. ทำเสียงดนตรี ด้วยเสียงของตนเอง หรือจากอุปกรณ์ (เช่น ตีกลอง เคาะกระป๋อง เขย่ากลองใส่ทราย ที่ทำเองหรือผู้ใหญ่ช่วยทำ ฯลฯ) (3 ปี)
400. ทำท่าทางตามจินตนาการประกอบดนตรีด้วยตนเองได้ (3 ปี)
401. เต้นหรือเคลื่อนไหวร่างกายตามที่ช่วยกันกำหนดสอดคล้องกับดนตรีและเนื้อเพลง (3 ปี)
402. บอกได้ว่าเพลง 2 เพลงจังหวะต่างกัน (เช่น เพลงช้า เพลงเร็ว) (4 ปี)
403. รำหรือเต้นกับดนตรีท้องถิ่น (เช่น รำวง รำไทย เต้นระบำพื้นเมือง) (4 ปี)
404. สร้างทำนองและเนื้อเพลงเองได้ หรือใช้ทำนองที่รู้จักแต่งเนื้อใหม่ (5 ปี)
405. บอกชื่อเพลงที่ตนเองชอบได้ อย่างน้อย 5 เพลง (5 ปี)

Domain 7 : Creative Development

แนวแนะสำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครอง (Guidelines)

กิจวัตร

1. ชื่นชมลูกและให้กำลังใจเมื่อลูกกล้าแสดงออกด้านดนตรี โดยให้เป็นไปตามวัย
2. เมื่อลูกแสดงความสนใจในการแสดง หรือเครื่องดนตรีประเภทใดพ่อแม่ควรสนับสนุน
3. พ่อแม่จัดหาเพลง หรือคาราโอเกะเพลงที่ดีมาร้องร่วมกันกับลูก

กิจกรรม

1. ฟังเพลง ร้องเพลง เล่นเครื่องดนตรี เต้นระบำรำฟ้อนกันในบ้าน โดยให้โอกาสลูกได้รับฟังเพลง และดนตรีหลายประเภท ได้ร้องเพลงต่างๆ รวมทั้งเพลงสำหรับลูก มีเพลงหรือดนตรีให้ลูกได้เต้นระบำรำฟ้อนตามจินตนาการของตน
2. พาลูกไปฟังเพลง ชมการแสดงดนตรีที่เหมาะสมสำหรับลูก แนะนำเครื่องดนตรีต่างๆ ให้ลูกรู้จัก ให้ลูกมีโอกาสได้ฟังเสียงเครื่องดนตรีต่างๆ
3. ส่งเสริมให้ลูกมีโอกาสได้ร้องรำทำเพลงต่อหน้าผู้ชม ชื่นชมและให้กำลังใจลูก
4. ให้โอกาสลูกฮัมเพลง นำเนื้อร้องใหม่ (แต่งเองก็ได้) มาเล่นในทำนองที่รู้จักแล้ว แต่งทำนองเพลงง่ายๆ ได้เอง โดยอาจใช้เนื้อร้องที่ลูกคุ้นเคยอยู่แล้ว เป็นต้น
5. พ่อแม่ชวนลูกคุยเกี่ยวกับเรื่องเพลง ดนตรี และการระบำรำฟ้อนต่างๆ และให้ลูกแสดงความคิดเห็นว่าชอบอะไร ไม่ชอบอะไร เพราะอะไร เป็นต้น

ส่วนหลัก 7 : พัฒนาการด้านการสร้างสรรค์

ส่วนย่อย (Sub-domain) :

7.1 ศิลปะการแสดง (Performing Arts)

ด้าน (Area) : 7.1.2 ศิลปะการละคร (Dramatic Arts)

หัวข้อที่ 38 สมรรถนะ (Competency) : เด็กสามารถแสดงพฤติกรรมสมทางศิลปะการละคร

(Children are able to perform in dramatic arts activities)

พฤติกรรมบ่งชี้ (Indicators)

406. แสดงท่าทางหรือบทบาทสมมติต่าง ๆ ตามจินตนาการได้ (เช่น เป็นพ่อแม่ / ครู / สัตว์ต่างๆ) (3 ปี)
407. ทำเสียงหรือท่าทางเลียนแบบตัวละคร (เช่น เป็นสัตว์ / คน หรืออื่นๆ) เวลาเล่านิทานหรือเล่าเรื่อง (3 ปี)
408. เล่าเรื่องตามจินตนาการโดยใช้สื่อต่างๆ ประกอบ (เช่น หุ่น เครื่องแต่งกาย) (4 ปี)
409. พูดและแสดงบทบาทสมมติหรือละครต่อหน้าผู้ชมโดยมีผู้ใหญ่ช่วย (4 ปี)
410. พูดและแสดงบทบาทสมมติหรือละครต่อหน้าผู้ชมด้วยตนเอง (5 ปี)

แนวแนะสำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครอง (Guidelines)

กิจวัตร

1. ชื่นชมลูกและให้กำลังใจเมื่อลูกแสดงออกด้านการแสดงต่างๆ

กิจกรรม

1. จัดหาของที่ลูกจะนำมาเล่นสมมติ เช่น ตุ๊กตา เสื้อผ้า รองเท้า กระเป๋า หน้ากาก ผ้าคลุมซูเปอร์แมน ฯลฯ และให้ลูกได้ใช้อุปกรณ์เหล่านี้เล่นสมมติด้วยตนเองหรือกับเพื่อนๆ
2. สนับสนุนให้ลูกได้มีโอกาสแสดงละครต่อหน้าผู้ชม (ซึ่งอาจเป็นญาติหรือคนอื่นๆ ที่โรงเรียน)
3. อ่านนิทานและชวนกันคุย ทำเป็นบทละครสนทนาระหว่างพ่อแม่ และลูก หรือญาติพี่น้อง หรือระหว่างบุคคลต่างๆ ในชุมชน
4. ในโอกาสที่เหมาะสม ชักชวนกันอ่านนิทาน และเล่นเป็นละครเพลง โดยแต่งเนื้อร้องและทำนองกันเอง

Domain 7 : Creative Development

ส่วนย่อย (Sub-domain) :

7.2 ทักษะศิลป์ (Visual Arts)

หัวข้อที่ 39 สมรรถนะ (Competency) : เด็กสามารถแสดงพฤติกรรมด้าน
การวาด การปั้น และการประดิษฐ์•

(Children are able to draw, sculpt and craft)

พฤติกรรมบ่งชี้ (Indicators)

411. ละเลงหรือระบายสี วาดรูป หรือปั้นตามจินตนาการ (3 ปี)
412. นำผลงานทัศนศิลป์ของตนเองให้ผู้อื่นดูอย่างภาคภูมิใจ (3 ปี)
413. ต่อของเล่นเป็นรูปร่างหรือเรื่องราวตามจินตนาการของตนเอง (เช่น ตัวต่อพลาสติก บล็อกไม้ ไม้หนีบ ฯลฯ) (3 ปี)
414. ละเลงหรือระบายสี วาดรูป หรือปั้นตามจินตนาการ และเล่าหรืออธิบายได้ (4 ปี)
415. ดูรูปที่คนอื่นวาด ภาพถ่าย หรือผลงานปั้น และให้ความเห็น (4 ปี)
416. บอก/ชี้ได้ว่าสีใดเป็นสีอ่อนและสีใดเป็นสีเข้ม (4 ปี)
417. ประดิษฐ์สิ่งของหรือของเล่นตามจินตนาการของเด็กเอง โดยใช้วัสดุใกล้ตัวหรือวัสดุธรรมชาติ (เช่น ก้านกล้วย ใบตอง ลังกระดาษ) (4 ปี)
418. สามารถบอกชื่อรูปทรง รูปร่าง ลายเส้นในภาพได้ (ภาพวาดหรือภาพถ่าย) (5 ปี)
419. วาดหรือปั้นหรือประดิษฐ์หรือพับ ฉีก ปะ กระดาษตามจินตนาการในหัวข้อที่กำหนด (5 ปี)

ส่วนหลัก 7 : พัฒนาการด้านการสร้างสรรค์

แนวแนะสำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครอง (Guidelines)

กิจวัตร

1. ให้ความสนใจและชื่นชมความพยายามของคุณในการแสดงออกด้านนี้

กิจกรรม

1. จัดมุมหรือบริเวณในบ้าน และอุปกรณ์ในการประดิษฐ์ เช่น สี กรรไกร กาว กระดาษ เศษวัสดุ ให้ลูกได้วาด ได้ปั้น ได้ประดิษฐ์งานศิลปะตามความสนใจ โดยให้ลูกได้ใช้จินตนาการได้อย่างเต็มที่
2. พาไปดูการแสดงผลงานทางศิลปะ เช่น ศาสนศิลปะ งานศิลปะของคนอื่น ทั้งของเด็กและผู้ใหญ่
3. ให้ลูกได้มีโอกาสดูรูปถ่าย หรืองานประดิษฐ์อื่นที่ลูกแสดงความสนใจ ผลงานวาด งานปั้น และให้ความเห็น
4. ให้โอกาสลูกได้อธิบายผลงานที่ลูกทำทุกครั้ง ทั้งการวาดภาพระบายสี การปั้น การฉีก การปะ
5. พ่อแม่ต้องชื่นชมและยอมรับในผลงานทุกชิ้นของคุณ

ก. คณะผู้วิจัย

1. ดร.สายสุรี จุติกุล	ที่ปรึกษาด้านเด็กปฐมวัย
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
2. พญ.นิตยา คชภักดี	ภาควิชากุมารเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์
โรงพยาบาลรามาธิบดี
3. นางทิพย์สุดา สุเมธเสนีย์	หัวหน้ากลุ่มงานพัฒนาเด็กปฐมวัย
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

ข. วิทยากร

1. ดร.สายสุรี จุติกุล	ที่ปรึกษาด้านเด็กปฐมวัย
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
2. พญ.นิตยา คชภักดี	ภาควิชากุมารเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์
โรงพยาบาลรามาธิบดี
3. นางธิดา พิทักษ์สินสุข	กรรมการสมาคมอนุบาลศึกษาแห่งประเทศไทย
4. นายเรืองศักดิ์ ปิ่นประทีป	กรรมการผู้จัดการ มูลนิธิหนังสือเพื่อเด็ก
5. นางทิพย์สุดา สุเมธเสนีย์	หัวหน้ากลุ่มงานพัฒนาเด็กปฐมวัย
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

ค. ผู้สัมภาษณ์ภาคสนาม

1. นางเบญจลักษณ์ เกิดวงศ์หงส์	มูลนิธิหนังสือเพื่อเด็ก
2. นายชาติรี แสงพุด	มูลนิธิหนังสือเพื่อเด็ก
3. นายณัฐพร ศรีมุกด์	มูลนิธิหนังสือเพื่อเด็ก
4. นางสาวสุนีย์ จันทะโก	มูลนิธิหนังสือเพื่อเด็ก
5. นางสาวประกายกาญจน์ เหลืองประมวล	มูลนิธิหนังสือเพื่อเด็ก
6. นางจรรยารัตน์ มั่นนุช	มูลนิธิหนังสือเพื่อเด็ก
7. นางสาวสุพรรณิ มิ่งรักธรรม	มูลนิธิหนังสือเพื่อเด็ก
8. นางสาวจริยา เทียงอวน	มูลนิธิหนังสือเพื่อเด็ก
9. นางสาววิภา พันบุตดี	มูลนิธิหนังสือเพื่อเด็ก
10. นางสาวนพวรรณ พรหมน้อย	มูลนิธิหนังสือเพื่อเด็ก

ภาคผนวก

ง. โรงเรียนที่เก็บข้อมูลภาคสนาม

กรุงเทพมหานคร

1. โรงเรียนอนุบาลมณีรัตน์
2. โรงเรียนอนุบาลชัยพฤกษ์
3. โรงเรียนอนุบาลกุ๊กไก่
4. โรงเรียนอนุบาลสามเสน
5. โรงเรียนวัดมิ่งขวัญราม
6. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กศิลปะเดชา

สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กรุงเทพมหานคร

กรุงเทพมหานคร

ราชบุรี

1. โรงเรียนอุดมวิทยา
2. โรงเรียนวัดน้ำพุ
3. โรงเรียนเทศบาล 3 (เทศบาลสงเคราะห์)
4. ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนมนตรีพัฒนา

สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เทศบาล

องค์การบริหารส่วนตำบล

ภูเก็ต

1. โรงเรียนท่าฉัตรไชย
2. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กท่าฉัตรไชย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

องค์การบริหารส่วนตำบล

พังงา

1. โรงเรียนอนุบาลนิลุบล
2. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านพองแดง

สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

องค์การบริหารส่วนตำบล

กระบี่

1. โรงเรียนอิสราณุสรณ์
2. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีสยิตบ้านเขากลม

สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

องค์การบริหารส่วนตำบล

ขอนแก่น

1. โรงเรียนพัฒนาเด็ก
2. โรงเรียนเทศบาลบ้านสามเหลี่ยม
3. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านสามเหลี่ยม 1

สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

เทศบาล

องค์การบริหารส่วนตำบล

เลย

1. โรงเรียนมหาไถ่ศึกษาเลย
2. โรงเรียนชุมชนบ้านด่านซ้าย
3. โรงเรียนด่านซ้าย
4. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลด่านซ้าย
5. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนามแท่ง

สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เทศบาล

องค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล

เชียงใหม่

1. โรงเรียนบ้านคุณแม่
2. โรงเรียนบ้านสันป่าเทียว
3. โรงเรียนบ้านแม่สาว
4. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเอไอเอส สานรัก 3
5. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนเกณฑ์วัดมงคลนิมิต

สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เทศบาล

องค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล

ภาคผนวก

จ. ผู้เข้าร่วมพิจารณา

สมรรถนะของเด็กปฐมวัยในการพัฒนาตามวัย 3 - 5 ปี : แนวแนะสำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครอง
พ่อแม่ / ผู้ปกครอง

1. นางสมพร เนตรรัตน์	โรงเรียนวรรณสว่างจิต
2. นางประภาพร ลัมจงเจริญ	โรงเรียนวรรณสว่างจิต
3. นางสุนทรี สายศร	โรงเรียนอนุบาลสามเสน
4. นางณัฐวรรณ วรณเวช	โรงเรียนอนุบาลสามเสน
5. นายศิริชัย วงศ์จจรโรจน์	โรงเรียนอนุบาลจิตรเกษม
6. นางศิริรัตน์ จิ่งสำราญ	โรงเรียนอนุบาลจิตรเกษม
7. นายสุรศิลป์ ตันตยกุล	โรงเรียนอนุบาลจิตรเกษม
8. นางณัฐภา จิโรจน์ผ่องอำไพ	โรงเรียนอนุบาลสุตารักษ์
9. นางสาวภักดิ์จิรา พวงมาลี	โรงเรียนอนุบาลสุตารักษ์
10. นายวสันต์ จำรัสฉาย	โรงเรียนอนุบาลมณีรัตน์
11. นางศุภนันท์ จำรัสฉาย	โรงเรียนอนุบาลมณีรัตน์
12. นางณัฐวรรณ กานันท์	โรงเรียนอนุบาลสร้างสรรค์
13. นางสุมาลี เรื่องศิลป์กัลการ	โรงเรียนอนุบาลสร้างสรรค์
14. นางอรุณทิพย์ ไหลหล้า	โรงเรียนอนุบาลสร้างสรรค์
15. นายสุมา สายคำวงศ์	โรงเรียนอนุบาลโยนออฟอาร์ค
16. นายศิลา ดวงมาลัย	โรงเรียนอนุบาลโยนออฟอาร์ค
17. นางวนิดา เกียรติพิงษา	โรงเรียนจิตตเมตต์
18. นางจารุวรรณ ธรรมกลางกูร	โรงเรียนจิตตเมตต์
19. นางเพชรรัตน์ อวยพรสง	โรงเรียนอนุบาลมณียา
20. นางสุพัชรา นิยมวัฒนา	โรงเรียนอนุบาลมณียา
21. นางชลิตา ศันยบุตร	โรงเรียนอนุบาลมณียา
22. นางธิดา มาลาศรี	โรงเรียนอนุบาลจันทร์เจ้า
23. นางสาวจิรวรรณ บุตโพธิ์	โรงเรียนสมาคมสตรีไทย
24. นางนิตย์ มูลทองขุม	สถานรับเลี้ยงเด็กกอล์ฟเรือ 1
25. นางสุจิตรา สุขสวัสดิ์	สถานรับเลี้ยงเด็กกอล์ฟเรือ 1
26. นางขวัญฤดา บุญวิภาส	โรงเรียนเพลินพัฒนา
27. นางสาวสร้อยเพชร ชุราณี	โรงเรียนเพลินพัฒนา
28. นางจารุณี แดนไทรกุล	โรงเรียนเพลินพัฒนา
29. นายทวีรัชต์ โพธิ์ศรีเรือง	โรงเรียนอนุบาลฝั่งน้อย
30. นางเบญจรงค์ วงศ์วรกุล	โรงเรียนอนุบาลพิบูลย์เวศม์
31. นางธีระพร เลามะ	โรงเรียนอนุบาลพิบูลย์เวศม์
32. นางลักขมีย์ ไผ่ศรีจิตต์	โรงเรียนอนุบาลพิบูลย์เวศม์
33. นางทัศนีย์ คงขาว	โรงเรียนชลประทาน
34. นางสาววิไลวรรณ อ่อนบาง	โรงเรียนนฤมลทิน ธนบุรี
35. นางสาวสุนีย์ จันทะโก	มูลนิธิหนังสือเพื่อเด็ก
36. นางเบญจลักษณ์ เกิดวงศ์หงส์	มูลนิธิหนังสือเพื่อเด็ก
37. นางลักขณา อ่อนคำ	มูลนิธิหนังสือเพื่อเด็ก

ภาคผนวก

สถานศึกษา

1. โรงเรียนอนุบาลจันทร์เจ้า
2. โรงเรียนอนุบาลฝั่งน้อย
3. โรงเรียนอนุบาลจิตเกษม
4. โรงเรียนวรรณสว่างจิต
5. โรงเรียนอนุบาลสร้างสรรค์
6. โรงเรียนอนุบาลสามเสน
7. โรงเรียนอนุบาลพิบูลเวศม์
8. โรงเรียนอนุบาลมณีรัตน์
9. โรงเรียนอำนวยการวิทย์
10. โรงเรียนอนุบาลมณียา
11. โรงเรียนสมาคมสตรีไทย
12. โรงเรียนโยนออฟอาร์ค (อนุบาล)
13. โรงเรียนอนุบาลสุตารักษ์
14. โรงเรียนเพลินพัฒนา
15. โรงเรียนจิตตเมตต์
16. สถานรับเลี้ยงเด็กปฐมวัย กองทัพอากาศ
17. โรงเรียนอุดมวิทยา
18. โรงเรียนอนุบาลนิลบล
19. โรงเรียนบ้านคุณแม่
20. โรงเรียนพัฒนาเด็ก

- กทม. สังกัด สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
 กทม. สังกัด สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
 กทม. สังกัด สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
 กทม. สังกัด สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
 กทม. สังกัด สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
 กทม. สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 กทม. สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 กทม. สังกัด สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
 กทม. สังกัด สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
 กทม. สังกัด สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
 กทม. สังกัด สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
 กทม. สังกัด สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
 กทม. สังกัด สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
 กทม. สังกัด สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
 กทม. สังกัด กองทัพอากาศ
- ราชบุรี สังกัด สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
 พังงา สังกัด สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
 เชียงใหม่ สังกัด สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
 ขอนแก่น สังกัด สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

หน่วยงาน / องค์กร

1. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
2. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
4. สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา
5. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
6. กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ
7. สำนักส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน
8. กรมอนามัย
9. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
10. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
11. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
12. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
13. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
14. มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
15. สถาบันราชานุกูล
16. สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี
17. สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว
18. หน่วยพัฒนาการเด็ก
19. คณะพยาบาลศาสตร์
20. ฝ่ายการศึกษา
21. มูลนิธิหนังสือเพื่อเด็ก
22. องค์กรยูนิเซฟ
23. เครือข่ายพ่อแม่ ผู้ปกครอง

- กระทรวงศึกษาธิการ
 กระทรวงศึกษาธิการ
 กระทรวงศึกษาธิการ
 กระทรวงมหาดไทย
 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
 กระทรวงสาธารณสุข
 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
 กระทรวงสาธารณสุข
 กระทรวงสาธารณสุข
 มหาวิทยาลัยมหิดล
 โรงพยาบาลรามาธิบดี
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 อัครสังฆมณฑล กรุงเทพฯ

รักลูกอย่างไม่มีเงื่อนไข

เข้าใจเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็ก

เข้าใจว่าการเรียนรู้ทุกอย่าง ต้องให้ลูกมีส่วนร่วม
และมีส่วนแสดงความคิดเห็น

ยึดหลัก “ประโยชน์สูงสุดสำหรับเด็ก” เป็นสำคัญ

ไม่กดดัน หรือเร่งลูกให้ทำอะไรๆ